

Grundskolan

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande 178 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2004.

Motionsyrkandena avser frågor gällande grundskolan, däribland frågor om skolans uppgift, rätt till kunskap, värdegrunden i skolan och därmed relaterade frågor, principen om avgiftsfrihet i skollagen, flexibel skolstart, individuellt anpassad skoltid, individanpassad undervisning, stödundervisning, avskaffande av timplanen, modersmålsundervisning, historieämnet m.fl. ämnen, elevens uppträdande i skolan m.m., val av skola, kommunala friskolor, elevinflytande, rektors arbetsuppgifter samt förekomst av lokala skolstyrelser.

Utskottet föreslår avslag på samtliga motionsyrkanden, bl.a. med hänvisning till det förslag till ny skollag som är under beredning inom Regeringskansliet.

I betänkandet finns reservationer från Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet. Därtill finns särskilda yttranden från Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	6
Utskottets överväganden	20
Skolans uppgift.....	20
Skolans värdegrund	24
Avgiftsfrihet	26
Jämlikhet, jämställdhet m.m.	28
Flexibel skolstart	30
Skoltidens längd	34
Individanpassad undervisning	35
Stödundervisning.....	37
Skolskjuts	40
Inriktning på undervisningen.....	41
Timplanen.....	42
Särskilda ämnen eller inslag i undervisningen.....	43
Läromedel.....	50
Uppföljning av elevens utveckling, elevens uppträdande m.m.....	52
Val av skola m.m.....	56
Elevinflytande	58
Lokala skolstyrelser, skolledare m.m.	60
Lärare och annan personal.....	62
Sponsring och reklam.....	63
Övriga frågor	64
Reservationer.....	66
1. Rätt till kunskap, lokal makt och fler lärare (punkt 1) – c	66
2. Individuell kunskapsrätt (punkt 2) – m, c	66
3. Skolans uppgift att förmedla kunskap (punkt 3) – m, fp, kd, c.....	67
4. Bildningens betydelse (punkt 4) – fp.....	67
5. Målstyrd skola (punkt 5) – m, fp, kd, c.....	68
6. Skollagens kvantitativa detaljstyrning (punkt 6) – m	69
7. Skolans resurser (punkt 7) – m	69
8. Kunskapskontrakt (punkt 8) – c.....	69
9. Pedagogisk mångfald (punkt 9) – mp	70
10. Värdegrunden i skolan (punkt 10) – kd	70
11. Uppdrag till Skolverket (punkt 12) – kd.....	71
12. Uppdrag till Myndigheten för skolutveckling (punkt 13) – mp.....	71
13. Rätt till respekt (punkt 14) – m, fp, kd, c.....	71
14. Föräldrars ansvar för barns uppfostran (punkt 15) – m, fp, kd, c.....	72
15. Arbetet med värdegrundsfrågor bör ingå i skolans kvalitetsredovisning (punkt 17) – fp, kd.....	72
16. Tillgänglig skola för funktionshindrade (punkt 22) – fp.....	73

17. Skolans roll i kampen mot utanförskapet (punkt 23) – fp	73
18. Skolans skyldighet att redovisa sitt arbete mot sexuella trakasserier i kvalitetsredovisningarna (punkt 25) – fp, kd.....	74
19. Skolstart (punkt 30) – m, kd, c	74
20. Möjlighet till höst- och vårintagning av elever (punkt 31) – m.....	75
21. Tidigare skolstart i stället för förskolesklass (punkt 32) – m, fp	75
22. Skolgången för flickor i patriarkala miljöer (punkt 33) – fp	76
23. Individuellt anpassad skoltid (punkt 34) – m	76
24. Skoltidens längd (punkt 35) – m, fp, kd	77
25. Rätt till baskunskaper (punkt 36) – m, fp	77
26. Individuellt anpassad undervisning (punkt 37) – m.....	78
27. Individuella utvecklingsplaner (punkt 38) – c	78
28. Studieuppehåll för skoltrötta (punkt 39) – kd.....	78
29. Sommarundervisning (punkt 40) – m.....	79
30. Allmän och särskild kurs (punkt 42) – fp.....	79
31. Stödundervisning (punkt 43) – fp.....	80
32. Stödundervisning (punkt 43) – kd.....	80
33. Stödundervisning (punkt 43) – c	81
34. Tillsyn av stödinsatser (punkt 44) – fp	81
35. Tidiga stödinsatser (punkt 45) – m, fp, kd.....	82
36. Barn med svårigheter i det sociala samspelet (punkt 46) – m, fp, kd	82
37. IT vid undervisning av barn som lider av dyslexi (punkt 47) – m	83
38. Bildningens betydelse i läroplaner och kursplaner (punkt 49) – fp	83
39. Obligatoriska och frivilliga ämnen i grundskolan (punkt 50) – m	83
40. Praktiska och teoretiska ämnen (punkt 51) – kd.....	84
41. Avskaffande av timplanen (punkt 52) – m, kd, c	84
42. Modersmålsundervisning (punkt 54, motiveringen) – m.....	85
43. Modersmålsundervisning (punkt 54) – kd.....	85
44. Modersmålsundervisning (punkt 54) – c	86
45. Ämnesundervisning på annat språk än svenska på distans (punkt 55) – c	87
46. Prioritera kunskaper i svenska (punkt 56) – c	87
47. Historieämnet (punkt 57) – m, fp, kd	88
48. Religionskunskap (punkt 58) – kd.....	88
49. Mediekunskap (punkt 65) – kd.....	89
50. Elevens fria val (punkt 67) – kd	89
51. Skolans roll för entreprenörskap (punkt 68) – fp.....	90
52. Naturskolor (punkt 70) – mp	90
53. Musik- och kulturskolor (punkt 72) – kd, mp	90
54. Läromedlens betydelse (punkt 73) – kd	91
55. Läromedlens betydelse (punkt 73) – mp	91

56. IT som pedagogiskt hjälpmedel (punkt 74) – m, kd	92
57. Föräldrars rätt till information och inflytande i skolan (punkt 75) – m, fp, kd, c.....	92
58. Skriftligt omdöme rörande elevers uppträdande i skolan (punkt 76, motiveringen) – m, fp	93
59. Skriftligt omdöme rörande elevers uppträdande i skolan (punkt 76) – kd.....	93
60. Ansvarskontrakt mellan skola och föräldrar (punkt 77) – kd.....	94
61. Elektroniskt distribuerad information till föräldrar (punkt 78) – m, fp, kd, c.....	94
62. Striktare regler vid skolk (punkt 80) – m, fp, kd.....	95
63. Ogiltig frånvaro (punkt 81) – kd.....	95
64. Mandat för lärare och skolledare att tillrättaföra elever som skolkar eller stör undervisningen (punkt 82) – m, fp, kd	95
65. Ändring i skollagen så att en skola uttryckligen ges rätt att hindra obehöriga från att vistas på skolområdet (punkt 83) – fp	96
66. Val av skola (punkt 84) – m	96
67. Kommunala friskolor (punkt 85) – m, fp, kd.....	97
68. Självstyre i kommunala skolor (punkt 86) – m.....	97
69. Entreprenadverksamhet inom skolområdet (punkt 87) – m.....	98
70. Vikten av konkurrens inom utbildningsområdet (punkt 88) – m.....	98
71. Publicering av skolkvalitetsdata (punkt 89) – mp.....	98
72. Elevinflytande (punkt 91) – kd.....	99
73. Stärkt elevmakt (punkt 92) – mp	99
74. Lokala skolstyrelser (punkt 96) – fp.....	100
75. Lokala skolstyrelser (punkt 96) – kd	100
76. Lokala skolstyrelser (punkt 96) – c.....	101
77. Rollfördelningen i den målstyrda skolan (punkt 97) – kd.....	101
78. Rektors och lärares ansvar för beslut (punkt 98) – m, fp	102
79. Förstärkning av rektors pedagogiska roll (punkt 99) – m, c	102
80. Förstärkning av rektors pedagogiska roll (punkt 99) – kd	103
81. Lärare (punkt 100) – kd	103
82. Studie- och yrkesvägledare (punkt 101) – kd	104
83. Studie- och yrkesvägledare (punkt 101) – mp	104
84. Ökad samverkan mellan grund- och gymnasieskolan (punkt 102) – kd.....	105
85. Uppdrag till Skolverket att informera kommuner och skolor om den vägledning som finns för sponsring av skolor (punkt 104) – v.....	105
86. Reklamfri zon (punkt 105) – mp	105
Särskilda yttranden.....	107
1. Värdegrunden i skolan m.m – v.....	107
2. Behovet av forskning (punkt 16) – mp.....	108
3. Minst en genuspedagog i varje kommun (punkt 27) – v.....	108
4. Kommunala teknikskolor (punkt 71) – v	108

5. Läromedlens betydelse (punkt 73) – v	109
6. Läromedlens betydelse (punkt 73) – v	109
Bilaga	
Förteckning över behandlade förslag	110

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Med hänvisning till de motiveringar som framförs under utskottets överväganden föreslår utskottet att riksdagen fattar följande beslut.

1. Rätt till kunskap, lokal makt och fler lärare

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub477 yrkande 2.

Reservation 1 (c)

2. Individuell kunskapsrätt

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub390 yrkande 1 och
2004/05:Ub477 yrkande 4.

Reservation 2 (m, c)

3. Skolans uppgift att förmedla kunskap

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub233 yrkande 2,
2004/05:Ub303 yrkande 3 och
2004/05:Ub390 yrkande 12.

Reservation 3 (m, fp, kd, c)

4. Bildningens betydelse

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub307 yrkande 2.

Reservation 4 (fp)

5. Målstyrd skola

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub303 yrkande 8,
2004/05:Ub390 yrkandena 17 och 20 samt
2004/05:Ub477 yrkandena 1 och 3.

Reservation 5 (m, fp, kd, c)

6. Skollagens kvantitativa detaljstyrning

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub303 yrkande 9.

Reservation 6 (m)

7. Skolans resurser

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub390 yrkande 10.

Reservation 7 (m)

8. Kunskapskontrakt

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub477 yrkande 18.

Reservation 8 (c)

9. Pedagogisk mångfald

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub230 yrkande 5.

Reservation 9 (mp)

10. Värdegrunden i skolan

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub341 yrkande 1 och
2004/05:Ub480 yrkande 1.

Reservation 10 (kd)

11. Förändringar i läroplanen avseende värdegrunden

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub409.

12. Uppdrag till Skolverket

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub470 yrkande 2.

Reservation 11 (kd)

13. Uppdrag till Myndigheten för skolutveckling

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub341 yrkande 2.

Reservation 12 (mp)

14. Rätt till respekt

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub233 yrkande 5.

Reservation 13 (m, fp, kd, c)

15. Föräldrars ansvar för barns uppfostran

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub233 yrkande 3.

Reservation 14 (m, fp, kd, c)

16. Behovet av forskning

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub341 yrkande 3.

17. Arbetet med värdegrundsfrågor bör ingå i skolans kvalitetsredovisning

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub470 yrkande 3 och
2004/05:Ub480 yrkande 2.

Reservation 15 (fp, kd)

18. Konstruktiv konflikthantering

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub387 yrkande 3.

19. Förtydliga principen om avgiftsfrihet i skollagen

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub271 yrkande 1 och
2004/05:Ub331 yrkande 2.

20. Uppdrag till Skolverket avseende riktlinjer för avgifter i skolan

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub271 yrkande 3 och
2004/05:Ub331 yrkande 1.

21. Översyn av avgiftsfriheten i skolorna

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub271 yrkande 5.

22. Tillgänglig skola för funktionshindrade

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub258 yrkande 11.

Reservation 16 (fp)

23. Skolans roll i kampen mot utanförskapet

Riksdagen avslår motion
2004/05:Sf288 yrkande 8.

Reservation 17 (fp)

24. Lagstiftning mot diskriminering i skolan

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub483 yrkande 6.

25. Skolans skyldighet att redovisa sitt arbete mot sexuella trakasserier i kvalitetsredovisningarna

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub470 yrkande 4.

Reservation 18 (fp, kd)

26. Jämlikhets- och jämställdhetsplaner

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub230 yrkande 15 och
2004/05:Ub483 yrkande 5.

27. Minst en genuspedagog i varje kommun

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub364.

28. Läxors avskaffande

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub425.

29. Skoluniform

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub205.

30. Skolstart

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub216,
2004/05:Ub230 yrkande 2,
2004/05:Ub303 yrkande 1,
2004/05:Ub390 yrkande 28,
2004/05:Ub477 yrkande 5 samt
2004/05:Ub480 yrkande 11.

Reservation 19 (m, kd, c)

31. Möjlighet till höst- och vårintagning av elever

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub303 yrkande 2.

Reservation 20 (m)

32. Tidigare skolstart i stället för förskoleklass

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub258 yrkande 1.

Reservation 21 (m, fp)

33. Skolgången för flickor i patriarkala miljöer

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub306 yrkande 4.

Reservation 22 (fp)

34. Individuellt anpassad skoltid

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub303 yrkande 5.

Reservation 23 (m)

35. Skoltidens längd

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub303 yrkandena 4, 6 och 7 samt
2004/05:Ub390 yrkande 29.

Reservation 24 (m, fp, kd)

36. Rätt till baskunskaper

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub212.

Reservation 25 (m, fp)

37. Individanpassad undervisning

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub303 yrkande 10 samt
2004/05:Ub390 yrkandena 5, 24 och 27.

Reservation 26 (m)

38. Individuella utvecklingsplaner

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub477 yrkande 6.

Reservation 27 (c)

39. Studieuppehåll för skoltrötta

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub480 yrkande 22.

Reservation 28 (kd)

40. Sommarundervisning

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub303 yrkande 11.

Reservation 29 (m)

41. Profilklasser

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub219.

42. Allmän och särskild kurs

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub258 yrkande 4.

Reservation 30 (fp)

43. Stödundervisning

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub258 yrkandena 3 och 5,
2004/05:Ub477 yrkande 9 samt
2004/05:Ub480 yrkande 21.

Reservation 31 (fp)

Reservation 32 (kd)

Reservation 33 (c)

44. Tillsyn av stödinsatser

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub258 yrkande 6.

Reservation 34 (fp)

45. Tidiga stödinsatser

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub390 yrkande 25.

Reservation 35 (m, fp, kd)

46. Barn med svårigheter i det sociala samspelet

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub281 och
2004/05:Ub479 yrkande 7 och
2004/05:Ub480 yrkande 23.

Reservation 36 (m, fp, kd)

47. IT vid undervisning av barn som lider av dyslexi

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub302 yrkande 6.

Reservation 37 (m)

48. Skolskjuts

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub332 och
2004/05:Ub415.

49. Bildningens betydelse i läroplaner och kursplaner

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub307 yrkande 1.

Reservation 38 (fp)

50. Obligatoriska och frivilliga ämnen i grundskolan

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub390 yrkande 26.

Reservation 39 (m)

51. Praktiska och teoretiska ämnen

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub480 yrkandena 12 och 36.

Reservation 40 (kd)

52. Avskaffande av timplanen

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub226,
2004/05:Ub230 yrkande 1,
2004/05:Ub390 yrkande 9 och
2004/05:Ub480 yrkande 33.

Reservation 41 (m, kd, c)

53. Prioriterade ämnen i en timplanefri skola

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub258 yrkande 2.

54. Modersmålsundervisning

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub477 yrkande 21,
2004/05:Ub480 yrkande 24 och
2004/05:Sf365 yrkande 7.

Reservation 42 (m) – motiveringen

Reservation 43 (kd)

Reservation 44 (c)

55. Ämnesundervisning på annat språk än svenska på distans

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub477 yrkande 20.

Reservation 45 (c)

56. Prioritera kunskaper i svenska

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub477 yrkande 19.

Reservation 46 (c)

57. Historieämnet

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub306 yrkande 2,
2004/05:Ub387 yrkande 2,
2004/05:Ub480 yrkande 7,
2004/05:Ub490,
2004/05:Sf365 yrkande 34 samt
2004/05:T335 yrkande 9.

Reservation 47 (m, fp, kd)

58. Religionskunskap

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub480 yrkandena 8 och 10.

Reservation 48 (kd)

59. Retorik

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub373.

60. Hem- och konsumentkunskap

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub411 och
2004/05:L291 yrkande 2.

61. Matematikdelegationen

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub403.

62. Utbildningsinsatser inom IT

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub266 och
2004/05:Ub393.

63. Kunskap om EU

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub253 yrkande 1.

64. Nutida ungdomslitteratur i undervisningen i svenska

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub368 yrkande 1.

65. Medicin kunskap

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub443 yrkande 2.

Reservation 49 (kd)

66. Kunskap om Kooperation

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub492.

67. Elevens fria val

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub480 yrkande 15.

Reservation 50 (kd)

68. Skolans roll för entreprenörskap

Riksdagen avslår motion
2004/05:N392 yrkande 2.

Reservation 51 (fp)

69. Globala hållbarhetsfrågor

Riksdagen avslår motion
2004/05:MJ510 yrkande 6.

70. Naturskolor

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub384 yrkandena 1 och 2.

Reservation 52 (mp)

71. Kommunala teknikskolor

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub202.

72. Musik- och kulturskolor

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub347 yrkandena 1, 2, 3 och 4 samt
2004/05:Ub480 yrkande 14.

Reservation 53 (kd, mp)

73. Läromedlens betydelse

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub383 yrkande 3,
2004/05:Ub412,
2004/05:Ub446 yrkande 1,
2004/05:Ub480 yrkande 40,
2004/05:Ub483 yrkande 2 och
2004/05:K460 yrkande 3.

Reservation 54 (kd)

Reservation 55 (mp)

74. IT som pedagogiskt hjälpmedel

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub302 yrkande 1 och
2004/05:Ub480 yrkande 41.

Reservation 56 (m, kd)

75. Föräldrars rätt till information och inflytande i skolan

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub480 yrkande 39.

Reservation 57 (m, fp, kd, c)

76. Skriftligt omdöme rörande elevers uppträdande i skolan

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub480 yrkande 4.

Reservation 58 (m, fp) – motiveringen

Reservation 59 (kd)

77. Ansvarskontrakt mellan skola och föräldrar

Riksdagen avslår motion
2004/05:Sf365 yrkande 9.

Reservation 60 (kd)

78. Elektroniskt distribuerad information till föräldrar

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub302 yrkandena 2 och 7.

Reservation 61 (m, fp, kd, c)

79. Förtrolig informations offentlighet

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub254.

80. Striktare regler vid skolk

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub217.

Reservation 62 (m, fp, kd)

81. Ogiltig frånvaro

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub480 yrkande 5.

Reservation 63 (kd)

82. Mandat för lärare och skolledare att tillrättaföra elever som skolkar eller stör undervisningen

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub390 yrkande 22.

Reservation 64 (m, fp, kd)

83. Ändring i skollagen så att en skola uttryckligen ges rätt att hindra obehöriga från att vistas på skolområdet

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub306 yrkande 1.

Reservation 65 (fp)

84. Val av skola

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub390 yrkande 11 samt
2004/05:Sf237 yrkande 11.

Reservation 66 (m)

85. Kommunala friskolor

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub258 yrkande 21 och
2004/05:Ub322 yrkande 8.

Reservation 67 (m, fp, kd)

86. Självstyre i kommunala skolor

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub390 yrkande 2.

Reservation 68 (m)

87. Entreprenadverksamhet inom skolområdet

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub390 yrkande 33.

Reservation 69 (m)

88. Vikten av konkurrens inom utbildningsområdet

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub390 yrkande 14.

Reservation 70 (m)

89. Publicering av skolkvalitetsdata

Riksdagen avslår motion
2004/05:K459 yrkande 14.

Reservation 71 (mp)

90. Sanktionsmöjligheter för kommuner som bryter mot skollagen

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub206 och
2004/05:Ub271 yrkande 4.

91. Elevinflytande

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub480 yrkandena 37 och 38.

Reservation 72 (kd)

92. Stärkt elevmakt

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub230 yrkande 12.

Reservation 73 (mp)

93. Huruvida engagemang rörande elevinflytande, skyddsombudsarbete, skoltidningsarbete e.d. bör framgå av elevs slutbetyg

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub230 yrkande 13.

94. Skollagen bör tydliggöra vad som är att betrakta som arbete med elevinflytande

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub230 yrkande 14.

95. Elevers rätt till skriftliga omdömen om skola och lärare

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub401.

96. Lokala skolstyrelser

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub242 yrkande 19,
2004/05:Ub477 yrkande 11 samt
2004/05:Ub480 yrkande 32.

Reservation 74 (fp)

Reservation 75 (kd)

Reservation 76 (c)

97. Rollfördelningen i den målstyrda skolan

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub480 yrkande 31.

Reservation 77 (kd)

98. Rektors och lärares ansvar för beslut

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub242 yrkandena 13 och 16.

Reservation 78 (m, fp)

99. Förstärkning av rektors pedagogiska roll

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub477 yrkande 13 och
2004/05:Ub480 yrkande 26.

Reservation 79 (m, c)

Reservation 80 (kd)

100. Lärare

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub426 och
2004/05:Ub472 yrkandena 3 och 8.

Reservation 81 (kd)

101. Studie- och yrkesvägledare

Riksdagen avslår motionerna
2004/05:Ub480 yrkande 29 samt
2004/05:A321 yrkande 14.

Reservation 82 (kd)

Reservation 83 (mp)

102. Ökad samverkan mellan grund- och gymnasieskolan

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub480 yrkande 30.

Reservation 84 (kd)

103. Skolbibliotekarier

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub368 yrkande 2.

104. Uppdrag till Skolverket att informera kommuner och skolor om den vägledning som finns för sponsring av skolor

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub338.

Reservation 85 (v)

105. Reklamfri zon

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub383 yrkande 1.

Reservation 86 (mp)

106. Utvecklingsfonder

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub383 yrkande 2.

107. Sommarlovet

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub284.

108. Generellt bemyndigande för de kommuner i Stockholmsregionen som så önskar att bedriva förnyelseverksamhet på skolans område

Riksdagen avslår motion
2004/05:N409 yrkande 28.

109. Utredning om särskilt tidsbegränsat stöd till glesbygdsskolor

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub247.

110. Samråd med kommuner och skolor kring öppna IT-system

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub302 yrkande 3.

111. Omnämmande av homo-, bi- och transsexualitet i kursplanerna

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub442 yrkande 4.

112. Svenska elever utomlands

Riksdagen avslår motion
2004/05:Ub297.

Stockholm den 7 april 2005

På utbildningsutskottets vägnar

Jan Björkman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jan Björkman (s), Britt-Marie Danestig (v), Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Majléne Westerlund Panke (s), Agneta Lundberg (s), Inger Davidson (kd), Nils-Erik Söderqvist (s), Margareta Pålsson (m), Louise Malmström (s), Sören Wibe (s), Mikael Damberg (s), Christer Adelsbo (s), Axel Darvik (fp), Tomas Högström (m), Håkan Larsson (c) och Jan Lindholm (mp).

Utskottets överväganden

Skollagskommitténs betänkande *Skollag för kvalitet och likvärdighet* (SOU 2002:121) innehåller en rad förslag som berör många av de motionsyrkanden som behandlas i detta betänkande. Kommitténs förslag bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Arbetet bedrivs i samverkan mellan Socialdemokraterna respektive Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Utskottet anser att resultatet av beredningen bör avvaktas innan ställning tas i frågor som berörs av skollagsarbetet.

Skolans uppgift

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden rörande rätt till kunskap, lokal makt och fler lärare, individuell kunskapsrätt, skolans uppgift att förmedla kunskap, bildningens betydelse, målstyrd skola, skolans kvantitativa detaljstyrning och skolans resurser, kunskapskontrakt samt pedagogisk mångfald. Utskottet hänvisar till den beredning av Skollagskommitténs förslag som för närvarande pågår inom Regeringskansliet.

Jämför *reservationerna 1 (c), 2 (m, c), 3 (m, fp, kd, c), 4 (fp), 5 (m, fp, kd, c), 6 (m), 7 (m), 8 (c) och 9 (mp)*.

Motioner och utskottets ställningstagande

Centerpartiet begär i motion 2004/05:Ub477 yrkande 2 förslag till reformer för **rätt till kunskap, lokal makt och fler lärare**. Dessa reformer behövs för att skolan skall kunna utföra sitt uppdrag. I motionen hävdas att framtidens skola måste lämna den traditionella synen på kunskaper för att bli mer flexibel och elevanpassad.

I två motioner förespråkas en **individuell kunskapsrätt** för skolans elever. I motion 2004/05:Ub390 yrkande 1 anför Moderaterna att varje barn bör ha rätt till den undervisning och den form på undervisning som gör att de kan utvecklas och tillgodogöra sig grundkunskaper utifrån sina egna förutsättningar. Motionärerna skriver att detta innebär rätt till det stöd och den hjälp som krävs för att eleven skall kunna klara skolans kunskapsmål. Samma resonemang förs fram av Centerpartiet i motion 2004/05:Ub477 yrkande 4. Skollagen bör, enligt motionen, skrivas om med utgångspunkt i att en individuell kunskapsrätt skall införas. Det spelar ingen roll om det tar åtta, nio, tio eller elva år innan eleven är redo att lämna grundskolan. Kommunen och skolan

har en förpliktelse som inte är avklarad förrän eleven uppnår grundskolans kunskapsmål.

I flera motionsyrkanden från Moderaterna anföras att **skolans uppgift är att förmedla kunskap**. I motion 2004/05:Ub390 yrkande 12 konstateras att utbildningen i skolan skall ge eleverna kunskap. Det är det grundläggande målet. Det centrala är att varje elev ges möjlighet att nå kunskapsmålen, och det är detta som skall stå i centrum i styrningen av skolan. I motion 2004/05:Ub233 yrkande 2 anför Moderaterna att skolans uppgift är att ge möjlighet till alla elever att klara kunskapsmålen. Detta förutsätter att varje elev har en sund självförtroende och respekt för andra människor. Skolan skall därför också förmedla goda värden. I motion 2004/05:Ub303 (m) yrkande 3 framhåller motionären att kunskapsmålen uppfyllande skall stå i centrum för skolpolitiken och styrningen av skolan och att det primära och det skolpolitiska också måste inriktas på är att så många elever som möjligt skall nå kunskapsmålen.

Folkpartiet vill enligt motion 2004/05:Ub307 yrkande 2 att regeringen i instruktioner och regleringsbrev till myndigheter skall lyfta fram **bildningens betydelse**.

I motion 2004/05:Ub390 yrkande 20 anför Moderaterna vikten av tydliga mål och incitament i skolan. I motionen framhålls vikten av att tydlig återkoppling ges redan under elevens första år. Beröm och kritik skall grundas på fakta och opartiskt övervägande. I samma motions yrkande 17 föreslås nationella kunskapsmål för skolan. I en **målstyrd skola** slår nationella mål fast vad skolan skall uppnå. Samma tanke först fram i motion 2004/05:Ub303 (m) yrkande 8. Centerpartiet skriver i motion 2004/05:Ub477 yrkande 1 att eleverna i skolan bör uppnå kunskapsmålen efter varje enskild elevs egna förutsättningar. I motionen framförs att helhetssynen på lärande måste stärkas. Alla elever skall ges möjlighet att lära oavsett bakgrund. Skolan måste individanpassas mer och nya arbetsformer och arbetssätt måste utvecklas. I samma motions yrkande 3 framförs att utbildningen måste resultera i höjda kunskaper hos eleverna i grundskolan. Skolans viktigaste uppgift är att ge eleverna möjlighet att nå de uppsatta kunskapsmålen. Genom nationella kunskapsmål kan kvaliteten också säkerställas.

I motion 2004/05:Ub303 (m) yrkande 9 invänder motionären mot **skollagens kvantitativa detaljstyrning**. Ett tydligt exempel på detta är enligt motionären att det finns refererat hur mycket undervisning en elev maximalt skall kunna få.

Moderaterna skriver i motion 2004/05:Ub390 yrkande 10 att det är avgörande hur **skolans resurser** används. En oproportionerligt stor andel av resurserna används till annat än undervisning, hävdar motionärerna.

Centerpartiet föreslår i motion 2004/05:Ub477 yrkande 18 att ett **kunskapskontrakt** obligatoriskt skall upprättas varje termin mellan skolan eller lärarna, eleven och föräldrarna. Det skulle innehålla vad var och en av de tre parterna skall göra, och vad som händer om kontraktet bryts.

Miljöpartiet vill enligt motion 2004/05:Ub230 yrkande 5 att riksdagen skall begära en utredning om hur man kan främja den **pedagogiska mångfalden** i skolan. En möjlig väg kan enligt motionärerna vara att inrätta en utvecklingsfond, ur vilken både fristående och kommunala skolor kan söka medel för utveckling av den pedagogiska verksamheten.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

En översyn av skollagen (1985:1100) har genomförts av 1999 års skollagskommitté som i december 2002 avlämnade betänkandet *Skollag för kvalitet och likvärdighet* (SOU 2002:121). Förslaget har remissbehandlats och ett bearbetat förslag skall nu remissbehandlas på nytt. Proposition i ärendet väntas till hösten 2005.

Genom skollagen (SFS 1985:1100) och läroplanerna anger regeringen och riksdagen de grundläggande värden som skall prägla skolans verksamhet samt de mål och riktlinjer som skall gälla.

Målen för skolans utbildning för barn och ungdom anges nu i 1 kap. 2 § skollagen (1985:1100) på följande sätt:

Utbildningen skall ge eleverna kunskaper och färdigheter samt, i samarbete med hemmen, främja deras harmoniska utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar.

Motsvarande skrivning i Skollagskommitténs förslag till ny skollag lyder:

Utbildningen syftar till att ge kunskaper och färdigheter samt att främja en allsidig personlig utveckling och en livslång lust att lära. Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och ungdomars harmoniska utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar (SOU 2002:121 s. 34).

I läroplanen för det obligatoriska skolväsendet (Lpo 94) anges att skolan skall ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem och att utforskande, nyfikenhet och lust att lära skall utgöra en grund för undervisningen. I läroplanen anges också tydliga mål för eleven att uppnå i grundskolan.

Vid sidan om dessa föreskrifter för skolans verksamhet finns kursplaner. I kursplanerna för grundskolan anges vilka kunskaper som alla elever skall ha uppnått efter sitt femte respektive nionde skolår. Dessa bindande föreskrifter uttrycker tillsammans de krav staten ställer på utbildningen i olika ämnen. Nationella kunskapsmål finns alltså redan i dag.

Två uppmärksammade internationella studier som bl.a. visar svenska elevers kunskaper i matematik har nyligen publicerats. TIMSS 2003 (Trends in International Mathematics and Science Study) är en internationell undersökning av elevers kunskaper i matematik och naturvetenskap. Totalt har 50 länder och regioner deltagit i studien som genomförs av International Association for the Evaluation of Educational Achievement (IEA). I Sverige deltog drygt 4 000 elever i skolår 8, som förutom att göra ett prov även fick besvara enkäter. Motsvarande undersökning genomfördes även 1995, vilket innebär att förändringar i resultat kan studeras över tid.

När svenska elever i år 8 jämfördes med elever i andra länder 1995 klarade de sig mycket bra. I jämförelse med 2003 har de svenska elevernas medelpre-

stationer i matematik sjunkit mer än i de andra undersökta länderna och ligger nu under genomsnittet för 20 jämförbara länder. De svenska åttornas prestationer i matematik och naturorienterande ämnen 2003 ligger på samma eller lägre nivå än sjuornas prestationer 1995.

PISA (Programme for International Student Assessment) är en OECD-undersökning av 15-åringars läsförståelse och kunnande i matematik, naturvetenskap och problemlösning. Totalt deltog 41 länder i undersökningen 2003. Från Sverige deltog 4 600 elever, de flesta från år 9.

Enligt PISA ligger 15-åringarnas läsförståelse och kunnande i matematik, problemlösning och naturvetenskap över genomsnittet i OECD-länderna. Svenska elever uppnår mycket höga resultat i läsförståelse. Resultaten i matematik och naturvetenskap visar en liten nedgång från förra mättillfället år 2000. Skillnader i prestationer mellan skolor och mellan enskilda elever tycks ha ökat något. Undersökningen visar bl.a. också att eleverna i Sverige trivs med skolan.

Regeringen pekar i sin utvecklingsplan, *Utbildning för kunskap och jämlikhet* (skr. 2001/02:188) bl.a. på vikten av goda kunskaper i matematik och framför ambitionen att svenska elevers resultat vid internationella jämförelser bör vara ledande. Regeringen har därefter tillsatt en matematikdelegation med uppgift att stärka matematikämnet och matematikundervisningen i hela utbildningssystemet, från förskola till högskola (dir. 2003:8). I september 2004 avlämnades betänkandet *Att lyfta matematiken – intresse, lärande, kompetens* (SOU 2004:97). Delegationen presenterade fyra huvudförslag för att främja matematikundervisningen i skolan, bl.a. att stödja och utveckla aktiviteter som ökar intresset för och insikterna om matematikens värde, roll och betydelse i vardag, yrkesliv, vetenskap och samhälle, att utbilda kvalificerade lärare i matematik samt att tydliggöra och utveckla syfte, mål, innehåll och bedömning i matematik för hela utbildningssystemet.

Skolan skall i sitt arbete värna elevernas rätt till kunskap. Utskottet anser att gällande regelverk väl tillgodoser motionsyrkandenas intentioner och föreslår därför att yrkandena avslås.

Skolans värdegrund

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden rörande värdegrunden i skolan, förändringar i läroplanen avseende värdegrunden, begäran om uppdrag till Skolverket respektive Myndigheten för skolutveckling att öva tillsyn respektive följa värdegrundsarbetet i skolan samt rätt till respekt, föräldrars ansvar för barns uppfostran, behovet av forskning kring värdegrundsfrågorna och att dessa bör ingå i skolornas kvalitetsarbete. Utskottet hänvisar bl.a. till tidigare uttalanden.

Jämför reservationerna 10 (kd), 11 (kd), 12 (mp), 13 (m, fp, kd, c), 14 (m, fp, kd, c) samt 15 (fp, kd).

Gällande bestämmelser

I 1994 års läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) anges inledningsvis skolans värdegrund och uppdrag.

I det första avsnittet Grundläggande värden anges bl.a. följande:

Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, samt solidaritet med svaga och utsatta är de värden som skolan skall gestalta och förmedla. I överensstämmelse med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism sker detta genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande.

Formuleringen är delvis annorlunda i 1998 års läroplan för förskolan (Lpfö 98). I första avsnittet Grundläggande värden anges bl.a. följande:

En viktig uppgift för verksamheten är att grundlägga och förankra de värden som vårt samhällsliv vilar på. Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen samt solidaritet med svaga och utsatta är värden som förskolan skall hålla levande i arbetet med barnen.

Motioner och utskottets ställningstagande

Enligt Kristdemokraterna i motion 2004/05:Ub480 yrkande 1 bör **värdegrundsarbetet** genomsyra hela skolans verksamhet. Eleverna måste få möjlighet att utifrån människovärdesprincipen fundera över etiska dilemman för att på så sätt tränas till etisk reflexion i vardagen. Goda kunskaper i vårt eget kulturarv, där kristendomen utgör en viktig kärna, är nödvändiga för att kunna diskutera värdegrunden och etiska frågor, men också för att förstå andra kulturer och religioner. Också Miljöpartiet förordar i motion 2004/05:Ub341 yrkande 1 att skolans uppdrag att arbeta med värdegrundsfrågorna bör förstärkas. I motionen anføres att det finns ett behov av att arbeta än mer intensivt med värderingar och livsstilsfrågor i skolan. Skolan måste prioritera att ge eleverna utrymme att reflektera, diskutera och förstå sina känslor.

I motion 2004/05:Ub409 (fp) föreslås en **förändring av läroplanen** avseende värdegrunden. Motionären anser att formuleringarna om kristen tradition och

västerländsk humanism bör strykas ur läroplanerna, och att det är tillräckligt att skolans värdegrund redovisas med utgångspunkt i demokratin som förhållningssätt.

Kristdemokraterna begär i motion 2004/05:Ub470 yrkande 2 att regeringen ger **Skolverket i uppdrag** att utöva tillsyn över skolors värdegrunds- och mobbningsarbete.

I motion 2004/05:Ub341 yrkande 2 föreslår Miljöpartiet att **Myndigheten för skolutveckling skall få i uppdrag** att följa och sprida olika sätt att arbeta med värdegrundsfrågor.

Moderaterna föreslår i motion 2004/05:Ub233 yrkande 5 ett tillkännagivande om varje elevs **rätt till respekt**. Rätten till respekt för den egna identiteten handlar om många olika saker – rätten att slippa bli diskriminerad, slippa bli mobbad och inte minst rätten att bli sedd, heter det i motionen.

Moderaterna framför i motion 2004/05:Ub233 yrkande 3 att **föräldrarna har ansvar för barnens fostran** och skall vara elevernas största tillgång i kunskaps- och personlighetsutvecklingen.

I Miljöpartiets motion 2004/05:Ub341 yrkande 3 betonas **behovet av forskning om pedagogiska metoder** för att arbeta med utveckling av barns och ungdomars värdegrund.

Kristdemokraterna föreslår i motion 2004/05:Ub470 yrkande 3 och i motion 2004/05:Ub480 yrkande 2 att **arbetet med skolans värdegrund skall ingå i skolornas kvalitetsredovisning** för att på så sätt tydliggöra skolans uppgift att ständigt hålla värdegrundsarbetet levande. I den förstnämnda motionen föreslås att Skolverket skall utfärda föreskrifter om detta (yrkande 4).

I motion 2004/05:Ub387 (c, fp, kd, mp) yrkande 3 anförts betydelsen av systematiska icke-våldsmetoder i klassrummen för att förebygga alla former av kränkande behandling med hjälp av **konstruktiv konflikthantering**.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Skolans värdegrund formuleras i läroplanerna och anger de grundläggande värden som vårt samhällsliv vilar på – människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta – och som skolan skall förmedla och förankra hos eleverna. Enligt läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) respektive för de frivilliga skolformerna (Lpf 94) görs detta i överensstämmelse med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism, genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande. Läroplanerna visar tydligt att de grundläggande principerna om alla människors lika värde oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning och funktionshinder skall genomsyra verksamheten i samtliga skolformer.

Yrkanden om att stryka den aktuella hänvisningen i Lpo 94 respektive Lpf 94 har tidigare behandlats och avstyrkts av utskottet (jfr bet. 2002/03:

UbU11) med hänvisning till vad utskottet anförde vid behandlingen av regeringens förslag till läroplan för det obligatoriska skolväsendet, nämligen att kristendomen har en särställning som grund för förståelse för svensk och västerländsk kultur och samhällsutveckling (bet. 1993/94:UbU1 s. 25). Enligt utskottet förelåg det ingen motsättning mellan att vara öppen för och se möjligheterna i ett mångkulturellt samhälle och samtidigt värna om och få en fast förankring i det egna kulturarvet. Utskottet har inte ändrat mening i denna fråga.

Utskottet har tidigare (bet. 2001/02:UbU10) behandlat motionsyrkanden rörande bristen på hänvisning till kristen tradition och västerländsk humanism i läroplanen för förskolan (Lpfö 98). I betänkandet om införandet av en läroplan för förskolan konstaterade utskottet att Barnomsorgs- och skolakommittén i sina formuleringar av värdegrunden för förskolan inte tog upp någon hänvisning till den etik som förvaltats av kristen tradition. Detta hade inte mött några invändningar under remissbehandlingen av kommitténs förslag.

Ett omfattande arbete med att föra ut värdegrundsfrågorna i förskolans och skolans verksamhet har pågått under senare tid och pågår fortfarande. Det kan noteras att regeringen under perioden 2001–2003 stöttat två värdegrundscentrum vid Göteborgs respektive Umeå universitet med uppgift att förmedla, förankra och gestalta värdegrunden. Skolansvarsutredningen har i betänkandet *Skolans ansvar för kränkningar av elever* (SOU 2004:50) lämnat förslag till en lagstiftning som främjar lika rättigheter och motverkar diskriminering inom skolväsendet. En proposition har aviserats till maj detta år. Här erinras också om det beredningsarbete som nu pågår med anledning av Skollagskommitténs förslag. Skollagskommittén föreslår en formulering som anknyter till formuleringen i Lpfö 98.

Skolan utgör en viktig arena för det brottsförebyggande arbetet. För att stärka barns och ungdomars band till det demokratiska samhället har Brottsförebyggande rådet tagit fram ett undervisningsmaterial att användas i skolan, Livets spelregler, Ett undervisningsmaterial för årskurserna 3–5 om brott och straff, rätt och fel, etik och moral.

Avgiftsfrihet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden rörande förtydligande av principen om avgiftsfrihet i skollagen, uppdrag till Skolverket att utarbeta en nationell policy för hur skolor skall hantera frågan om avgifter samt begäran om en översyn av i vilken utsträckning kommunerna följer skollagen. Utskottet hänvisar till pågående beredningsarbete med en ny skollag.

Motionerna

Vänsterpartiet begär i motion 2004/05:Ub331 yrkande 2 att **principen om avgiftsfrihet förtydligas i skollagen**. I motionen anförts att fattigdom i Sverige innebär att inte kunna vara med på t.ex. skolutflykter, gå till simhallen, vara med i musikskolan eller gå på bio därför att föräldrarna har en ekonomi som gör att detta inte är möjligt. Även Miljöpartiet begär i motion 2004/05:Ub271 yrkande 1 en precisering av skollagen i detta hänseende. I motionen refereras till en undersökning av Majblommans riksförbund som visar att alltför många barn i dag får ett utanförskap bekräftat av skolan, genom de avgifter skolorna tar ut för t.ex. museibesök, lunchpengar vid utflykter, insamling till klassresa eller inköp av material.

I motion 2004/05:Ub331 yrkande 1 begär Vänsterpartiet att **Skolverket ges i uppdrag att utarbeta en nationell policy** för hur skolor och lärare skall hantera frågan om avgifter i skolan. Samma krav framförs av Miljöpartiet i motion 2004/05:Ub271 yrkande 3.

Miljöpartiet begär i motion 2004/05:Ub271 yrkande 5 att regeringen tar initiativ till en **översyn** av i vilken utsträckning kommunerna följer skollagen vad gäller **grundskolans avgiftsfrihet**.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

I 4 kap. 4 § skollagen stadgas följande:

Utbildningen i grundskolan skall vara avgiftsfri för eleverna. De skall utan kostnad ha tillgång till böcker, skrivmateriel, verktyg och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig utbildning. I verksamheten får dock förekomma enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

I förarbetena till den nuvarande skollagen (prop. 1985/86:10 *Ny skollag m.m.*) finns exempel på inslag i undervisningen som kan medföra obetydliga kostnader för eleven, t.ex. en mindre kostnad för färd- och entrébiljetter vid studiebesök.

I övrigt stadgas enligt 1 kap. 2 § skollagen att alla barn och ungdomar, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, skall ha lika tillgång till utbildning i det offentliga skolväsendet för barn och ungdom.

Skolverket har riktat kritik mot en skola som anordnat språkresa till England för de flesta elever i två språkklasser i årskurs 6. Priset för resan var 8 850 kr. Några elever skulle stanna hemma och delta i undervisningen på skolan. Skolverket bedömde att resan var ett inslag i undervisningen. Därmed hade inte alla elever haft lika tillgång till utbildning. Skolverket menade vidare att utbildningen inte kunde betraktas som avgiftsfri (*Skolverkets beslut den 10 oktober 2000, dnr 2000:790*). Utskottet ser med oro på en utveckling som innebär att avgiftsfriheten urholkas.

Jämlikhet, jämställdhet m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden rörande utbildningens tillgänglighet för funktionshindrade, skolan som murbräcka mot utanförskapet, lagstiftning och föreskrifter vad gäller diskriminering och arbete mot sexuella trakasserier, jämlikhetsplaner, en genuspedagog i varje kommun, läxornas avskaffande samt skoluniform. Motionerna avstyrks bl.a. med hänvisning till pågående beredningsarbete. Jämför reservationerna 16 (fp), 17 (fp) och 18 (fp, kd).

Motionerna

Folkpartiet kräver i motion 2004/05:Ub258 yrkande 11 att kommuner som inte gör utbildningen fullt **tillgänglig för funktionshindrade** skall kunna bötfällas.

I motion 2004/05:Sf288 yrkande 8 framför Folkpartiet att **skolan är en murbräcka mot utanförskapet**. Skolor i utsatta områden borde vara de bästa skolorna, hävdas det i motionen. Förbättrade möjligheter att välja skola, extra satsningar på skolor i sociala riskområden och uppbyggnad av s.k. magnetskolor kan locka människor att bosätta sig och bo kvar i utsatta områden.

I motion 2004/05:Ub483 yrkande 6 (s) begärs **lagstiftning** för att garantera elever i skolan samma rättigheter som diskrimineringslagarna ger anställda.

Kristdemokraterna begär i motion 2004/05:Ub470 yrkande 4 att Skolverket ges i uppdrag att **utfärda föreskrifter** om skolornas skyldigheter att redovisa sitt arbete mot sexuella trakasserier.

Miljöpartiet anför i motion 2004/05:Ub230 yrkande 15 att varje skola skall vara skyldig att upprätta **jämlikhetsplaner**. I dessa skall bl.a. ingå strategier mot rasism, trakasserier på grund av kön, etnicitet, religion, funktionshinder, sexuell läggning eller könsidentitet. Eleverna skall vara delaktiga i arbetet med att ta fram dessa jämlikhetsplaner. I motion 2004/05:Ub483 (s) yrkande 5 påminns om att jämställdhetsplaner på skolorna bör uppdateras och efterföljas.

Motion 2004/05:Ub364 (s) förespråkar minst en **genuspedagog** i varje kommun som arbetar i förskolan och skolan.

Enligt motion 2004/05:Ub425 (s) bör **läxorna avskaffas** i skolan. Motionärerna ser läxor som en klassfråga och begär en översyn för att se om barn och ungdomar med olika bakgrund och hemförhållanden har samma möjligheter att klara av sina läxor under fritiden. Motionärerna påminner också om att det är lärarnas ansvar att lära ut och menar att läxläsning och inläring borde ingå i skoldagen.

I motion 2004/05:Ub205 (m) förespråkas användning av **skoluniform** i grundskolan. I motionen framförs att alltmer reklam riktas mot barn och unga.

Samtidigt tycks mobbningen emanera just utifrån klädseln. Skoluniform skapar en gemensamhetskänsla i skolan, är lika för alla och är dessutom billigare för föräldrarna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Utskottet har tidigare vid behandling av motsvarande motionsyrkanden angående jämställdhetsarbetet, senast i betänkande 2003/04:UbU16, konstaterat att frågan om jämställdhet inom skolan har uppmärksammats och tydliggjorts under senare år. Jämställdhet är ett prioriterat område för skolan.

Förskolans och skolans arbete för ökad jämställdhet behandlas i skollagen, läroplanerna, jämställdhetslagen och i FN:s barnkonvention. Målen för jämställdhetsarbetet finns tydligt formulerade i de nationella styrdokumenterna. I grundskolans kursplaner eftersträvas också att skolans värdegrund, däribland jämställdhet som en fråga om demokrati, skall genomsyra undervisningen i alla ämnen. Kommunerna ansvarar för att lärare, förskollärare och fritidspedagoger har kunskap om de föreskrifter som gäller för skolväsendet samt får kompetensutbildning i dessa frågor. I läroplanen tilldelas dessutom rektor särskilt ansvar för jämställdhet som ämnesövergripande kunskapsområde.

Därtill har en rad åtgärder vidtagits på nationell nivå för att stödja och stimulera det lokala jämställdhetsarbetet. Jämställdhet är ett av tre prioriterade områden för Myndighetens för skolutveckling generella uppdrag. Som nämnts i föregående avsnitt har regeringen avsatt medel för att utbilda resurspersoner i jämställdhet och genuskunskap. För att ytterligare stödja utvecklingen av jämställdhetsarbete i skolan planerar Myndigheten för skolutveckling att bl.a. under läsåret 2004/05 anordna regionala mötesplatser för genuspedagoger, mediepedagoger samt lärare och annan skolpersonal.

Som exempel på ytterligare insatser kan nämnas att Myndigheten för skolutveckling har givit ut ett stödmaterial för lärare och skolpersonal *Jag är starkare än du tror – Hur skolor stöttar flickor och möter familjer* angående situationen för flickor och pojkar i miljöer starkt präglade av patriarkala värderingar och om skolans roll för dessa barn.

Skolansvarsutredningen föreslår i sitt betänkande *Skolans ansvar för kränkningar av elever* (SOU 2004:50) en ny lag som förbjuder diskriminering och kränkning av skolelever. Jämställdhetsombudsmannen föreslås, tillsammans med Skolverket, Ombudsmannen mot etnisk diskriminering, Handikappombudsmannen, Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning samt Barnombudsmannen, få tillsyn över lagen. Enligt förslaget blir kommuner och andra som driver skolverksamhet skadeståndsskyldiga mot elev som skolan diskriminerar på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder.

Lagförslaget omfattar också mobbning eller kränkning som begås av andra elever eller av skolans personal. Skolansvarsutredningens förslag bereds för närvarande. Som nyss nämnts väntas en proposition i ärendet under våren 2005. I detta sammanhang erinras också om det arbete som för närvarande

pågår inom Regeringskansliet med anledning av Skollagskommitténs betänkande *Skollag för kvalitet och likvärdighet* (SOU 2002:121).

Jämställdhetsombudsmannen har under åren 2001–2003 med finansiellt stöd från regeringen genomfört ett jämställdhetspedagogiskt projekt, publicerat i en skolhandbok. Därtill arrangerar myndigheten bl.a. konferenser och seminarier om hur skolan kan stärka sitt jämställdhetsarbete.

Regeringen har nyligen redovisat sin avsikt att satsa 225 miljoner kronor de närmaste två åren på de mest utsatta områdena i Sverige, för att öka andelen elever som klarar skolan med godkända betyg.

Pengarna kommer att fördelas av Myndigheten för skolutveckling och fokus kommer att ligga på språkutveckling och modersmålsundervisning.

Skolverket har tillsammans med Myndigheten för skolutveckling utarbetat Allmänna råd för arbetet mot kränkande behandling i skolan. Råden omfattar det förebyggande arbetet, arbetet med att upptäcka, utreda och åtgärda kränkande behandling samt skolors handlingsprogram mot kränkande behandling.

Utskottet kan inte nog understryka vikten av att skolan till eleverna förmedlar de demokratiska värdena, inbegripet jämställdhet mellan kvinnor och män. Arbetet för jämställdhet i skolan handlar om att motverka traditionella könsroller och ge eleverna likvärdiga möjligheter och villkor att utvecklas oberoende av kön. Jämställdhet ingår i samhällets värdegrund och skall genomsyra all verksamhet i skolan. Utskottet ser därför positivt på det arbete som pågår för att intensivt skolans arbete i dessa frågor.

Flexibel skolstart

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden rörande flexibel skolstart, höst- och vårintagning i skolorna, att förskoleklassen bör ersättas av en tidigare skolstart samt att uppföljning av fullgörande av skolplikten förbättras, så att skolgången säkras för flickor som växer upp i miljöer präglade av patriarkala värderingar. Utskottet hänvisar till tidigare uttalanden samt till pågående beredning inom Regeringskansliet.

Jämför *reservationerna 19 (m, kd, c), 20 (m), 21 (m, fp) och 22 (fp)*.

Motionerna

Moderaterna begär i motion 2004/05:Ub390 yrkande 28 att **flexibel skolstart** införs. I motionen påminns om att alla barn inte är skolmogna vid samma tidpunkt. Att tidsåtgången kan variera lite och att alla elever som läser tillsammans inte är exakt lika gamla blir naturligt i en skola med flexibel skolstart. Ett snarligt yrkande finns i motion 2004/05:Ub303 (m) yrkande 1 där motionären anser att barn borde börja skolan när föräldrar och skolan bedö-

mer att barnet är moget för det. Skillnaden i mognad mellan barn födda i januari respektive december samma kalenderår kan vara mycket stor. Social, motorisk och intellektuell mognad är individuell. Barn växer i olika takt, och skolan måste anpassas efter detta. I motion 2004/05:Ub480 yrkande 11 föreslår Kristdemokraterna att möjligheten till flexibel skolstart bör utnyttjas i högre grad. I motionen hänvisas till principen om barnets bästa. Också beslut om när ett barn skall börja i skolan bör omfattas av denna princip. Även Centerpartiet föreslår flexibel skolstart i motion 2004/05:Ub477 yrkande 5. En flexibel skolstart innebär att barnets utvecklingsnivå blir avgörande för skolstarten, och den ger vissa elever möjlighet att gå snabbare fram, medan andra ges möjlighet att ta längre tid på sig, utan hindrande tidsstrukturer. Miljöpartiet begär i motion 2004/05:Ub230 yrkande 2 att flexibel skolstart skall införas från sex till åtta års ålder. Dagens skolsystem utgår från att barn mognar och utvecklas i samma takt. Motionärerna menar att barn mognar i olika takt och pojkar ofta senare än flickor. Skolstarten måste därför vara mer individanpassad och flexibel. Det skall vara barnets faktiska utvecklingsnivå som är avgörande, inte den fysiska åldern. Valfriheten att börja skolan bör utsträckas till åtta års ålder. Även motion 2004/05:Ub216 (m) föreslår individuellt anpassad tidpunkt för skolstart.

I motion 2004/05:Ub303 (m) yrkande 2 föreslår motionären möjlighet till **höst- och vårintagning** av elever i grundskolan. Både skollagen och grundskoleförordningen behöver ändras så att såväl höst- som vårintagning uttryckligen accepteras. Ingen skola eller kommun skall tvingas att arbeta med flexibel skolstart, men ingen skola eller kommun skall heller hindras från att genomföra detta.

I motion 2004/05:Ub258 yrkande 1 föreslår Folkpartiet att **förskoleklassen skall ersättas av en tidigare skolstart**. I motionen föreslås att förskoleklassen bör ingå i grundskolan. Eleverna skall kunna börja i grundskolan vid olika tillfällen beroende av om de är mogna för det eller inte. Generellt bör dock svenska barn börja i skolan tidigare än i dag, skriver motionärerna.

Folkpartiet kräver i motion 2004/05:Ub306 yrkande 4 att kommunernas **uppföljning av fullgörande av skolplikten förbättras, så att skolgången säkras för flickor som växer upp i miljöer präglade av patriarkala värderingar**. Motionärerna skriver att det är viktigt med uppsökande verksamhet för de föräldrar som inte kommer på utvecklingssamtalen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Enligt 3 kap. 8 § skollagen (1985:1100) skall barnet, om vårdnadshavaren så begär, redan höstterminen det kalenderår det fyller sex år jämställas med skolpliktiga barn i fråga om rätten att börja skolan. Om uppskjuten skolplikt till det år barnet fyller åtta år stadgas i 3 kap. 7 § skollagen. Den kommun där barnet är bosatt skall, enligt 2 b kap. 2 § första stycket, anvisa barnet plats i förskoleklass fr.o.m. höstterminen det år då barnet fyller sex år. Enligt andra

stycket samma paragraf får barnet tas emot i förskoleklass före höstterminen det år då barnet fyller sex år.

Skolverket har på uppdrag av regeringen utrett konsekvenserna av flexibel skolstart under läsåret i grundskolan. Uppdraget redovisades den 15 april 2004. Skolverket avrådde regeringen från att starta en försöksverksamhet med flexibel skolstart. Det viktigaste skälet är att konsekvenserna för elevernas övergång till gymnasieskolan inte är tillräckligt utredda. Ett annat skäl är det låga intresset för en mer flexibel skolstart från föräldrar, elever och skolpersonal.

Skolverkets utredning konstaterar att det är få elever som börjar grundskolan det år de fyller sex år. Andelen som gör det har också minskat. Året innan förskoleklassen introducerades, dvs. 1996/97, var det över 8 % som började grundskolan vid sex års ålder, medan det läsåret 2002/03 bara var drygt 3 %. Det är också ytterst få elever som går om eller hoppar över årskurser.

Skolornas attityder till tidigare skolstart eller att anvisa plats för femåringar i förskoleklass påverkar flexibiliteten. En konsekvens av nuvarande reglering av tidig skolstart kan vara att det barn som börjar i grundskolan som sexåring, förutom att vara ett år yngre än sina klasskamrater, förutsätts gå in i en redan befintlig f.d. förskoleklass.

Skolverket konstaterade i sin utredning att det nuvarande skolsystemet medger en mycket flexibel skolgång för eleverna. Skolstarten kan ske inom ett treårsintervall (sex–åtta år) och eleverna kan gå om eller hoppa över en årskurs. Skolverket ville i rapporten uppmärksamma regeringen på vissa fördelar med att göra starten i förskoleklassen mer flexibel än vad den är för närvarande. Bestämmelserna medger att starten i förskoleklassen kan göras hur flexibel som helst, då skolformen inte är obligatorisk för barnen. En mer flexibel start i förskoleklassen kan vara positiv både för enskilda elever och för huvudmännen. För enskilda elever kan förskoleklassen användas som ett tidsmässigt dragspel där föräldrarna med hjälp av personalen kan komma fram till när det är lämpligt att deras barn börjar i grundskolan. För huvudmännen medför en flexiblare start i förskoleklassen att belastningen på förskolan jämnas ut över året. Detta innebär, enligt Skolverkets rapport, att köerna till förskolorna blir kortare och att kommunens kostnader minskar.

Skolverket framhåller att ett problem med en mer flexibel start i förskoleklass är att fler och yngre barn än i dag då kommer att vistas i fritidshem.

Utskottet har vid ett flertal tillfällen, senast i betänkande 2002/03:UbU11, behandlat och avstyrkt yrkanden om ändrad skolstartsålder med hänvisning till att ett betydande mått av flexibilitet redan finns i det nuvarande systemet.

Skollagskommittén föreslår i sitt betänkande *Skollag för kvalitet och likvärdighet* (SOU 2002:121) att ett barn även fortsättningsvis skall kunna tas in i förskoleklass vid en tidigare tidpunkt än när barnets rätt till en sådan utbildning inträder. Det är här, liksom i nuvarande reglering, inte fråga om en rättighet för barnet utan en möjlighet till en tidigare start i förskoleklassen om barnets vårdnadshavare önskar det. Regeringen har aviserat en proposition om ny skollag till nästa riksmöte.

Utskottet har tidigare (bl.a. i bet. 2001/02:UbU10) framhållit vikten av att alla elever ges möjlighet att nå målen för grundskolan. Alla elever når dock inte målen samtidigt och på samma sätt. Undervisningen i skolan måste därför anpassas till varje elevs förutsättningar och behov, vilket tydligt framgår av både skollagen (1 kap. 2 §) och läroplanen (Lpo 94). För de elever som behöver extra tid i grundskolan finns möjlighet till detta enligt gällande bestämmelser. I skollagen anges som huvudregel att skolplikten upphör vid utgången av vårterminen det kalenderår eleven fyller 16 år (3 kap. 10 § första stycket). Skolplikten kan dock upphöra dessförinnan om eleven tillfredsställande slutfört högsta årskursen i grundskolan eller visat sig ha motsvarande kunskaper vid en särskild prövning (3 kap. 10 § andra stycket). En elev som inte tillfredsställande har slutfört det sista skolåret har rätt att få tillfälle att göra detta under högst två år efter det att skolplikten upphört (4 kap. 10 § skollagen).

Vidare får rektor, efter medgivande från vårdnadshavaren, flytta en elev till en högre årskurs om eleven har goda förutsättningar att klara detta (6 kap. 5 § grundskoleförordningen, 1994:1194). Utskottet vill framhålla att målen att sträva efter i läroplanen är så utformade att det finns goda förutsättningar för de elever som når målen snabbare än andra, liksom för andra, att utvecklas inom grundskolans ramar. Utskottet anser att det finns tillräckliga möjligheter att anpassa tiden i grundskolan till olika elevers behov, och förutsätter att så sker.

Enligt 3 kap. 1 § skollagen (1985:1100) har alla barn som är bosatta i landet skolplikt. Skolplikten motsvaras av en rätt till utbildning inom det offentliga skolväsendet.

I 3 kap. 13 § skollagen regleras kommunens tillsyn över att skolplikten fullgörs. Kommunen skall se till att skolpliktiga elever i dess grundskola och särskola fullgör sin skolgång. Bestämmelser om elevens närvaroplikt i grundskolan finns i 3 kap. 11 § första stycket skollagen. Där anges att varje barn, som fullgör skolplikt inom det offentliga skolväsendet för barn och ungdom eller på något annat sätt, skall delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om barnet inte är sjukt eller har annat giltigt skäl att utebli. Vårdnadshavarens ansvar för att eleven fullgör sin skolplikt regleras i 3 kap. 15 och 16 §§ skollagen. Om en skolpliktig elev inte fullgör sin skolgång och detta beror på att elevens vårdnadshavare inte gjort vad på dem ankommer, får styrelsen för utbildningen vid vite förelägga elevens vårdnadshavare att iaktta sina skyldigheter.

Av bestämmelserna framgår att vårdnadshavaren, eleven och skolhuvudmannen har ett gemensamt ansvar för att skolplikten fullföljs. Skolförfattningarna förutsätter även ett fortgående samarbete med vårdnadshavaren angående elevens skolsituation (se t.ex. Lpo 94 avsnitt 2.4).

Utskottet anser att gällande regelverk tillgodoser motionsyrkandena.

Skoltidens längd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden rörande individuellt anpassad skoltid, möjlighet att lämna grundskolan tidigare för de elever som uppfyller målen samt elevens rätt att lämna skola med tillräckliga baskunskaper. Utskottet hänvisar till bestämmelserna i skollagen och till pågående beredning av ny skollag inom Regeringskansliet. Jämför *reservationerna 23 (m), 24 (m, fp, kd) och 25 (m, fp)*.

Motionerna

I motion 2004/05:Ub303 (m) yrkande 5 förespråkar motionären en **individuellt anpassad skoltid** för alla elever. Med en individualiserad skoltid kommer elever att gå i grundskolan i åtta till nio år. De som behöver skall få mer hjälp och längre tid på sig.

Enligt samma motion, 2004/05:Ub303 yrkande 4, skall det finnas **möjligheter att lämna grundskolan tidigare för elever som uppnår kunskapsmålen före vårterminen i årskurs 9**. Det kan behövas olika lång tid för att uppnå skolans kunskapsmål, men det skall inte finnas någonting som hindrar att en del elever kan klara målen på kortare tid. I samma motions yrkande 6 vill motionären att elevens kunskapsutveckling skall vara det styrande för skoltidens längd. I yrkande 7 samma motion anförts att de som behöver skall kunna få ett extra skolår för att uppnå skolans kunskapsmål. Detta måste läggas in tidigt under elevens skoltid. Först i sista hand skall det vara fråga om att gå om de senare årskurserna. I en individanpassad skola, där det normala är att eleverna är lite olika gamla, är inte detta stigmatiserande, skriver motionären. Samma uppfattning framför Moderaterna i motion 2004/05:Ub390 yrkande 29.

I motion 2004/05:Ub212 (m) hävdas **elevens rätt att lämna grundskolan med tillräckliga baskunskaper**. Motionären anser att ingen elev skall behöva lämna grundskolan utan att ha tillräckliga baskunskaper, även om detta tar åtta eller tio år, kanske elva år. Hemortskommunen skall ge alla dessa elever baskunskaper innan de lämnar grundskolan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkandena om tillkännagivanden.

Skolplikten upphör enligt 3 kap. 10 § första stycket skollagen i regel vid utgången av vårterminen det kalenderår då barnet fyller 16 år. Skolplikten motsvaras av en rätt till utbildning. Denna rätt upphör således enligt huvudregeln vid skolpliktens upphörande, dvs. vid utgången av vårterminen det kalenderår då barnet fyller 16 år. Bestämmelserna i skollagen 4 kap. 10 § ger dock en elev möjlighet att beredas tillfälle att fullfölja sista årskursen i grundskolan högst två år efter det att skolplikten upphörde.

Enligt andra stycket samma paragraf upphör skolplikten om barnet dessförinnan tillfredsställande slutför högsta årskursen i grundskolan eller motsvarande.

Med hänvisning till bestämmelserna i skollagens 3 kap. 10 § om skolpliktens upphörande och 4 kap. 10 § om möjligheterna för en elev att beredas tillfälle att fullfölja sista årskursen i grundskolan högst två år efter det att skolplikten upphörde, anser utskottet att det finns goda förutsättningar att anpassa tiden i grundskolan efter olika elevers behov. Som tidigare framhållits är målen att sträva efter så utformade i läroplanen att det finns utrymme för alla elever att utvecklas inom grundskolans ramar.

Individanpassad undervisning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden rörande mer individanpassad undervisning, individuella utvecklingsplaner, möjlighet till studieuppehåll före åttonde eller nionde skolåret, sommarundervisning, profilklasser samt möjlighet att införa allmän och särskild kurs i grundskolans basämnen.

Jämför *reservationerna 26 (m), 27 (c), 28 (kd), 29 (m) och 30 (fp)*.

Motionerna

Moderaterna påtalar i motion 2004/05:Ub390 yrkande 5 behovet av **en mer individanpassad undervisning**. Enligt samma motions yrkande 27 bör en individanpassad inriktning av utbildningen införas redan i grundskolan. I motionen framförs att större frihet bör skapas i elevernas studietakt. Varje elev skall ha en kunskapsplan som utgår ifrån de nationella kunskapsmålen där eleverna kan välja att studera olika ämnen i olika takt. Den individuella kunskapsplanen är ett verktyg för att nå en individualiserad skola, hävdar motionärerna. I samma motion, 2004/05:Ub390 yrkande 24, förordas individuella kunskapsplaner. Även i motion 2004/05:Ub303 (m) yrkande 10 förordas individualiserad undervisning. Motionären skriver att eleverna kan tappa motivation och intresse om de utmaningar skolan ställer dem inför inte upplevs som realistiska eller tillräckligt stimulerande. En skola som anpassas efter elevers individuella takt och utveckling måste kunna tillfredsställa både elever som har behov av mer stöd och tid och elever som behöver gå fram i snabbare takt.

Centerpartiet begär i motion 2004/05:Ub477 yrkande 6 att **individuella utvecklingsplaner** skall införas från år 1. För att på ett tydligt sätt stödja varje enskild elevs kunskapsutveckling bör skolans planering utgå från varje enskild elev. Alla elever i grundskolan bör därför ges en individuell studieplan redan från år 1.

I motion 2004/05:Ub480 yrkande 22 begär Kristdemokraterna att det skall finnas **möjlighet till studieuppehåll före åttonde eller nionde skolåret** i grundskolan. Motionärerna anser att det skall finnas möjlighet att göra ett sådant uppehåll en termin eller ett skolår. I stället för att gå i skolan skall eleverna ha möjlighet att gå en lärlingsutbildning inom ett område som de är intresserade av. Detta skulle vara en möjlighet dels för skoltrötta elever, dels för elever som vill pröva en särskild yrkesinriktning.

I motion 2004/05:Ub303 (m) yrkande 11 förespråkas **sommarundervisning** för de elever som halkat efter eller inte klarar målen på våren i nionde klass. Sommarundervisning är även ett bra exempel på betydelsen av individualisering av skoltiden.

Enligt motion 2004/05:Ub219 (m) bör **profilklasser** för särskilt begåvade barn införas. Kännetecknen på högt begåvade barn har, enligt motionären, många likheter med Aspergers syndrom, vilket riskerar att leda till att barnen diagnostiseras som att de har lättare autistiska drag i stället för att vara högt begåvade. Därigenom anses de vara behandlingskrävande i stället för undervisningskrävande.

Folkpartiet föreslår i motion 2004/05:Ub258 yrkande 4 att skolorna skall kunna besluta om att införa **allmän och särskild kurs** i grundskolans basämnen. Syftet är att öka individualiseringen i undervisningen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Utskottet har tidigare betonat (bet. 2001/02:UbU10) vikten av att skolan, i enlighet med gällande föreskrifter, arbetar på ett sådant sätt att varje elevs resultat och skolsituation ständigt följs upp. Utskottet påpekade också att målstyrningen innebär att det skall finnas möjligheter till en flexibel lösning av pedagogiska insatser för enskilda elever och för grupper av elever. Enligt Lpo 94 är skapande arbete och lek väsentliga delar i det aktiva lärandet. Där sägs också att de intellektuella såväl som de praktiska, sinnliga och estetiska aspekterna skall uppmärksammas.

Enligt utskottets uppfattning är det inget som hindrar att skolor inom ramen för befintligt regelverk undervisar barn som halkat efter eller inte uppfyller målen under sommarlovet. Skolan har ett ansvar att tillse att eleverna uppfyller de uppställda målen.

Utskottet påminner om att det är huvudmannens ansvar att undervisningen i skolan anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Ett högt begåvat barn skall givetvis, såsom alla andra elever, ha rätt till en god och till sin speciella situation anpassad lärandemiljö. Hur klasser sätts samman i skolor är inte en fråga för riksdagen.

Stödundervisning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden rörande stödinsatser i skolan, tidiga stödinsatser för elever som riskerar att inte nå målen, utredning rörande utbildningen för barn med svårigheter i det sociala samspelet och utveckling av metoder för att möta dessa barn samt användning av IT vid undervisning av barn som lider av dyslexi.

Jämför *reservationerna 31 (fp), 32 (kd), 33 (c), 34 (fp), 35 (m, fp, kd), 36 (m, fp, kd) och 37 (m)*.

Motionerna

Folkpartiet anför i motion 2004/05:Ub258 yrkande 3 att grundskolans ansvar för **stödinsatser** skall tydliggöras. Grundskolan skall ha ansvar för att eleverna får de grundläggande kunskaperna som var och en behöver. Att därefter låta eleverna läsa på det s.k. individuella programmet i gymnasieskolan är, menar motionären, olyckligt. Det innebär att grundskolan ges budskapet att det går att skjuta på stödinsatser. I samma motions yrkande 5 begär Folkpartiet att elever som så behöver skall ha rätt till stöd av speciallärare. Det skall vara en rättighet för elever att få stöd av en speciallärare, skriver motionärerna. Specialpedagogerna har alldeles för grunda kunskaper i barns språkutveckling för att kunna möta och hjälpa elever med läs- och skrivsvårigheter. Specialpedagoger är inte utbildade för att hjälpa elever som har svårigheter, utan för att stödja skolledningen och andra lärare i deras arbete. I motion 2004/05:Ub480 yrkande 21 begär Kristdemokraterna att elevers behov av särskilt stöd skall tillgodoses. Kristdemokraterna påminner om att elever med behov av särskilt stöd inte är en tydligt avgränsad grupp, utan de flesta elever har någon gång under sin skoltid haft behov av extra stöd. En av de viktigaste faktorerna när det gäller särskilt stöd är, menar motionärerna, att insatserna sätts in tidigt. I motion 2004/05:Ub477 yrkande 9 menar Centerpartiet att en översyn bör göras i syfte att stärka stödet som elever har rätt till enligt grundskoleförordningen. Motionärerna pekar på det stöd som kan erhållas vid studier på universitetet, såsom t.ex. förlängd tid för examina, tillgång till andra examinationsformer, pedagogiskt datorstöd, extra stöd från läraren genom extra undervisning, anteckningshjälp, läromedelsutveckling m.m.

Folkpartiet anför i motion 2004/05:Ub258 yrkande 6 att när elever avverkat nio år i grundskolan utan att nå målen i grundskolans basämnen, skall huvudmannen rapportera detta till en nationell skolinspektion tillsammans med uppgifter om vilka åtgärder som vidtagits. Syftet är att rätta till eventuella brister i skolans arbete, så att fler elever inte drabbas av bristande undervisning eller stöd.

Moderaterna förordar i motion 2004/05:Ub390 yrkande 25 **tidiga stödinsatser** för elever som riskerar att inte nå målen. I motionen poängteras att extra

insatser, stöd eller skolår måste komma tidigt i ett barns skolgång för att ge resultat.

I motion 2004/05:Ub479 yrkande 7 begär Kristdemokraterna **en utredning rörande utbildningen för barn med svårigheter i det sociala samspelet**. Motionärerna understryker att dessa barn självklart inte skall placeras i särskolan som är till för barn med utvecklingsstörning. Den ordinarie skolan måste möta behoven hos barn med svårigheter i det sociala samspelet. Även motion 2004/05:Ub281 (s) begär en utredning om skolgången för dessa barn.

I motion 2004/05:Ub480 yrkande 23 anför Kristdemokraterna att **metoder måste utvecklas för att möta de s.k. bokstavs barnens individuella behov**. Motionärerna framhåller den lilla gruppens betydelse för god inläring. Speciellt de elever som har sociala svårigheter har möjlighet att få studiero i en lugnare miljö.

I motion 2004/05:Ub302 (m) yrkande 6 framhålls möjligheterna att använda **IT vid undervisning av barn som lider av dyslexi**.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena om individanpassad undervisning, stödundervisning och mindre klasser.

Barns rätt till utbildning kommer till uttryck i olika internationella dokument som Sverige har förbundit sig att följa. Barnkonventionen föreskriver en rätt till utbildning, som skall ges på grundval av lika möjligheter för alla. Detta omfattar bl.a. en rätt till individuellt anpassad undervisning för barn med särskilda behov.

I Salamancadeklarationen om principer, inriktning och praxis vid undervisning av elever i behov av särskilt stöd, som antogs 1994 av den internationella konferensen om specialundervisning arrangerad av Unesco och Spaniens utbildnings- och vetenskapsministerium, betonas att skolorna skall ge plats för alla barn oavsett deras fysiska, intellektuella, sociala, emotionella, språkliga eller andra förutsättningar.

Skollagskommittén betonar i sitt betänkande *Skollag för kvalitet och likvärdighet* (SOU 2002:121 s. 325 f.) att alla elever behöver stöd i skolan för sin utveckling och sitt lärande. Likvärdigheten i undervisningen skall ses ur elevernas perspektiv och innebär inte att undervisningen måste utformas på samma sätt för alla. Alla elever har rätt att få ledning och stimulans för maximal kunskapsinhämtning. Skollagskommittén föreslår en ny bestämmelse i skollagen med innebörden att alla elever skall ges den ledning och stimulans som behövs i deras lärande och personliga utveckling för att de skall kunna utvecklas så långt som möjligt i enlighet med utbildningens mål.

I regeringens utvecklingsplan *Utbildning för kunskap och jämlikhet* (skr. 2001/02:188) betonas bl.a. att eleverna skall ha möjlighet att gå framåt utifrån individuella förutsättningar även över skolformsgränserna. Det borde, enligt regeringen, bli vanligare för grundskoleelever att läsa vissa kurser på gymna-

sienivå och för gymnasieelever att få möjlighet att studera på högskolan i vissa ämnen, samtidigt som de fullföljer sin gymnasieutbildning.

Bestämmelser om att elever skall få det stöd och den hjälp de behöver i skolan finns bl.a. i skollagen. Enligt 1 kap. 2 § och 4 kap. 1 § skollagen skall hänsyn tas till elever i behov av särskilt stöd. För grundskolan finns bestämmelser om olika former av stödinsatser i 5 kap. grundskoleförordningen (1994:1194), bl.a. studiehandledning på modersmålet, stödundervisning, specialpedagogiska insatser inom elevens klass eller i särskild undervisningsgrupp samt anpassad studiegång. Enligt 5 kap. 4 § grundskoleförordningen skall en elev ges stödundervisning om det kan befaras att eleven inte kommer att nå de mål som minst skall ha uppnåtts vid slutet av det femte och det nionde skolåret eller om eleven av andra skäl behöver särskilt stöd. Ytterligare bestämmelser finns i de övriga skolformsförordningarna samt i läroplanerna.

Skollagskommittén föreslår i sitt betänkande (SOU 2002:121) att skollagen skall innehålla bestämmelser om särskilt stöd. Motivet är att förstärka elevens rätt samt ange en arbetsprocess som rektor är skyldig att följa. En skyldighet att utreda elevens behov av särskilt stöd skall, enligt förslaget, skrivas in i lagen. För den elev som då befinner sig ha rätt till stöd skall ett åtgärdsprogram utarbetas och fastställas av rektor. Elev och vårdnadshavare skall ges en aktiv roll vid utarbetandet av åtgärdsprogrammet.

Enligt skollagen har alla barn i behov av särskilt stöd rätt till detta. Det är huvudmannens ansvar att undervisningen i skolan anpassas till varje elevs förutsättningar och behov och att tillgängliga resurser fördelas på ett rimligt sätt. I Lpo 94 fastslås:

”En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen skall utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser skall fördelas lika. Hänsyn skall tas till elevernas olika förutsättningar och behov. Det finns också olika vägar att nå målet. Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig göras lika för alla.”

Många barn i skolan i dag har behov av särskilt stöd och kan behöva en individualiserad undervisning, särskilt tillrättalagda undervisningssituationer eller andra åtgärder.

Utskottet anser att gällande bestämmelser och de förslag som för närvarande är under beredning väl tillgodoser motionsyrkandenas intentioner. Det finns goda möjligheter att anpassa undervisningen till olika elevers behov och utskottet förutsätter att så även sker.

Skolskjuts

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden rörande skolskjuts. Utskottet hänvisar bl.a. till beredningsarbete inom Regeringskansliet.

Motionerna

Vänsterpartiet begär i motion 2004/05:Ub332 att regeringen utreder frågan om en ändring av skollagen så att elever som till följd av funktionshinder har rätt till tillsyn i anslutning till skoldagens början och slut också skall ha rätt till kostnadsfri **skolskjuts** till och från sådana verksamheter.

Motion 2004/05:Ub415 (kd) begär att regeringen skyndsamt lägger fram förslag angående skolskjuts för elever vid växelvis boende.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Skollagen 4 kap. 7 § första stycket ålägger varje kommun att för eleverna i grundskolan kostnadsfritt anordna skolskjuts, om sådan behövs med hänsyn till färdvägens längd, trafikförhållanden, funktionshinder hos elev eller någon annan särskild omständighet. Bestämmelsen bygger på huvudregeln att grundskoleutbildning skall vara kostnadsfri för eleven. I tredje stycket samma paragraf anges att hemkommunen inte är skyldig att anordna kostnadsfri skolskjuts för elever som väljer att gå i en annan grundskola än den som kommunen annars skulle ha placerat dem i om något önskemål om en viss skola inte framställts. Hemkommunen är inte heller skyldig att anordna skolskjuts för elever som med stöd av 4 kap. 8 eller 8 a §§ skollagen går i skola i en annan kommun. Begränsningarna i kommunens skyldigheter är föranledda av att föräldrars och elevers val av skola inte får leda till oacceptabelt höga kostnader för kommunerna (prop. 1002/03:14 s. 6).

Regeringsrätten har vid prövning av hemkommuns skyldighet att anordna kostnadsfri skolskjuts vid växelvis boende i samma kommun funnit att det skulle strida mot principen om kostnadsfri grundskoleutbildning om rätten till kostnadsfri skolskjuts enligt 4 kap. 7 § första stycket skollagen skulle vara begränsad till resor mellan den bostad där barnet är folkbokfört och skolan (Regeringsrättens årsbok 2002 ref. 91). Barnets rätt till skolskjuts vid växelvis boende inom samma kommun skall alltså bedömas var för sig från båda hemmen och ej endast från den förälders bostad där barnet är folkbokfört.

Vid prövning av rätt till skolskjuts vid växelvis boende i olika kommuner har inte skyldighet ansetts föreligga enligt gällande regelverk för hemkommunen att anordna kostnadsfri skolskjuts utanför kommunens geografiska område.

Frågan om skolskjuts för barn vid växelvis boende bereds för närvarande inom ramen för arbetet med ny skollag.

Inriktning på undervisningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden rörande bildningens betydelse, avvägning mellan obligatoriska och frivilliga ämnen samt yrkanden om praktiska och teoretiska ämnen.

Jämför *reservationerna 38 (fp), 39 (m) och 40 (kd)*.

Motionerna

Folkpartiet understryker i motion 2004/05:Ub307 yrkande 1 **bildningens betydelse** för en skapande utveckling av skolan. För att åstadkomma en attitydförändring som ger skolan möjlighet att stå emot dagens nedbrytande krafter behövs bestämda riktade ansträngningar att återupprätta bildningen som en livsviktig del av skolarbetet, skriver motionärerna. Det finns behov av en revidering av läroplaner och kursplaner med tanke på förbättrad dialog mellan eleverna och kulturarvet.

Moderaterna anför i motion 2004/05:Ub390 yrkande 26 att det behövs en **avvägning mellan obligatoriska och frivilliga ämnen**. I motionen framförs att alla måste få grundläggande färdigheter i till exempel svenska, matematik och engelska. Denna grundläggande kunskapsbas kräver huvuddelen av den obligatoriska tiden i skolan och utgör den gemensamma kunskapsbasen som alla elever skall dela. Inom den individuellt valda delen, som väljs efter elevens intresse och fallenhet, kan fördjupningskurser i de grundläggande ämnen och ämnen med specialinriktning finnas.

Enligt Kristdemokraterna i motion 2004/05:Ub480 yrkande 12 bör både praktisk och teoretisk förmåga värderas. Undervisningen i praktiska ämnen bör få en mer framskjuten plats i skolan, och teori och praktik bör varvas under skoldagen för att ge såväl stimulans för alla sinnen som omväxling i vardagen. Tiden i skolan bör fördelas mellan **praktisk-estetiska och teoretiska ämnen**. I samma motions yrkande 36 anför Kristdemokraterna behovet av kvalitetsgranskning av ämnen som läses i block samt fördelningen mellan praktiska och teoretiska ämnen. Kvalitetsgranskning bör göras för att tillse att ämnen såsom geografi eller religionskunskap inte får för lite undervisningstid.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Utskottet har tidigare betonat (bet. 2003/04:UbU11) vikten av att skolan, i enlighet med gällande föreskrifter, arbetar på ett sådant sätt att varje elevs resultat och skolsituation ständigt följs upp. Utskottet påpekade också att målstyrning innebär att det skall finnas möjligheter till en flexibel lösning av pedagogiska insatser för enskilda elever och för grupper av elever. Enligt Lpo 94 är skapande arbete och lek väsentliga delar i det aktiva lärandet. I läropla-

nen sägs också att de intellektuella såväl som de praktiska, sinnliga och estetiska aspekterna skall uppmärksammas.

Timplanen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden rörande avskaffande av timplanen samt prioriterade ämnen i en timplanefri skola. Utskottet hänvisar till den försöksverksamhet som för närvarande pågår, pågående utredningsarbete samt till det beredningsarbete som pågår inom Regeringskansliet inom ramen för utarbetande av en skollagsproposition.

Jämför *reservation 41 (m, kd, c)*.

Motionerna

Moderaterna begär i motion 2004/05:Ub390 yrkande 9 att **den nationella timplanen skall avskaffas**. Motionärerna pekar i motionen på att Kommunförbundet har visat att resultaten vad gäller betyg och meritvärde förbättrats mest på de skolor som inom ramen för försöksverksamheten tillåts arbeta utan nationell timplan. Större frihet för skolan och en avskaffad timplan för undervisningen gynnar inte minst invandrarelevens kunskapsutveckling. Även Kristdemokraterna anser i motion 2004/05:Ub480 yrkande 33 att den nationella timplanen skall avskaffas. I motionen skrivs att ett borttagande av den nationella timplanen skulle möjliggöra såväl större hänsynstagande till enskilda elevers behov som till en mer sammanhängande undervisning. I motion 2004/05:Ub230 yrkande 1 föreslår även Miljöpartiet att den nationella timplanen skall avskaffas. I motionen anförs att alla elever skall ha möjlighet att utvecklas efter sina egna förutsättningar. Skolorna skall ha möjlighet att tillämpa olika pedagogik och det skall finnas utrymme för egna initiativ gällande undervisningens upplägg. I motion 2004/05:Ub226 (m) anförs att den nationella timplanen bör avskaffas bl.a. mot bakgrund av alla de positiva effekter som försöksverksamheten har fört med sig.

Folkpartiet hävdar i motion 2004/05:Ub258 yrkande 2 att svenska, matematik och engelska skall vara **prioriterade ämnen i en timplanefri skola**. Det är viktigt att timplanen avskaffas under sådana former att elevernas rätt till bas-kunskaper prioriteras. När timplanen avskaffas bör en större uppföljning starta för att se till att elevernas rätt till kunskaper i basämnen tillgodoses.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Läsåret 2000/01 inleddes en femårig försöksverksamhet, Skola utan timplan, som omfattar knappt 900 kommunala grundskolor i 79 kommuner. Försöks-

verksamheten regleras av *Förordning om försöksverksamhet med utbildning utan timplan i grundskolan* (SFS 1999:903). Timplanedelegationen (dir. 1999:50) har som uppgift att leda, stödja och utvärdera försöket. Timplane-delegationens delbetänkande *Utan timplan – med målen i sikte* (SOU 2004:35) visar att erfarenheterna av försöksverksamheten är positiva.

Delegationen anser att timplanen passar dåligt i en mål- och resultatstyrd skola samt att den numera saknar den betydelse den en gång haft för styrningen av skolan. Delegationen anser att det är en risk att timplanen, om den behålls, kommer att förlora legitimitet och rekommenderar ett avskaffande av timplanen efter försöksverksamhetens slut.

Liknande yrkanden har behandlats vid förra riksmötet (bet. 2002/03:UbU11 s. 37). Även nu anser utskottet att det är viktigt att den femåriga försöksverksamheten med avskaffad timplan genomförs och att en utvärdering av denna försöksverksamhet sker innan ett beslut eventuellt fattas om avskaffande av timplanen

Särskilda ämnen eller inslag i undervisningen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden rörande bl.a. modersmålsundervisning, ämnesundervisning på annat språk än svenska på distans, prioritering av kunskaper i svenska, historieämnet, religionskunskap, mediekunskap, elevens fria val samt skolans roll för entreprenörskap.

Jämför *reservationerna 42 (m –motiveringen) 43 (kd), 44 (c), 45 (c), 46 (c), 47 (m, fp, kd), 48 (kd), 49 (kd), 50 (kd), 51 (fp), 52 (mp) samt 53 (kd, mp).*

Motioner och utskottets ställningstagande

Kristdemokraterna föreslår i motion 2004/05:Ub480 yrkande 24 att **modersmålsundervisningen** i skolan bör stärkas. I motionen betonas att man genom modersmålet får tillgång till det egna kulturarvet och därigenom utvecklar en tydlig identitet och självkänsla. Det är därför inte rimligt att modersmålsundervisningen förvandlas till stödundervisning, skriver motionärerna. Undervisning på och i modersmål är två olika saker som fyller helt olika syften. Kristdemokraterna begär också i motion 2004/05:Sf365 yrkande 7 att rätt till modersmålsundervisning under hela skoltiden skall införas samt en motsvarande skyldighet för kommunen att erbjuda undervisning om det finns minst tre elever som är berättigade till sådan. I motion 2004/05:Ub477 yrkande 21 förespråkar Centerpartiet att åtgärder skall vidtas för att stärka svenska som andraspråk och modersmålsundervisningen i skolan. I motionen framförs att språkets roll i skolan för elever med utländsk bakgrund bör uppmärksammas ytterligare.

I motion 2004/05:Ub477 yrkande 20 föreslår Centerpartiet att **ämnesundervisning på annat språk än svenska bör kunna ske på distans**. I motionen framhålls att skolor med god erfarenhet av undervisning i ett främmande språk, eller ämnesundervisning på annat språk än svenska, skall kunna vara värdskola för elever i en annan skola och ge dem denna undervisning på distans.

Centerpartiet begär i samma motion 2004/05:Ub477 yrkande 19 **att elever med utländsk bakgrund skall kunna prioritera svenska** och att undervisningen i andra ämnen därför skall kunna skjutas upp. I motionen anförts att elever med utländsk bakgrund måste ges bättre förutsättningar att nå goda studieresultat. Kunskaper i svenska skall kunna prioriteras och det måste göras tidiga satsningar på läsning av skönlitteratur. Detta är, enligt motionärerna, ett led i att göra skolan mer elevanpassad.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår de nu redovisade yrkandena.

Bestämmelserna om modersmålsundervisning finns i grundskoleförordningen 2 kap. 9–14 §§. I 9 § stadgas att om en eller båda av elevens vårdnadshavare har ett annat språk än svenska som modersmål och språket utgör dagligt umgängesspråk för eleven, skall eleven få undervisning i detta språk som ett ämne, om eleven har grundläggande kunskaper i språket och eleven önskar få sådan undervisning. I andra stycket anges att en samisk, tornedalsfinsk eller romsk elev skall erbjudas modersmålsundervisning även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.

Enligt grundskoleförordningen 2 kap. 13 § är en kommun skyldig att anordna modersmålsundervisning i ett språk endast om det finns en lämplig lärare. En kommun är skyldig att anordna sådan undervisning om minst fem elever önskar undervisning i språket. När det gäller samiska, tornedalsfinska eller romska elever är kommunen skyldig att anordna modersmålsundervisning även om antalet elever är mindre än fem. Undervisning i dessa språk, som är nationella minoritetsspråk, skall anordnas även om de inte utgör elevens dagliga umgängesspråk. Förskolan skall, enligt Lpfö 98, bidra till att barn med ett annat modersmål än svenska får möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål.

Utskottet anser liksom tidigare (jfr bet. 2002/03:UbU11) att det inte finns anledning att föreslå några förändringar i regelverket vad avser modersmålsundervisning i grundskolan. Som utskottet tidigare påpekat är modersmålsundervisningen en viktig rättighet för elever som har ett annat modersmål än svenska. Även de nationella minoritetsspråkens särställning är väl motiverad. Det ligger ett värde i att modersmålsundervisningen integreras med den övriga verksamheten i skolan och ses som en del av skolans språkprogram. Utskottet vill också, liksom tidigare, stryka under att det är viktigt att modersmålslärarna är en del av skolans vardag.

Skolverket redovisade i maj 2002 ett uppdrag angående organisation och omfattning av modersmålsundervisning och studiehandledning. Skolverket lämnade förslag till förändringar av verksamheten, bl.a. att en elev skulle kunna få undervisning i andra ämnen på sitt modersmål. Frågan om moders-

målsstöd i förskoleklass har behandlats av Skollagskommittén som lämnade sitt betänkande *Skollag för kvalitet och likvärdighet*, SOU 2002:121 i december 2002. Skollagskommitténs förslag bereds för närvarande inom Utbildningsdepartementet.

Utskottet erinrar här om regeringens nyligen beslutade satsning på modersmålsundervisning. Den nätbaserade distansundervisningen skall, enligt förslaget, utvecklas. Ämnesundervisning på modersmålet föreslås också kunna erbjudas.

Utskottet understryker vikten av modersmålsundervisning. Det är en stor tillgång för ett samhälle att många människor är flerspråkiga. Ämnesundervisning på modersmålet är en stor hjälp för elever att motverka svårigheter i andra ämnen.

Flera motioner tar upp frågor kring **historieämnet** i grundskolan. Kristdemokraterna förespråkar i motion 2004/05:Ub480 yrkande 7 en förstärkning av historieämnet. Genom ökade kunskaper i 1900-talets historia kan ungdomar få kännedom t.ex. om bakgrunden till många av de extrema politiska rörelserna som finns i dag. Undervisningen i skolan kan på så sätt bidra till att minska ungdomars lockelse till dessa rörelser och stärka arbetet mot rasism, främlingsfientlighet och anarkism, heter det i motionen. I motion 2004/05:Sf365 yrkande 34 framför Kristdemokraterna att Sverige bilden bör ändras genom att man synliggör minoriteternas roll i den svenska historien och det nutida samhället i historie-, litteratur- och samhällsundervisningen. Folkpartiet anför i motion 2004/05:Ub306 yrkande 2 att skolans undervisning om förtryck och intolerans som ägt rum och äger rum med olika ideologiska eller religiösa förtecken bör stärkas. I motionen hävdas att skolan måste lämna sitt bidrag i det förebyggande arbetet för att förhindra att tonåringar dras in i intoleranta rörelser. Alla former av politik byggd på rasism, klasshat eller intolerans bör utgöra ämne för ständigt pågående debatt i skolorna, anser motionärerna. I motion 2004/05:Ub387 (fp, kd, c, mp) yrkande 2 begärs att icke-våldslig konflikthantering skall ingå i skolans undervisning. Den roll en sådan undervisning kan ha i skolans arbete måste klargöras och stärkas, hävdas i motionen. I motion 2004/05:T335 (c) yrkande 9 förespråkas att skånska skolor borde undervisa i skånsk-dansk historia samt i danska språket. Motion 2004/05:Ub490 (s) förespråkar införande av kvinnohistoria som en obligatorisk del av historieämnet. För att kunna förstå, ställa krav och aktivt delta i samhällsutvecklingen och effektivt driva jämställdhetsarbetet krävs kunskap även i kvinnohistoria, skriver motionärerna.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Regeringen skriver i sin utvecklingsplan *Utbildning för kunskap och jämlikhet* (skr. 2001/02:188) att alla ungdomar behöver en gemensam kärna av kunskap och kompetens. Historiska kunskaper och perspektiv bör vara en del av denna gemensamma kärna.

Som utskottet tidigare har konstaterat gäller att det i den mål- och resultatstyrda skolan finns en stor frihet att utforma undervisningen så länge som målen i läroplanen och kursplanerna för respektive ämne uppnås. När det

gäller ovan nämnda yrkanden om undervisning i historia täcker kursplanerna i de samhällsorienterande ämnena väl de frågor som motionärerna tar upp. Även vad gäller motionsyrkandet om skolans undervisning om förtryck och intolerans som ägt rum och äger rum menar utskottet att detta väl ryms inom ramen för de samhällsorienterande ämnena, och utskottet förutsätter att adekvat undervisning ges.

I kursplanen för de samhällsorienterande ämnena anges såsom ett syfte att kunskaperna inom det samhällsorienterande området ger eleven möjlighet att se omgivningen i relation till sig själv och att förstå sig själv i relation till omgivningen, dvs. hur individen formar sin värld och formas av världen. Kunskaperna skall ge en grund för att delta, ta ansvar och agera som medborgare i ett demokratiskt samhälle och för att medverka till en hållbar samhällsutveckling.

Kristdemokraterna förespråkar i motion 2004/05:Ub480 yrkande 8 en utveckling av ämnet **religionskunskap**. Motionärerna anser att religionskunskapsämnet utgör en viktig förankringsbas för värdegrundsarbetet. I samma motions yrkande 10 understryks kristendomens särställning i religionsämnet. Genom att bli förtrogen med både sin egen och andras kulturella tradition kan en ömsesidig respekt och tolerans skapas där främlingsrädsla och främlingshat minskar, heter det i motionen.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Utskottet har tidigare behandlat yrkanden om religionskunskap (jfr bet. 2002/03:UbU11). Utskottet anser nu, liksom tidigare, att yrkandena tillgodoses genom gällande kursplaner.

I motion 2004/05:Ub373 (fp) anförs att kursplanen ännu tydligare skulle kunna betona vikten av att elever lär sig **retorik** samt att det bör undersökas hur väl skolorna lyckas lära ut retoriska kunskaper.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandet.

Såsom utskottet tidigare konstaterat finns det i den mål- och resultatstyrda skolan en stor frihet vad gäller hur undervisningen utformas så länge som målen i kursplanerna för respektive ämne uppnås. I läroplanen anges också att skolan skall sträva efter att varje elev lär sig att lyssna, diskutera, argumentera och använda sina kunskaper som redskap för att formulera och pröva antaganden och lösa problem, reflektera över erfarenheter och kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden.

Betydelsen av ämnet **hem- och konsumentkunskap** för barn och ungdomar förs fram i två motioner. I motion 2004/05:L291 yrkande 2 anför Moderaterna att skolans ansvar för konsumentfrågor inte är tydligt och att ämnet inte prioriteras. Skolungdomar bör, hävdar motionärerna, ges möjlighet att lära sig privatekonomi på ett konkret och praktiskt sätt i grundskolan. I motion 2004/05:Ub411 (s) framhålls att hem- och konsumentkunskapens roll i såväl grundskolan som gymnasieskolan behöver stärkas. Motionärerna påpekar att alltför barn och ungdomar åter dåligt och saknar grundläggande kunskap om

matens betydelse för hälsan. Ämnets ringa betydelse i dagens skola riskerar att bli mycket kostsam på längre sikt, skriver motionärerna.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Utskottet anser nu liksom tidigare (bet. 2002/03:UbU11 s. 44) att undervisningen i hem- och konsumentkunskap har en viktig plats i grundskolan. I kursplanen för ämnet hem- och konsumentkunskap anges som ett mål att sträva efter att eleven skall utveckla förståelse och intresse för hur handlingar i hushållet samspelar med hälsa, ekonomi och miljö såväl lokalt som globalt. Ett mål som eleven skall ha uppnått i slutet av nionde skolåret är att kunna använda olika varor, metoder och redskap i hushållet och därvid ta hänsyn till hälsa, hushållsekonomi och miljö.

Skolhuvudmannen och skolorna har ansvaret för att en konkretisering av de nationella målen görs. Skolhuvudmannen har vidare ett stort ansvar när det gäller uppföljning och utvärdering av skolans resultat för att säkerställa att skolorna uppnår de nationella målen.

I motion 2004/05:Ub403 (s) anförs att det är strategiskt viktigt att regeringens satsning på matematik präglas av långsiktighet och att den matematikutveckling som **Matematikdelegationen** arbetar med förs in i den ordinarie verksamheten.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandet om tillkännagivande.

Vikten av goda kunskaper i matematik är obestridlig. Det handlar om allt från vardagskunnande till förutsättningar för ett livslångt lärande, samt att förvärva den kompetens och problemlösningsförmåga som krävs för lärande i andra ämnen och för ett aktivt deltagande i samhälls- och yrkesliv. Regeringen tillsatte under år 2003 en matematikdelegation med syfte att förändra attityder till och öka intresset för matematik. Delegationen lyfter i sitt betänkande *Att lyfta matematiken – intresse, lärande, kompetens* (SOU 2004:97) särskilt fram vikten av att förnya undervisningen och pedagogiken i matematikämnet. Förslaget remissbehandlas för närvarande.

Motion 2004/05:Ub393 (kd) begär att kunskap om säkert surfande och chattande på Internet införs i läroplanen för grundskola och gymnasium. I motion 2004/05:Ub266 (s) anförs att **utbildningsinsatser inom IT-området** såsom IT-insatser i skolan och genom folkbildningen kan uppmuntra människor att lära sig använda den nya tekniken.

Kristdemokraterna understryker i motion 2004/05:Ub443 yrkande 2 behovet av **medieutbildning** för alla i skolan. Genom att stärka barnens kunskaper om medier och lära dem att mer kritiskt förhålla sig till det de ser kan vi göra dem mer förberedda att möta medierna. Därigenom minskas, enligt motionärerna, risken för negativ påverkan.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena om IT och medieutbildning.

Regeringens särskilda satsning på IT i skolan (ITiS), som pågått sedan 1998, avslutades sommaren 2003. Sedan den 1 mars 2003 har Myndigheten

för skolutveckling det sammanhållande nationella ansvaret för fortsatta insatser och för att stimulera utveckling av användning av IT inom skolan.

Rådet mot skadliga våldsskildringar (Medierådet) inrättades 1990 som en kommitté (U 1990:03) och lyder under Utbildnings- och kulturdepartementet. Syftet med rådets verksamhet skall vara att minska riskerna för skadlig mediepåverkan på barn och unga och gäller alla rörliga bildmedier: film, tv, video, dator- och tv-spel samt Internet. Särskild uppmärksamhet skall ägnas åt våldsskildringar och pornografi, men uppdraget gäller barns och ungas hela mediasituation. Barn och unga skall också aktivt involveras i arbetet och verksamheten skall genomsyras av ett genusperspektiv. Rådets uppgift är bl.a. att verka för en förbättrad medieundervisning i skolor och på lärarutbildningar. Myndigheten för skolutveckling, det statliga rådet mot våldsskildringar och KK-stiftelsen har nyligen genomfört en undersökning av Sveriges skolors IT-policy och användning av tekniska filter på skolans datorer.

Motion 2004/05:Ub253 (m) yrkande 1 anför att **kunskap om EU** måste öka inom grund- och gymnasieskolan. I motionen påpekas att många skolungdomar, liksom även många vuxna, har mycket bristfälliga kunskaper om vad Sveriges medlemskap i Europeiska unionen egentligen innebär. Det finns också, enligt motionen, en stor misstro baserad på okunskap.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandet. Utskottet utgår från att hithörande fråga tas upp inom berörda ämnen.

Motion 2004/05:Ub368 (s) yrkande 1 lyfter fram behovet av att använda **nutida ungdomslitteratur i undervisningen i svenska** på högstadiet för att bättre stimulera och vidmakthålla läslusten hos ungdomar. I motionen påpekas att nutida ungdomslitteratur är skriven för ungdomar både till språk och innehåll. Den utspelar sig ofta i ungdomarnas egen värld och stimulerar till samtal och diskussioner i klassrummet.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandet. Att välja metoder och material för undervisningen är inte en uppgift för riksdagen.

I motion 2004/05:Ub492 (s) understryks behovet av mer kunskap om **kooperation** i skolan. Motionärerna anser att det är viktigt att dagens elever får lära sig hur de själva kan vara med och lösa sina problem.

Kristdemokraterna föreslår i motion 2004/05:Ub480 yrkande 15 att möjlighet införs att **arbeta inom ideell sektor samt inom vård och omsorg under elevens fria val**. Det skulle vara en nyttig erfarenhet för eleven, enligt motionärerna, samtidigt som de utför en samhällsnyttig insats.

Motion 2004/05:N392 (fp) yrkande 2 tar upp frågan om skolans roll för **entreprenörskap**. Enligt motionären måste arbetet med att skapa ett naturligt intresse för entreprenörskap börja tidigare.

I motion 2004/05:MJ510 (fp, kd, c, mp) yrkande 6 föreslås att de **globala hållbarhetsfrågorna** skall ingå som en obligatorisk del i all utbildning i Sverige – från förskola till den högre utbildningen.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena om Kooperation, elevens fria val, entreprenörskap och globala hållbarhetsfrågor.

Bestämmelser om elevens val finns i 2 kap. 19 § grundskoleförordningen. Undervisningen i elevens val syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. I elevens val kan även ingå ett språk som eleven inte tidigare har fått undervisning i. Undervisningen i elevens val skall till sitt innehåll och sin inriktning vara förenlig med målen i den kursplan eller de kursplaner som regeringen fastställt för det ämne eller de ämnen som utgör elevens val.

Demokrati, solidaritet och samarbete är viktiga mål för skolans verksamhet enligt läroplanen. Det styrsystem som gäller för dagens skola innebär att det är lärare och elever som tillsammans skall välja arbetsmetoder och stoff för undervisningen. I frågan om att i skolan stödja framtida entreprenörskap vill utskottet, liksom vid ett flertal tidigare tillfällen (senast bet. 2002/03:UbU11 s. 45), understryka skolans betydelse för att lägga grunden till ett positivt förhållningssätt när det gäller entreprenörskap och företagsamhet. Vad gäller de globala hållbarhetsfrågorna påminner utskottet om att perspektivet hållbar utveckling skall genomsyra all utbildning. Kommittén för utbildning för hållbar utveckling har i betänkandet *Att lära för hållbar utveckling* (SOU 2004:104) bl.a. föreslagit att skollagen skall ändras så att det framgår att utbildningen skall främja en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling. Ärendet bereds inom Regeringskansliet.

I motion 2004/05:Ub384 (mp) yrkande 1 understryks vikten av **naturskolor**. Motionärerna framhåller att det är oerhört viktigt att naturskolorna finns kvar och att de sprids till fler kommuner. I samma motions yrkande 2 anförs behovet av att sprida kunskap och information om naturskolor och utomhuspedagogik. Det är viktigt att idéer och kunskap om utomhuspedagogik sprids till alla skolor och lärare.

Motion 2004/05:Ub202 (c) begär en utredning angående möjligheten till en permanent ekonomisk lösning för **kommunala teknikskolor**. Motionären framhåller att det för att öka intresset för teknik och för att minska den snedvridna könsfördelningen vid val i skolan och av yrke krävs genomgripande satsningar.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Utskottet anser såsom tidigare framhållits (bet. 2002/03:UbU11 s. 25) att alternativa och kompletterande utbildningsformer, såsom t.ex. naturskolor eller teknikskolor, är intressanta och lovvärda initiativ. Utskottet är dock inte berett att förorda en utvidgning av uppgifterna för Skolverket eller Myndigheten för skolutveckling till att också gälla naturskolor.

Utskottet har tidigare avstyrkt liknande yrkanden med motiveringen att det finns ett stort utrymme för kommuner och skolor att ta initiativ till och stödja olika verksamheter som kan utgöra en del i ett livslångt lärande. Utskottet har ingen annan uppfattning i dag.

Kristdemokraterna framhåller i motion 2004/05:Ub480 yrkande 14 kulturens roll i skolan och **musik- och kulturskolornas** betydelse för barns utveckling. Motionärerna skriver att kulturen bör leva i skolan och genomsyra verksam-

heten. Bild, ord, film, musik och rörelse är naturliga element som kan fungera som självklara inslag i alla ämnen. I motion 2004/05:Ub347 (fp) yrkande 1 begärs att organisationen SMoK (Sveriges Musik- och Kulturskoleråd) skall få i uppdrag att utreda musikens betydelse och särskilt den kommunala musik- och kulturskolans betydelse i orter där den verkar. I yrkande 2 begär motionären att rätten till studier i kommunala musik- och kulturskolan skall skrivas in i läroplanen. Undervisningen bör ske 20 minuter per vecka under ordinarie skoltid. I samma motion 2004/05:Ub347 yrkande 3 anförs angående kommunala musikskolors avgifter att de kommunala musik- och kulturskolorna bör ges stöd i statens skolbudget. Många elever är uteslutna från de kommunala musikskolorna på grund av den höga avgiften. I yrkande 4 i samma motion föreslås samverkan mellan försvarsmusiken och de kommunala musik- och kulturskolorna. Samarbete bör inledas mellan dessa i syfte att för båda parter förbättra informationen om möjligheter att få arbeta med musik både civilt och inom försvarsmusiken.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Utskottet delar uppfattningen att kultur och musik är viktiga för att utveckla elevernas personlighet och intressen. Av de kursplaner som gäller för såväl grundskola som gymnasieskola framgår att olika kultur aspekter skall behandlas inom i princip samtliga ämnen. I Lpo 94 anges att eleverna skall få pröva och utveckla olika uttryckstermer och uppleva känslor och stämningar. Drama, rytmik, dans, musicerande och skapande i bild, text och form skall vara inslag i skolans verksamhet. Förmåga till eget skapande hör till det som eleverna skall tillägna sig. Musik- och kulturskolor utgör ett viktigt komplement till den lagreglerade grundskolan. Hur målen uppnås är en angelägenhet för kommunerna och för dem som är verksamma i skolan. Skolans möjligheter att organisera undervisningen efter lokala behov och intressen är stora. Utskottet vill i sammanhanget också peka på försöksverksamheten där arbetet i grundskolan får organiseras utan en nationellt fastställd timplan.

Som utskottet tidigare betonat, senast i betänkande 2002/03:UbU11 fyller musik- och kulturskolor en viktig uppgift både med avseende på den breda verksamheten och med avseende på att stimulera och ta till vara talanger. Utskottet är dock inte berett att ställa sig bakom ett införande av formella regler om bl.a. rätt till studier i musik- och kulturskolor.

Läromedel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden rörande läromedlens betydelse samt IT som pedagogiskt hjälpmedel.

Jämför *reservationerna 54 (kd), 55 (mp) och 56 (m, kd).*

Motionerna och utskottets ställningstagande

Kristdemokraterna framhåller i motion 2004/05:Ub480 yrkande 40 **läromedlens betydelse**. I motionen framhålls att bra och uppdaterade böcker är en viktig förutsättning för att skolarbetet skall fungera. Varje elev bör få behålla minst en lärobok per årskurs. Läromedelsinventering bör också vara en viktig punkt vid den statliga kvalitetsgranskningen av skolorna. Miljöpartiet anser i motion 2004/05:Ub383 yrkande 3 att det finns en stor risk att det uppstår ett omfattande beroende om sponsrade läromedel breder ut sig i skolorna. Motionärerna ställer sig frågan om det går att garantera gratis och allsidiga läromedel för alla barn. Motion 2004/05:Ub412 (mp) föreslår tillsättande av en kommission för att granska läromedlen för att därigenom försäkra sig om att kommande upplagor läromedel inte innehåller fördomar, kränkande ord och framför allt förmedlar korrekt information. I motion 2004/05:K460 (mp) yrkande 3 föreslås en översyn av läromedel i syfte att förändra bilden av islam och muslimer. Motion 2004/05:Ub446 (s) yrkande 1 understryker vikten av att uppmuntra kritisk granskning av landets skolböcker ur ett mångkulturellt perspektiv. Motionären framhåller att det i de flesta samhällsböcker inte ens ges en elementär förståelse av olika former av rasism. I vissa fall kan man t.o.m., enligt motionären, säga att skolböcker underblåser, snarare än motverkar, rasism. Motion 2004/05:Ub483 (s) yrkande 2 begär att läroböcker och annat material skall granskas ur ett genusperspektiv.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Motionsyrkanden angående läromedlens utformning behandlades även vid förra riksmötet och avslogs med hänvisning bl.a. till kommunernas ansvar och till den förstärkta kvalitetsgranskningen av skolan (bet. 2003/04:UbU16).

Kristdemokraterna understryker i motion 2004/05:Ub480 yrkande 41 betydelsen av **IT som pedagogiskt hjälpmedel**. God tillgång till tekniska hjälpmedel i skolan kan motverka framtida klasskillnader, enligt motionärerna. I motion 2004/05:Ub302 (m) yrkande 1 framhålls att IT är ett värdefullt verktyg för att nå skolans mål. Enligt motionären öppnar tekniken nya möjligheter att anpassa bl.a. arbetsmetoder, material och redovisningssätt till varje individs förutsättningar och behov.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena. Att välja metoder och materiel för undervisningen är inte en uppgift för riksdagen.

Uppföljning av elevens utveckling, elevens uppträdande m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden rörande föräldrars rätt till information och inflytande i skolan, skriftligt omdöme rörande elevens uppträdande i skolan, kontrakt mellan skola och föräldrar, striktare regler vid skolk, ogiltig frånvaro, mandat för lärare och skolledare att tillrättaföra elever som skolkar eller stör undervisningen, elektroniskt distribuerad information till föräldrar, förtroendefull informations offentlighet samt ändring i skollagen så att en skola uttryckligen ges rätt att hindra obehöriga från att vistas på skolområdet.

Jämför *reservationerna 57 (m, fp, kd, c), 58 (m, fp – motiveringen), 59 (kd), 60 (kd), 61 (m, fp, kd, c), 62 (m, fp, kd), 63 (kd), 64 (m, fp, kd) och 67 (fp).*

Motionerna och utskottets ställningstagande

Kristdemokraterna föreslår i motion 2004/05:Ub480 yrkande 39 att **föräldrars rätt till information och inflytande i skolan stärks**. Föräldrarnas intressen, kunskap och kapacitet måste tas till vara i beslut som rör skolans och därmed de egna barnens vardag. I motionen anförs att gott samarbete med hemmen är avgörande för en framgångsrik skola, men att rätt till ökat inflytande även innebär ett ansvar. Det är alltid föräldrarna som har det yttersta ansvaret för barnens fostran.

I samma motion, 2004/05:Ub480 yrkande 4, föreslår Kristdemokraterna införande av ett **skriftligt omdöme rörande elevens uppträdande och engagemang** i skolan som bifogas betyget.

I motion 2004/05:Sf365 yrkande 9 föreslår Kristdemokraterna att ett **ansvarskontrakt upprättas mellan skola och föräldrar**. Av detta skall framgå vad som är skolans ansvar respektive vad som är föräldrarnas ansvar när det gäller elevens utbildning. Därmed tydliggörs skolans och föräldrarnas roller, ansvar och skyldigheter.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår dessa motionsyrkanden.

Utskottet delar motionärernas uppfattning om vikten av samarbete mellan föräldrar och skola. Föräldrars rätt och möjlighet till inflytande i skolan är fastslagen i läroplanen (Lpo 94). Där anges att skolans och vårdnadshavarens gemensamma ansvar för elevernas skolgång skall skapa bästa möjliga förutsättningar för barns och ungdomars utveckling och lärande. Alla som arbetar i skolan skall samarbeta med elevernas vårdnadshavare så att man tillsammans kan utveckla innehåll och verksamhet i skolan. Vidare skall läraren samverka med och fortlöpande informera föräldrarna om elevens skolsituation, trivsel och kunskapsutveckling och hålla sig informerad om den enskilda elevens personliga situation.

Utskottet anser att det är av vikt att föräldrar känner sig delaktiga i skolans verksamhet. Skolan har också ett ansvar för att arbeta fram rutiner för att så långt det är möjligt, vid gemensam vårdnad, delge elevens båda föräldrar information.

Om betygssystemet i grundskolan finns bestämmelser i 7 kap. grundskoleförordningen (1994:1194). Ämnesbetyg ges i slutet av varje termin fr.o.m. årskurs 8 i tre steg, nämligen Godkänd (G), Väl godkänd (VG) och Mycket väl godkänd (MVG). Om en elev inte nått upp till de mål som bestämts för ämnet eller ämnesblocket får eleven inget betyg. I stället skall på begäran av eleven eller elevens vårdnadshavare ett skriftligt omdöme ges om elevens kunskapsutveckling i ämnet eller ämnesblocket.

Slutbetyget från årskurs 9 sätts med hjälp av kursplanernas mål samt nationella betygskriterier som utfärdats i anslutning till kursplanerna i varje ämne. Till stöd för enhetlig bedömning för hela landet finns obligatoriska nationella ämnesprov i svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik. Ämnesprov i samma ämnen kan också användas i slutet av årskurs 5 för att bedöma elevernas kunskapsutveckling.

Utskottet anser inte att förslaget om ett skriftligt omdöme rörande elevens uppträdande och engagemang i skolan som bifogas betyget motiverar de förändringar i betygssystemet som då skulle behöva göras.

Minst en gång varje termin skall läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling samt sociala utveckling bäst kan stödjas. På begäran av elevens vårdnadshavare skall läraren som ett komplement till utvecklingssamtalet lämna skriftlig information om elevens skolgång. Sådan information får dock inte ha karaktären av betyg.

Av regeringens utvecklingsplan *Utbildning för kunskap och jämlikhet* (skr. 2001/02:188) framgår tydligt utvecklingssamtalets framåtsyftande karaktär. I ett väl fungerande utvecklingssamtal får eleven och föräldrarna klara besked om elevens studieresultat och utveckling i relation till målen i läroplanen och kursplanerna. Läraren skall allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling och muntligt och skriftligt redovisa denna för eleven och föräldrarna.

Av grundskoleförordningen 7 kap. 2 § framgår att vårdnadshavaren har rätt att begära skriftlig information som ett komplement till utvecklingssamtalet. Denna får dock inte ha karaktären av betyg. Informationen får således ej vara formaliserad eller standardiserad och den får inte heller lämnas utan att detta överenskommit i det enskilda fallet.

I utvecklingsplanen betonas att de överenskommelser som görs under ett utvecklingssamtal regelmässigt bör leda till en framåtsyftande och individuell utvecklingsplan som skall stödja elevens kunskapsutveckling men inte användas för att bedöma den. Regeringen anser att betyg ger en ofullständig information om elevens väg mot målen och riskerar att formalisera synen på elevernas utveckling. Dokumentation av utvecklingssamtalen får av dessa skäl inte vara betygsliknande eller användas som omdöme om elevens resultat.

Utskottet delar regeringens syn på utvecklingssamtalets innebörd och syfte.

Utskottet hänvisar till vad som ovan har framförts angående utvecklingssamtalets syfte, nämligen att skolan, eleven och föräldrarna kommer överens om vad som behöver göras framöver för att eleven skall göra framsteg och nå målen. I regeringens utvecklingsplan betonas att uppföljning och utvärdering samt studieplanering är en process som är unik för varje elev och därför varken kan eller bör regleras centralt i författningar eller föreskrifter. Utvecklingssamtalet bör leda fram till en framåsyftande individuell utvecklingsplan för varje elev.

Utvecklingssamtalet kan ibland innebära att man kommer överens om olika åtaganden för eleven, läraren eller föräldern. Sådana överenskommelser kan ofta fästas på papper, och det bör då ske i samverkan mellan lärare, elev och förälder. Regeringen har beslutat att alla elever i grundskolan fr.o.m. vårterminen 2006 skall få en individuell framåsyftande utvecklingsplan. Vid utvecklingssamtalet skall läraren i en framåsyftande individuell utvecklingsplan skriftligen sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven skall nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Utvecklingsplanerna skall utformas som en överenskommelse mellan lärare, elev och föräldrar om vad som krävs för att eleven skall nå målen för utbildningen. För att stödja skolor i arbetet med de individuella utvecklingsplanerna kommer Skolverket att få i uppdrag att bl.a. ta fram Allmänna råd.

I motion 2004/05:Ub302 (m) yrkande 2 konstateras att IT är ett effektivt dokumentationsredskap för elever, lärare och föräldrar. I samma motions yrkande 7 begärs att föräldrar skall garanteras rätten att **få löpande och uppdaterad information om de egna barnens skolgång och kunskapsutveckling distribuerad elektroniskt.**

I motion 2004/05:Ub254 (m) begärs lagförslag angående **förtroendefull informations offentlighet** inom skolan anpassad till den moderna individualiserade skolan. I motionen framförs att framtidens skola kräver kontinuerlig skriftlig uppföljning av hög kvalitet. Om uppföljningen skall bli förtroendefull och därmed meningsfull kan sådan information, enligt motionären, inte omfattas av offentlighetsprincipen.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

I grundskoleförordningen finns bestämmelse om att läraren fortlöpande skall informera eleven och elevens vårdnadshavare om elevens skolgång. Läraren skall samverka med och fortlöpande informera föräldrarna om elevens skolsituation, trivsel och kunskapsutveckling och hålla sig informerad om den enskilda elevens personliga situation. Inget hindrar att allmän information från skolan i form av t.ex. vecko- eller månadsbrev distribueras elektroniskt. Självfallet måste dock informationen alltid ges i sådana former att alla föräldrar kan få tillgång till den. För information om elevens skolsituation, trivsel och kunskapsutveckling samt den enskilda elevens personliga situation förutsätter utskottet att personlig kontakt sker.

I betänkandet *Sekretess i elevernas intresse. Dokumentation, samverkan och integritet i skolan*, som publicerades i november 2003 (SOU 2003:103), behandlas frågor som rör sekretess för olika former av dokumentation som förekommer i skolan, bl.a. rörande den enskilda eleven.

Utskottet anser att regeringens beredning av frågan bör avvaktas.

I motion 2004/05:Ub217 (m) föreslår motionären **striktare regler vid skolk**. Föräldrarna bör alltid, enligt motionen, kontaktas och få en rapport om att deras barn skolkar.

Kristdemokraterna föreslår i motion 2004/05:Ub480 yrkande 5 att en elevs **ogiltiga frånvaro skall skrivas in i betyget**.

Moderaterna begär i motion 2004/05:Ub390 yrkande 22 förslag om att lärare och skolledare får ett tydligare mandat att **tillrättaföra elever som skolkar eller stör undervisningen**. I motionen anförs att för att eleverna skall kunna nå målen krävs att de följer undervisningen. Undervisningen måste alltid säkerställas för elever som har skolplikt, men elever som stör skall kunna ges enskild undervisning, skriver motionärerna.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår dessa motionsyrkanden.

Vad gäller frågan om att föräldrar alltid bör kontaktas om deras barn skolkar, förutsätter utskottet att detta sker, bl.a. med hänvisning till grundskoleförordningens bestämmelse om att läraren fortlöpande skall informera eleven och elevens vårdnadshavare om elevens skolgång. Utskottet anser inte att en elevs ogiltiga frånvaro skall skrivas in i betyget.

Angående tillrättaförande av barn vill utskottet hänvisa till gällande regelverk och anföra följande. Barn som är bosatta i landet har enligt 3 kap. 1 § skollagen skolplikt. Denna skolplikt motsvaras av en rätt för barn och ungdom att få utbildning inom det offentliga skolväsendet. Disciplinär åtgärd mot en skolpliktig elev får enligt 3 kap. 11 § andra stycket skollagen avse elevens närvaro i skolan, dock endast i ringa omfattning. Vilka disciplinära åtgärder som får vidtas mot en elev som uppträder olämpligt regleras i 6 kap. 9 och 10 §§ grundskoleförordningen. Om en elev uppträder olämpligt eller gör sig skyldig till en mindre förseelse, skall läraren uppmana eleven att ändra sitt beteende. Om detta inte hjälper skall läraren kontakta elevens vårdnadshavare. Läraren får visa ut en elev från undervisningslokalen för högst återstoden av pågående undervisningspass eller låta eleven stanna i skolan högst en timme efter skoldagens slut.

Om en elev fortsätter att uppträda olämpligt eller gör sig skyldig till upprepade förseelser eller en allvarlig förseelse, skall saken dels anmälas till rektorn, dels hänskjutas till elevvårdskonferensen. Konferensen skall efter kontakt med elevens vårdnadshavare försöka få eleven att bättra sig genom åtgärder som är avpassade efter elevens individuella förhållanden. Om detta inte hjälper skall elevvårdskonferensen anmäla förhållandet till styrelsen för överväganden om lämplig åtgärd.

I 3 kap. 3 § grundskoleförordningen anges att det skall finnas en elevvårdskonferens för rektorns arbetsområde. I 3 kap. 4 § grundskoleförordning-

en stadgas bl.a. att i elevvårdskonferensen skall som ledamöter ingå rektorn, företrädare för elevvården samt berörd klassföreståndare eller motsvarande och annan berörd personal. Enligt 3 kap. 5 § grundskoleförordningen skall det vid elevvårdskonferensen föras protokoll.

Skollagskommittén har föreslagit ändrade lagbestämmelser. Utskottet utgår från att grundskoleförordningen kommer att ses över när en ny skollag blivit antagen.

Folkpartiet begär i motion 2004/05:Ub306 yrkande 1 ändring i skollagen så att en skola uttryckligen ges **rätt att hindra obehöriga från att vistas på skolområdet**. Motionärerna hävdar att skolan skall, om de bedömer att det är nödvändigt, kunna utestänga alla förutom de som studerar eller arbetar vid skolan från skolans område. Inte heller vårdnadshavare skall ha en absolut rätt att närvara i undervisningssituationer om inte läraren har givit sitt medgivande.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandet.

En myndighets lokaler, t.ex. en skola, utgör inte en plats där allmänheten har rätt att vistas. Myndigheten kan själv avgöra vad som skall gälla för tillträde till dess lokaler (med vissa undantag, t.ex. 5 § förvaltningslagen, 2 kap. 12 § tryckfrihetsförordningen). En skolledning kan således själv avgöra om och på vilka villkor någon skall få tillträde till dess lokaler. Skolan har med hänvisning till ovanstående rättsliga befogenheter att inte släppa in t.ex. demonstranter.

En förälder som önskar besöka sitt barns skola för att t.ex. övervara en lektion i barnets klass eller som vill träffa barnets lärare eller rektor för att tala om barnet kan dock ej utestängas med hänvisning till det ovanstående. Utskottet vill understryka att ett sådant agerande av skolan vore oacceptabelt samt skulle stå i strid med en grundtanke i skolförfattningarna.

Val av skola m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden rörande val av skola, kommunala friskolor, undervisning på entreprenad, vikten av konkurrens inom utbildningsområdet, publicering av skolkvalitetsdata samt sanktionsmöjligheter för kommuner som bryter mot skollagen.

Jämför *reservationerna 66 (m), 67 (m, fp, kd), 68 (m), 69 (m), 70 (m) och 71 (mp)*.

Motionerna och utskottets ställningstagande

Moderaterna anför i motion 2004/05:Sf237 yrkande 11 angående **val av skola** att det måste finnas en större möjlighet till individualisering i skolan och att alla skall ha möjlighet att fritt välja den skola som passar dem bäst. I motionen framförs att närhetsprincipen inte skall behöva vara styrande för skolans

rekrytering. Alla skall fritt kunna välja den skola vars profil passar dem bäst och ha makten att välja bort dåliga skolor. I motion 2004/05:Ub390 yrkande 11 förespråkar Moderaterna nationell information om möjligheterna till skolval. Motionärerna skriver att om visionen av en individuell kunskapsgrund skall bli verklighet måste det finnas en mångfald av skolinriktningar och huvudmän. För att få en verklig valfrihet måste det finnas alternativ att välja mellan och det måste finnas information om valfriheten.

Moderaterna begär i motion 2004/05:Ub322 yrkande 8 att de bästa erfarenheterna från friskolorna skall kunna förverkligas vid alla skolor, även de kommunala. Dessa bör få möjlighet att fungera som **kommunala friskolor**. De hinder som de kommunala skolorna i dag har för att kunna tillgodose sina elevers intressen behöver därför tas bort.

I motion 2004/05:Ub390 yrkande 2 anför Moderaterna att alla skolor bör göras till **fria självständiga skolor**. Motionärerna anför att alla skolor skall få samma förmånliga arbetsutrymme som friskolor och besluten skall läggas hos skolans professionella, dvs. lärare och skolledare. Folkpartiet anser i motion 2004/05:Ub258 yrkande 21 att även kommunala skolor skall kunna vara mer självstyrande i förhållande till kommunen vad gäller den pedagogiska verksamheten.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena med hänvisning till den pågående beredningen av förslag till ny skollag.

I motion 2004/05:Ub390 yrkande 33 anför Moderaterna att det föreligger ett behov av att öppna för **entreprenadverksamhet inom skolområdet** bl.a. för att tillgodose kraven på ämneskompetens i skolorna.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandet.

För grundskolan och motsvarande skolformer där skolplikten kan fullgöras samt för gymnasiesärskolan saknas möjlighet att lägga ut utbildning på entreprenad, vilket framgår av 3 kap. 16 § kommunallagen. Regeringen får, om särskilda skäl föreligger, ge dispens enligt 2 § lagen om entreprenadförhållanden i skolan (1993:802).

Riksdagen gjorde förra riksmötet följande ställningstagande angående utbildning på entreprenad (2003/04:UbU12 res. 25 s. 63):

”Utbildning på entreprenad bör tillåtas generellt både i grundskolan och i gymnasieskolan.

För att det svenska utbildningsväsendet skall klara den internationella konkurrensen i framtiden krävs att den svenska skolan hela tiden ligger i framkant. Det är nödvändigt att söka och pröva nya lösningar. Det gäller såväl pedagogik och skolutveckling som driftsformer. Förutom att skolor på entreprenad skulle öka kvalitetskonkurrensen skulle det också möjliggöra för personalen att ta över och driva sin skola på entreprenad.

Om skolor fick drivas på entreprenad skulle kommunerna kunna välja vilken eller vilka skolor/lokaler som skall lämnas ut på entreprenad. Kommunen kvarstår som huvudman och skriver förfrågningsunderlag, upphandlar och följer upp verksamheten.”

I Skollagskommitténs betänkande föreslogs en översyn av lagstiftningen rörande entreprenadförhållanden i skolan. Regeringen tillsatte i april 2004 en särskild utredare som skall göra en bred genomlysning av frågan om entreprenader i gymnasieskolan (Entreprenader i gymnasieskolan m.m., dir. 2004:04). Frågan om entreprenader i grundskolan behandlas inom arbetet med en ny skollag.

Moderaterna framhåller i motion 2004/05:Ub390 yrkande 14 **vikten av konkurrens inom utbildningsområdet**. I motionen hävdas att konkurrens ger ökad kvalitet inom skolan.

Miljöpartiet föreslår i motion 2004/05:K459 yrkande 14 **publicering av skolkvalitetsdata**. För att elever och lärare skall kunna göra informerade val behövs statistik och indikatorer för frågor som lärartäthet, mobbning m.m. De skolkvalitetsdata som finns tillgängliga bör publiceras för varje skola på ett användarvänligt sätt.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår yrkandena. Skolverket redovisar regelbundet en rad uppgifter om skolorna i landet.

Miljöpartiet föreslår i motion 2004/05:Ub271 yrkande 4 att Skolverkets **sanktionsmöjligheter mot kommuner som bryter mot skollagen** stärks. Miljöpartiet anser att sanktionsmöjligheter bör finnas även för kommunala huvudmän. I motion 2004/05:Ub206 (m) anförs behovet av preciserade krav på kvalitetsredovisningar samt sanktionsmöjligheter mot kommuner som bryter mot skollagen.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena med hänvisning till den pågående beredningen av förslag till ny skollag.

Elevinflytande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden rörande elevinflytande, definitionen på elevinflytande, stärkt elevmakt, engagemang rörande elevinflytande, frågan om huruvida förtroendeuppdrag såsom skyddsombud, arbete med skoltidningsarbete e.d. bör framgå av elevens slutbetyg samt elevers rätt till skriftliga omdömen om skola och lärare.

Jämför *reservationerna 72 (kd) och 73 (mp)*.

Motionerna och utskottets ställningstagande

Kristdemokraterna föreslår i motion 2004/05:Ub480 yrkande 37 att en lagstadgad miniminivå för **elevinflytande** införs. Det är, enligt motionärernas uppfattning, nödvändigt att skollagen i detta avseende blir mer konkret. I samma motions yrkande 38 framförs vikten av ett ökat elevinflytande i takt med stigande ålder. I grundskolan måste inflytandets omfattning och utform-

ning anpassas efter elevernas ålder och mognad. I motionen föreslås att utformningen av elevinflytandet skall bestämmas lokalt.

I motion 2004/05:Ub230 yrkande 12 skriver Miljöpartiet att **elevmakten måste stärkas**. Motionärerna påpekar att det är skolans uppgift att bidra till att fostra demokratiska individer med respekt för medmänniskor och deras olikheter. Ändå är det demokratiska inslaget i skolorna starkt begränsat. Varje skola bör ha ett fungerande representativt forum för elevinflytande.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Att verka i demokratiska arbetsformer och att förmedla, förankra och gestalta demokratiska värden är en del av skolans demokratiska uppdrag. I skollagen stadgas i 4 kap. 2 § samt i 5 kap. 2 § att eleverna skall ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Grundskoleförordningen föreskriver att eleverna i varje klass eller undervisningsgrupp skall ges tillfälle att tillsammans med lärare behandla frågor som är av gemensamt intresse för eleverna. I läroplanen skrivs vidare att läraren skall se till att alla elever oavsett kön och social och kulturell bakgrund får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt att detta inflytande ökar med stigande ålder.

Skollagskommittén föreslår i sitt betänkande *Skollag för kvalitet och likvärdighet* (SOU 2002:121) bl.a. att eleverna själva skall kunna påverka sin utbildning och aktivt bidra till utbildningens utveckling samt att elevföreträdare skall informeras inför förändringar som är viktiga för eleverna samt ges tillfälle att lägga fram sina synpunkter innan beslut fattas i sådana frågor. Dessutom föreslås att elevers och elevsammanslutningars arbete med inflytandefrågor skall stödjas och underlättas. Skollagskommittén föreslår att bestämmelserna om elevinflytande skall anges i form av allmänna föreskrifter. En detaljreglering på området bör undvikas, anser kommittén. Utskottet anser att regeringens beredning av ärendet bör avvaktas.

Här erinras också om att Skolverket nyligen utarbetat föreskrifter om elevmedverkan i skolans arbetsmiljöarbete genom elevskyddsombud (Skolfs 2004:13).

Miljöpartiet föreslår i motion 2004/05:Ub230 yrkande 13 att skollagen bör ändras så att den garanterar att det framgår av en elevs slutbetyg om denne varit **engagerad i elevinflytande, skyddsombudsarbete, skoltidningsarbete eller dylikt**.

I samma motion 2004/05:Ub230 yrkande 14 skriver Miljöpartiet att skollagen skall tydliggöra **vad som är att betrakta som arbete med elevinflytande**.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandet.

Skollagskommittén har i sitt betänkande *Skollag för kvalitet och likvärdighet* (SOU 2002:121) bl.a. föreslagit att elevers arbete med inflytandefrågor skall stödjas och underlättas. Kommittén skriver att företrädare för eleverna måste ges både tidsmässiga och organisatoriska förutsättningar för sitt arbete samt att elevföreträdare, om de så önskar, skall ges särskilt stöd i skolarbetet för att de skall kunna fullgöra sitt uppdrag.

Utskottet anser, liksom Skollagskommittén, att elevers arbete med elevinflytande frågor m.m. är angeläget och skall stödjas, men att detta kan ske utan att förändringar i det nuvarande betygssystemet genomförs.

Motion 2004/05:Ub401 (s) föreslår **rätt för elever till skriftliga omdömen om skola och lärare**. Motionären hänvisar till barnkonventionens artikel 12 angående åsiktsfrihet och rätten att bli hörd. Barn föreslås få möjlighet att skriftligt utvärdera skolan och lärarnas insatser. Detta skulle bl.a. öka kvaliteten på utbildningen.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandet.

Lokala skolstyrelser, skolledare m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden rörande lokala skolstyrelser, rollfördelningen i den målstyrda skolan, rektor och lärars ansvar för beslut samt förstärkning av rektors pedagogiska roll.

Jämför *reservationerna 74 (fp), 75 (kd), 76 (c), 77 (kd), 78 (m, fp), 79 (m, c) och 80 (kd)*.

Motionerna och utskottets ställningstagande

Folkpartiet anser i motion 2004/05:Ub242 yrkande 19 att styrelser med lekmän och elever inte skall få fatta beslut om avgörande ekonomiska, pedagogiska och ämne-teoretiska frågor i skolan. Folkpartiet anser att föräldrars och elevers valmöjligheter och inflytande över skolans arbetsformer är mycket viktigt, men att lärarnas och rektorernas professionalism måste värnas. Kristdemokraterna föreslår i motion 2004/05:Ub480 yrkande 32 att **lokala skolstyrelser** införs i skolorna. I dessa bör det alltid finnas föräldrarepresentanter. Också Centerpartiet föreslår i motion 2004/05:Ub477 yrkande 11 att lokala skolstyrelser införs och permanentas snarast.

Kristdemokraterna skriver i motion 2004/05:Ub480 yrkande 31 att **rollfördelningen i den målstyrda skolan** måste bli tydligare. De politiska nämndernas makt över de enskilda kommunala skolorna bör minska till förmån för ökat självstyre på varje skola.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Försöksverksamhet med lokala styrelser inom grundskolan och den obligatoriska särskolan pågår sedan år 1996. Bestämmelserna om försöksverksamheten i grundskolan finns i en särskild förordning (SFS 1996:605). Denna försöksverksamhet har förlängts till utgången av juni 2007.

En inom Utbildningsdepartementet tillsatt arbetsgrupp har under hösten 2003 lämnat förslag till en tydligare reglering av barns, elevers och föräldrars rättigheter till inflytande samt förskolans, skolans och vuxenutbildningens skyldighet att öka det reella inflytandet för dessa *Var-dags-inflytande i förskola, skola och vuxenutbildning*, Ds 2003:46. Remisstiden för skrivelsen

gick ut den 16 februari 2004. Regeringen kommer att bereda departementskrivelsens förslag tillsammans med Skollagskommitténs förslag på detta område.

Utskottet anser att beredningen inom Regeringskansliet av Skollagskommitténs och arbetsgruppens förslag bör avvaktas.

Folkpartiet anser i motion 2004/05:Ub242 yrkande 13 att **rektorn och lärarna skall ha ansvar för beslut** om ekonomi, personal och pedagogik. I motionen anfördes att politiker har till uppgift att sätta upp målen för skolans verksamhet och att med uppföljning och utvärdering se till att dessa mål uppnås. Men det är skolans pedagoger, lärare och skolledare som måste bestämma hur målen skall uppnås. I samma motions yrkande 16 anfördes att skolledaren måste ges goda förutsättningar för att leda den skola där han eller hon verkar. Ledarskapet i skolan bör, enligt motionärerna, uppvärderas. En översyn bör göras av på vilket sätt villkoren för rektorstjänsterna kan förbättras. Rektorn bör vara pedagogisk ledare och inte kamrer.

Kristdemokraterna anför i motion 2004/05:Ub480 yrkande 26 att **rektorns roll som pedagogisk ledare bör stärkas**. Förutsättningar måste skapas för skolledare att vara närvarande i vardagsarbetet. Ett skolområde bör inte vara större än att skolledare hinner vara pedagogisk ledare och inspiratör men också administratör och ekonomisk förvaltare. I motionen framhålls också att genomgången rektorsutbildning skall vara obligatorisk för en person som anställs som rektor. Centerpartiet anför i motion 2004/05:Ub477 yrkande 13 angående skolledarens pedagogiska roll att skolledaren bör avlastas administrativa och ekonomiska ärenden och att deras pedagogiska roll bör förbättras. Ett sätt att göra detta är, enligt motionen, att stärka skolledarutbildningen.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena med hänvisning till den pågående beredningen av förslag till ny skollag.

Skolledarens ansvar regleras i den nuvarande skollagen 2 kap. 2 §. Här stadgas bl.a. att rektor skall hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Detta kan ske på flera sätt, t.ex. genom egen undervisning, lektionsbesök och genom olika former av samtal med personalen. Rektors ansvar regleras också i Lpo 94, avsnitt 2.8, som anger att rektor ansvarar för att en lokal arbetsplan upprättas samt för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen samt till målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen.

I förarbetena till regleringen av skolledarens ansvar i 2 kap. 2 § skollagen skrev departementschefen att det är upp till kommunerna att själva avgöra hur många rektorer de skall ha, dock med den begränsningen att en rektors ansvarsområde inte får göras större än att rektor kan hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan (prop. 1990/91:18 s. 34 f.).

Skollagskommittén har i sitt betänkande *Skollag för kvalitet och likvärdighet* (SOU 2002:121) föreslagit att rektors uppgifter skall förtydligas i skollagen. Rektorn skall leda och samordna det pedagogiska arbetet inom sitt verksamhetsområde samt besluta om enhetens inre organisation. Ett stort antal detaljbestämmelser i skolförordningarna som i dag reglerar rektors uppgifter

och beslut föreslås tas bort. Även i framtiden föreslås rektor ha en direkt i författningen utpekad beslutanderätt i sådana frågor som rör enskilda elever och som ofta har karaktär av myndighetsutövning. Rektor föreslås också få möjlighet att delegera uppgifter och beslut inom lednings- och samordningsansvaret. Med hänsyn till vidden av ledningsuppgifterna kan rektor, enligt kommittén, behöva dela sitt ledarskap med andra ledare i skolan.

Efter att Skolverket i januari 1999 hade redovisat en granskning av rektorernas roll i en decentraliserad skolorganisation tillsatte Utbildningsdepartementet en expertgrupp för skolledarfrågor. Dess rapport *Lärande ledare. Ledarskap för dagens och framtidens skola* publicerades i augusti 2001. Expertgruppens bedömning var att rektor i större utsträckning borde arbeta med skolans resultat, kvalitetsfrågorna och kvalitetssäkringssystemet samt att det lokala stödet relaterat till rektorsuppdraget borde öka. Expertgruppen menade att om detta skall kunna uppnås behövs en ökad gemensam förståelse för skolans nationella uppdrag samt ett mer lärande och kommunikativt ledarskap. Regeringen har därefter tillsatt en särskild utredare med uppgift att kartlägga och utvärdera skolans ledningsstruktur (dir. 2003:36). Utredaren har redovisat sitt arbete i betänkandet *Skolans ledningsstruktur – Om styrning och ledning i skolan* (SOU 2004:116).

En ny statlig befattningsutbildning för rektorer startade år 2002. Den anordnas på regeringens uppdrag av Myndigheten för skolutveckling. Nyutnämnda rektorer och andra befattningshavare med ledningsansvar i verksamheter som omfattas av läroplanerna (Lpfö 98, Lpo 94 och Lpf 94) utbildas i en förnyad rektorsutbildning. Även rektorer och ledare i godkända fristående skolor omfattas. Grunden för rektorsutbildningen är statens ansvar för en likvärdig utbildning, där rektor står som en garant för likvärdighet, rättssäkerhet och kvalitet i det decentraliserade skolsystemet. Utbildningstiden omfattar minst 30 utbildningsdagar och genomförs under minst två och högst tre år.

Lärare och annan personal

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden rörande lärare, studie- och yrkesvägledare, ökad samverkan mellan grund- och gymnasieskolan samt skolbibliotekarier.

Jämför *reservationerna 81 (kd), 82 (kd), 83 (mp) och 84 (kd)*.

Motionerna och utskottets ställningstagande

Kristdemokraterna anser i motion 2004/05:Ub472 yrkande 3 att en **lärare** inte skall ha huvudansvar för fler än 15 elever och betonar undervisningsgruppernas stora betydelse för lärarens möjlighet att ge eleverna individuellt stöd samt uppmärksamhet. I samma motions yrkande 8 föreslås att särskilda upp-

gifter för lärare, såsom t.ex. institutionsföreståndare, kompenseras på sätt som bidrar till skolutvecklingen.

I motion 2004/05:Ub426 (s) betonas vikten av behöriga lärare. I motionen skrivs att regeringen skyndsamt bör se över skollagen och stärka Skolverkets utbildningsinspektörens ansvar och befogenheter mot kommunerna när obehöriga lärare anställs.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår yrkandena med hänvisning till pågående beredning av förslag till ny skollag. Staten bör enligt utskottets mening inte reglera lärarnas arbetsvillkor i de avseenden som tas upp i de kristdemokratiska yrkandena.

Kristdemokraterna framhåller i motion 2004/05:Ub480 yrkande 29 **studie- och yrkesvägledarnas** betydelse. Dessa måste ha aktuell kunskap om förändringar inom utbildningsväsendet, och måste därför få ständig kompetensutveckling. De kan också, enligt motionärerna, motarbeta könssegregering inom utbildningar och på arbetsmarknaden genom att stödja elever som vill göra val som bryter traditionella könsmonster. Miljöpartiet framhåller i motion 2004/05:A321 yrkande 14 att unga män och pojkar skall uppmuntras att göra utbildningsval utifrån intresse och färdigheter och stimuleras att göra val som motverkar könssegregering på arbetsmarknaden. Arbetet med att bryta könssegregering måste påbörjas redan i grundskolan och aktivt uppmärksammas inom Syoverksamheten.

Kristdemokraterna föreslår i motion 2004/05:Ub480 yrkande 30 **ökad samverkan mellan grund- och gymnasieskolan**. Bland annat måste, enligt motionärerna, informationen bli bättre så att gymnasieskolans lärare inte behöver börja om från början med att identifiera en elevs styrkor och svagheter.

I motion 2004/05:Ub368 (s) yrkande 2 framförs att skolan bör använda sig av den många gånger outnyttjade kompetensen hos **skolbibliotekarier**.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Utskottet anser att den beredning som för närvarande pågår med anledning av Skollagskommitténs förslag bör avvaktas.

Myndigheten för skolutveckling har i sitt uppdrag att främja användningen av skolbibliotek i de socialt mest utsatta områdena.

Sponsring och reklam

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden rörande uppdrag till Skolverket att informera kommuner och skolor om den vägledning som finns för sponsring av skolor samt rörande skolan som reklamfri zon och utvecklingsfonder för skolor.

Jämför *reservationerna 85 (v) och 86 (mp)*.

Motionerna och utskottets ställningstagande

Vänsterpartiet begär i motion 2004/05:Ub338 att **Skolverket ges i uppdrag att aktivt informera kommuner och skolor om den vägledning som finns för sponsring av skolor**. För att den vägledning som Konsumentverket har utarbetat i samarbete med Skolverket och Kommunförbundet skall bli känd i kommuner och skolor föreslår Vänsterpartiet att Skolverket ges i uppdrag att aktivt informera om detta.

Miljöpartiet föreslår i motion 2004/05:Ub383 yrkande 1 att **skolor skall vara reklamfri zon**. I motionen anförts att barn och ungdomar borde kunna vara i skolan utan att utsättas för påverkan från kommersiell reklam.

I motion 2004/05:Ub383 yrkande 2 förespråkar Miljöpartiet **utvecklingsfonder** dit företag kan betala in bidrag till kommunens skolor. Dessa skall sedan kunna söka bidrag för olika ändamål ur fonderna.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Utskottet har tidigare behandlat frågan om sponsring och skolorna som reklamfri zon (bl.a. bet. 2002/03:UbU11 s. 47). Liksom tidigare hänvisar utskottet till läroplanernas krav på saklighet och allsidighet i skolans undervisning samt till skolhuvudmännens ansvar för att undervisningen bedrivs så att målen för skolan uppnås. Konsumentverket har i samråd med Skolverket och Svenska Kommunförbundet utarbetat ett underlag för skolhuvudmän och skolledare i deras arbete med att utarbeta en lokal policy för sponsring inom skol-, förskole- och fritidshemsverksamhet och ett hjälpmedel för bedömning av sponsringserbjudanden: *Sponsring i skolan. Vägledning för utarbetande av lokal policy för sponsring*.

Övriga frågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden rörande sommarlovet, generellt bemyndigande till de kommuner i Stockholmsregionen som så önskar att bedriva förnyelseverksamhet på skolans område, utredning om särskilt tidsbegränsat stöd till glesbygdsskolor, rörande samråd med kommuner och skolor kring öppna IT-system, HBT-frågornas nämnande i kursplanerna samt situationen för svenska elever utomlands.

Motionerna och utskottets ställningstagande

I motion 2004/05:Ub284 (s) förespråkas en förändring av tidpunkt för **sommarlovet**. Detta bör inledas i slutet av juni månad och sträcka sig fram till augusti månad och motiveras bl.a. med behovet av att anpassa sommarlovet efter lov och semestrar i andra EU-länder.

Folkpartiet föreslår i motion 2004/05:N409 yrkande 28 **ett generellt bemyndigande för de kommuner i Stockholmsområdet som så önskar att**

bedriva förnyelseverksamhet på skolans område. Syftet med förslaget är att frigöra utvecklingskraften och öka tillväxten i Stockholmsregionen. Förnyelse av skolan kan innebära att tidigarelägga skolstarten eller införa betyg från grundskolans sjätte år.

I motion 2004/05:Ub247 (kd) föreslås en utredning om ett **särskilt tidsbegränsat stöd till glesbygdsskolor.** Enligt motionen skulle införandet av ett särskilt stöd av temporär karaktär till hotade glesbygdsskolor kunna innebära att skolan kan överleva även om elevantalet tillfälligt är lågt.

I motion 2004/05:Ub302 (m) yrkande 3 föreslås **samråd med kommuner och skolor kring öppna IT-system.** I motionen framhålls att skolorna i dag använder en lång rad IT-lösningar som är tekniskt omöjliga att integrera med varandra, med kommunerna och med berörda myndigheters system.

I motion 2004/05:Ub442 (c, fp, v, mp) yrkande 4 anför motionärerna att **homo-, bi- och transsexualitet måste nämnas i kursplanerna** på grundskole- och gymnasienivå.

I motion 2004/05:Ub297 (s) förespråkas en analys av situationen för **svenska elever utomlands.** Motionärerna anser att det är lika viktigt att satsa på de svenska barnens svenskundervisning utomlands som det är att satsa på invandrarbarnens hemspråksundervisning i Sverige. Att ha kontakt med sitt ursprung och behärska sitt modersmål är en viktig grundtrygghet som alla har rätt till, skriver motionärerna.

U t s k o t t e t föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Bestämmelser om läsårets omfattning finns i skollagen och i grundskoleförordningen. Enligt 4 kap. 3 § andra stycket skollagen skall varje läsår bestå av en hösttermin och en vårtermin. I 4 kap. 1 § grundskoleförordningen fastslås att läsåret skall börja i augusti och sluta i juni samt ha minst 178 skoldagar och minst 12 lovdagar. Utskottet finner inte att skäl talar för en förändring av reglerna för sommarlovet.

Utskottet avvisar också förslag om avvikelser från skollagens bestämmelser för Stockholmsområdet. Vad gäller tidigare skolstart hänvisar utskottet till uttalanden i detta betänkande. Utskottet har redovisat sina ståndpunkter angående betyg senast i betänkande 2004/05:UbU7. Utskottet avvisar också förslag om riktade statsbidrag till glesbygdsskolor. Kommuners upphandling av IT-system är en kommunal angelägenhet och omfattas av den kommunala självstyrelsen.

Kursplanerna för grundskolans alla ämnen har reviderats med tillämpning från höstterminen år 2000. I de samhällsorienterande ämnena markeras tydligt att tid skall avsättas för att diskutera och reflektera över begrepp som identitet, sexualitet, kärlek och jämställdhet. Även i kursplanen för de naturorienterade ämnena finns vissa inslag som gäller sex och samlevnad.

För svenska elever utomlands finns statsunderstödd utbildning på grund- och gymnasienivå i många länder. Bidragsbestämmelserna angående bidrag till svensk undervisning i utlandet finns i förordningen (1994:519) om statsbidrag till utbildning av utlandssvenska barn och ungdomar. Enligt bestämmel-

serna lämnas statsbidrag till huvudmannen för en svensk utlandsskola, distansundervisning, kompletterande svenskundervisning och undervisning vid utländsk skola. Utskottet anser att motionens intentioner i huvudsak är tillgodosedda genom gällande bestämmelser.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i reservationen.

1. Rätt till kunskap, lokal makt och fler lärare (punkt 1) – c

av Håkan Larsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub477 yrkande 2.

Ställningstagande

Framtidens skola måste lämna den traditionella synen på kunskaper för att bli mer flexibel och elevanpassad. För att skolan skall kunna utföra sitt uppdrag behövs mer resurser, men framför allt krävs tre stora reformer: rätt till kunskap, lokal makt och fler lärare.

2. Individuell kunskapsrätt (punkt 2) – m, c

av Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m), Tomas Högström (m) och Håkan Larsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2004/05:Ub390 yrkande 1 och

2004/05:Ub477 yrkande 4.

Ställningstagande

Fler elever kan lära sig mer i skolan än vad som är fallet i dag. En viss mängd baskunskaper är nödvändigt för medborgarna att ha för att de skall klara sig bra i livet. Varje barn bör därför ha rätt till den undervisning som gör att de kan utvecklas och tillgodogöra sig grundkunskaper utifrån sina egna förutsättningar. Konkret innebär detta rätt till det stöd och den hjälp som krävs för att eleven skall klara skolans kunskapsmål och ta det första trappsteget på

livets kunskapstrappa. Utan detta riskerar han eller hon att hamna utanför redan som 16-åring. Ingen elev skall behöva lämna grundskolan med bristande baskunskaper på grund av bristande individanpassning.

Grundskolan måste ha ett åtagande att följa eleven till dess att eleven uppnått målen för grundskolan. Ingen elev skall vara tvungen att lämna grundskolan utan dessa kunskaper. Skollagen bör därvid skrivas om med utgångspunkt i att en individuell kunskapsrätt skall införas. Det avgörande är inte om det tar 8, 9, 10 eller 11 år innan elever är redo att lämna grundskolan. Kommunen och skolan har en förpliktelse som inte är avklarad förrän eleven uppnår grundskolans kunskapsmål.

3. Skolans uppgift att förmedla kunskap (punkt 3) – m, fp, kd, c

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Axel Darvik (fp), Tomas Höggström (m) och Håkan Larsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2004/05:Ub233 yrkande 2,

2004/05:Ub303 yrkande 3 och

2004/05:Ub390 yrkande 12.

Ställningstagande

Det primära och det skolpolitiken måste inriktas på är att så många elever som möjligt skall nå kunskapsmålen. Utbildningen skall ge eleverna kunskap. Det är det grundläggande målet. Det centrala är att varje elev ges möjlighet att nå kunskapsmålen och att det är detta som skall stå i centrum i styrningen av skolan. Skolans uppgift är att ge möjlighet till alla elever att klara kunskapsmålen.

4. Bildningens betydelse (punkt 4) – fp

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub307 yrkande 2.

Ställningstagande

Instruktioner och regleringsbrev som Kultur- och utbildningsdepartementet riktar till underordnade myndigheter bör lyfta fram bildningens betydelse för en skapande utveckling i skolan.

5. Målstyrd skola (punkt 5) – m, fp, kd, c

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Axel Darvik (fp), Tomas Högström (m) och Håkan Larsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2004/05:Ub303 yrkande 8 och

2004/05:Ub390 yrkandena 17 och 20 samt

2004/05:Ub477 yrkandena 1 och 3.

Ställningstagande

Vi vill ha en målstyrd skola där nationellt etablerade mål slår fast vad skolan skall uppnå. Hur de nationella målen nås skall vara upp till skolans medarbetare att avgöra.

Det är viktigt att tydliga mål och tydlig återkoppling ges redan under elevens första år. Beröm och kritik skall grundas på fakta och opartiskt övervägande. Det skall vara möjligt för föräldrar att begära betyg eller skriftliga omdömen redan under skolans första år. Tydliga regler som tillämpas konsekvent är en viktig förutsättning för en god inläringsmiljö. Rektorn och skolans personal har ett viktigt uppdrag i att skapa en positiv kultur på skolan, en anda av god gemenskap och respekt för varandra. Beröm och uppmuntran bör vara självklara inslag i det arbetet.

Det skall finnas nationellt etablerade mål som slår fast vad och vilka resultat skolan skall uppnå. I en målstyrd skola måste karaktären av styrning övergå från att vara kvantitativ detaljstyrning till kvalitativ målstyrning. Ökad målstyrning och borttagande av kvantitativa restriktioner för skolans arbete möjliggör en ökad individualisering av undervisningen och skoltiden. Det gäller såväl skoltidens längd som hur undervisningen avpassas efter varje enskild elevs förutsättningar och behov.

Helhetssynen på lärandet måste stärkas. I skolan ska alla elever ges möjlighet att lära oavsett bakgrund, vilken skola de går i eller hur de lär sig. Skolan måste ta hänsyn till att elever är olika och lär på olika sätt. Skolan måste därför individanpassas mer och nya arbetsformer och arbetssätt måste utvecklas. Hänsyn bör tas till att elever behöver olika lång tid att lära. Skolan bör därför utgå från kunskapsmålen snarare än antalet år i skolan.

Utbildningen måste resultera i höjda kunskaper hos eleverna i grundskolan. Skolans viktigaste uppgift är att ge eleverna möjlighet att nå de uppsatta kunskapsmålen. Genom nationella kunskapsmål kan kvaliteten också säkerställas.

6. Skollagens kvantitativa detaljstyrning (punkt 6) – m

av Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m) och Tomas Högström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub303 yrkande 9.

Ställningstagande

Skollagen medverkar till en kvantitativ detaljstyrning av skolan. Ett tydligt exempel på att skollagen är kvantitativ och detaljreglerande i sin karaktär är att det är reglerat hur mycket undervisning en elev maximalt skall kunna få. Det ter sig underligt att i en tid när vart fjärde barn inte når grundskolans kunskapsmål och mer undervisningstid i många fall vore av godo, sänder skollagen en signal om att detta skulle vara problematiskt.

7. Skolans resurser (punkt 7) – m

av Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m) och Tomas Högström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub390 yrkande 10.

Ställningstagande

Avgörande för kvaliteten i skolan är hur skolans resurser används. Sverige lägger mest medel i världen på skolan men långt ifrån mest i världen på utbildning. En oproportionerligt stor andel av resurserna används till annat än undervisning, som lokaler och administration. Kostnaden per elev i skolan säger därför inte särskilt mycket om undervisningens resurser. Skillnaderna i kommunernas kostnader för skolan är också stora och svåra att förklara.

8. Kunskapskontrakt (punkt 8) – c

av Håkan Larsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub477 yrkande 18.

Ställningstagande

Centerpartiet anser att kunskapskontrakt bör införas. Kunskapskontrakt fokuserar på elevens rätt till kunskaper i stället för att bara leverera nio års obligatorisk skolgång. Kunskapskontraktet ökar det gemensamma åtagandet mellan alla inblandade, skola, lärare, elever och föräldrar, för att eleverna skall kunna nå kunskapsmålen. Det obligatoriska kunskapskontraktet skall upprättas varje termin och utvärderas och revideras successivt under arbetet gång. Vad som händer om kontraktet bryts skall regleras i kontraktet.

9. Pedagogisk mångfald (punkt 9) – mp

av Jan Lindholm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 9 borde ha följande lydelse:
Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion
2004/05:Ub230 yrkande 5.

Ställningstagande

Den pedagogiska mångfalden i skolan bör främjas. En möjlig väg kan vara att inrätta en utvecklingsfond till stöd för pedagogisk utveckling i skolan. Denna skall vara tillgänglig för både friskolor och kommunala skolor, med syfte att underlätta utveckling och prövning av nya pedagogiska vägar och undervisningsmetoder.

10. Värdegrunden i skolan (punkt 10) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 10 borde ha följande lydelse:
Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion
2004/05:Ub480 yrkande 1
och avslår motion
2004/05:Ub341 yrkande 1.

Ställningstagande

Värdegrundsarbetet skall genomsyra hela skolans verksamhet. Eleverna måste få möjlighet att utifrån människovärdesprincipen fundera över etiska dilemman för att på så sätt tränas till etisk reflektion i vardagen. Värdegrunden måste kopplas till den egna situationen och det egna beteendet. Goda kunskaper i vårt eget kulturarv, där kristendomen utgör en viktig kärna, är nödvändigt för att kunna diskutera värdegrunden och etiska frågor men också för att förstå andra kulturer och religioner.

11. Uppdrag till Skolverket (punkt 12) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ub470 yrkande 2.

Ställningstagande

Skolverket bör ges i uppdrag att utöva tillsyn över skolors värdegrunds- och mobbningsarbete. Skolverket bör utöva tillsyn över hur värdegrunden omsätts i praktiken.

12. Uppdrag till Myndigheten för skolutveckling (punkt 13) – mp

av Jan Lindholm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ub341 yrkande 2.

Ställningstagande

Myndigheten för skolutveckling bör få i uppdrag att följa och sprida olika sätt att arbeta med värdegrundsfrågor. Myndigheten för skolutveckling bör få i uppdrag att följa skolornas arbete i syfte att skapa ett icke-fördömande förhållningssätt hos både barn och vuxna. Myndigheten bör också sprida goda exempel på hur man kan arbeta med dessa frågor, exempelvis genom livskunskap som ämne eller arbete med EQ.

13. Rätt till respekt (punkt 14) – m, fp, kd, c

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Axel Darvik (fp), Tomas Högström (m) och Håkan Larsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ub233 yrkande 5.

Ställningstagande

Skolan bör garantera rätten till respekt för varje elev. Skolans uppgift är att ge möjlighet till alla elever att klara kunskapsmålen, och det förutsätter att varje elev har en sund självförtroende och respekt för andra människor.

Rätten till respekt för den egna identiteten handlar om många olika saker – rätten att slippa bli diskriminerad, slippa bli mobbad och inte minst rätten att bli sedd.

14. Föräldrars ansvar för barns uppfostran (punkt 15) – m, fp, kd, c

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Axel Darvik (fp), Tomas Högström (m) och Håkan Larsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ub233 yrkande 3.

Ställningstagande

Föräldrarna har ansvar för barnens uppfostran. Föräldrarna är ansvariga för barnens fostran och skall vara elevernas största tillgång i kunskaps- och personlighetsutvecklingen.

För att föräldrarna skall kunna vara delaktiga och bli en tillgång i skolan måste samarbetet mellan hem och skola öka. Engagerade föräldrar ger bättre möjligheter för eleverna att klara och uppskatta skolarbetet. För att detta skall bli möjligt måste föräldrar få mer information om arbetsinsatser och resultat. En självklar del i arbetet med normer och respekt för varandra är att föräldrarna hålls informerade om hur deras barn sköter sig. Olovlig frånvaro, skolk och mobbning skall alltid rapporteras direkt till föräldrarna.

15. Arbetet med värdegrundsfrågor bör ingå i skolans kvalitetsredovisning (punkt 17) – fp, kd

av Ulf Nilsson (fp), Inger Davidson (kd) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Ub470 yrkande 3 och 2004/05:Ub480 yrkande 2.

Ställningstagande

Redovisning av skolornas värdegrundsarbete bör göras i skolornas kvalitetsredovisning. Värdegrundsarbetet skall redovisas i den kvalitetsredovisning som varje skola gör årligen för att på så sätt tydliggöra skolans uppgift att ständigt hålla värdegrundsarbetet levande.

16. Tillgänglig skola för funktionshindrade (punkt 22) – fp

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ub258 yrkande 11.

Ställningstagande

Kommuner som inte gör utbildningen fullt tillgänglig för funktionshindrade skall kunna bötfällas. Kommunerna måste erbjuda alla funktionshindrade en fullt tillgänglig skola. Kommuner som inte gör vad de skall för att eleverna skall kunna tillgodogöra sig undervisningen, skall tvingas att betala böter.

17. Skolans roll i kampen mot utanförskapet (punkt 23) – fp

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf288 yrkande 8.

Ställningstagande

Skolan skall vara en murbräcka mot utanförskapet. Skolan har en central roll i kampen mot utanförskapet. Skolor i utsatta områden borde vara de bästa skolorna. Förbättrade möjligheter att välja skola, extra satsningar på skolor i sociala riskområden och uppbyggnad av s.k. magnetskolor kan locka människor att bosätta sig och bo kvar i utsatta områden. Tydliga krav, mål och utvärderingar behövs också för att skapa en skola där alla kan lyckas.

18. Skolans skyldighet att redovisa sitt arbete mot sexuella trakasserier i kvalitetsredovisningarna (punkt 25) – fp, kd

av Ulf Nilsson (fp), Inger Davidson (kd) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ub470 yrkande 4.

Ställningstagande

Skolorna bör vara skyldiga att redovisa sitt arbete mot sexuella trakasserier i sina kvalitetsredovisningar. Kränkningar i form av sexuella anspelningar har blivit allt vanligare i klassrum och på skolgårdar. Det är oerhört viktigt att skolan betonar alla människors lika, unika och okränkbara värde oavsett kön, etnisk tillhörighet eller sexuell läggning.

19. Skolstart (punkt 30) – m, kd, c

av Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Tomas Högström (m) och Håkan Larsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 30 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2004/05:Ub303 yrkande 1,
2004/05:Ub390 yrkande 28,
2004/05:Ub477 yrkande 5 och
2004/05:Ub480 yrkande 11
och bifaller delvis motionerna
2004/05:Ub216 och
2004/05:Ub230 yrkande 2.

Ställningstagande

Alla barn är inte skolmogna vid samma tidpunkt. Att tidsåtgången kan variera lite och att alla elever som läser tillsammans inte är exakt lika gamla blir naturligt i en skola med flexibel skolstart.

Flexibel skolstart innebär att vi går från dagens fyrkantiga skola, där elevernas ålder styr mer än den kunskaps- och mognadsnivå som de befinner sig på, till en verkligt individanpassad skola. Flexibel skolstart innebär att barnets utvecklingsnivå blir avgörande för skolstarten. Det handlar också om att ge eleverna möjlighet att börja förskoleklass, grundskola och gymnasieskola vid andra tidpunkter än bara på höstterminen.

Flexibel skoltid öppnar för att vissa elever kommer att gå snabbare fram, medan andra ges möjlighet att ta längre tid på sig, utan hindrande tidsstrukturer.

Möjligheten till flexibel skolstart skall utnyttjas i högre grad. Alla beslut som gäller barn skall utgå från principen om barnets bästa. Det gäller även skolstarten. Ingen kan bedöma vad som är barnets bästa bättre än de som står barnet närmast, i normalfallet barnets föräldrar. Barn mognar i olika takt. Somliga är skolmogna vid fem eller sex års ålder, andra först då de fyllt sju eller kanske åtta år. Föräldrarnas åsikt om när barnet är moget att börja skolan skall tillmätas stor betydelse. Skolstarten bör kunna ske vid olika åldrar och kunna ske successivt. I dag finns viss möjlighet till en flexibel skolstart inskriven i skollagen, men den utnyttjas i alltför liten omfattning.

Barn borde börja skolan när föräldrar och skolan bedömer att barnet är moget för det. Skillnaden i mognad mellan ett barn fött i januari ett år och ett barn fött i december samma år kan vara mycket stor. Social, motorisk och intellektuell mognad är individuell. Barn växer i olika takt, och skolan måste anpassas efter detta.

20. Möjlighet till höst- och vårintagning av elever (punkt 31) – m

av Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m) och Tomas Högström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ub303 yrkande 2.

Ställningstagande

Det skall finnas möjlighet till höst- och vårintagning av elever i grundskolan. Både skollagen och grundskoleförordningen behöver ändras så att såväl höst- som vårintagning uttryckligen accepteras. Ingen skola eller kommun skall tvingas arbeta med flexibel skolstart, men ingen skola eller kommun skall heller hindras från att genomföra detta. Med en kursbaserad gymnasieskola kan eleven fortsätta sin skolgång i gymnasiet utan avbrott.

21. Tidigare skolstart i stället för förskolesklass (punkt 32) – m, fp

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m), Axel Darvik (fp) och Tomas Högström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 32 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ub258 yrkande 1.

Ställningstagande

Förskoleklassen bör ersättas av en tidigare skolstart för alla barn. Förskoleklassen bör ingå i grundskolan. Eleverna skall kunna börja grundskolan vid olika tillfällen beroende på om de är mogna för det eller inte. Generellt bör dock svenska barn börja skolan tidigare än i dag. I Sverige har vi en senare skolstart än man har i de allra flesta länder.

22. Skolgången för flickor i patriarkala miljöer (punkt 33) – fp

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 33 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub306 yrkande 4.

Ställningstagande

Kommunernas uppföljning av fullgörandet av skolplikten måste förbättras, så att skolgången säkras för flickor som växer upp i miljöer präglade av patriarkala värderingar. Tillsynen måste skärpas av vart de barn tar vägen som plötsligt försvinner från skolan. Kommunerna måste följa upp skolplikten bättre och bötfälla de föräldrar som hindrar sina barn att gå till skolan. Det är viktigt med uppsökande verksamhet för de föräldrar som inte kommer på utvecklingssamtalen.

23. Individuellt anpassad skoltid (punkt 34) – m

av Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m) och Tomas Högström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 34 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub303 yrkande 5.

Ställningstagande

Skoltiden bör kunna vara individuellt anpassad för alla elever. De som behöver mer hjälp och längre tid på sig skall få det.

24. Skoltidens längd (punkt 35) – m, fp, kd

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Axel Darvik (fp) och Tomas Högström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 35 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2004/05:Ub303 yrkandena 4, 6 och 7 samt

2004/05:Ub390 yrkande 29.

Ställningstagande

Det kan behövas olika lång tid för landets elever att nå skolans kunskapsmål. För de flesta kan nio år säkert vara ett riktmärke, men ingenting hindrar att en del elever kan klara att nå målen snabbare, samtidigt som andra kan behöva mer tid på sig.

Möjligheter skall finnas för elever att lämna grundskolan om de uppnår kunskapsmålen tidigare än under vårterminen i årskurs nio. Elevens kunskapsutveckling skall vara det styrande för skoltidens längd. För de flesta blir det nio år som i dag, men ingen skall tvingas att efter nionde året lämna skolan utan att ha nått målen. Det skall finnas möjlighet till ett extra skolår för den som så behöver.

Extra undervisning, undervisningstid eller skolår måste läggas in tidigt under elevens skoltid. Först i sista hand skall det vara fråga om att gå om de senare årskurserna.

25. Rätt till baskunskaper (punkt 36) – m, fp

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m), Axel Darvik (fp) och Tomas Högström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 36 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub212.

Ställningstagande

Barn och elever skall ha rätt att lämna grundskolan med tillräckliga baskunskaper. Ingen elev skall behöva lämna grundskolan utan att ha tillräckliga baskunskaper, även om detta tar åtta eller tio, kanske elva år. Hemortskommunen skall ge alla elever dessa baskunskaper innan de lämnar grundskolan.

26. Individanpassad undervisning (punkt 37) – m

av Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m) och Tomas Högström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 37 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2004/05:Ub303 yrkande 10 och

2004/05:Ub390 yrkandena 5, 24 och 27.

Ställningstagande

Det finns i dag ett behov av en mer individanpassad undervisning. Moderaterna vill därför att individuella utvecklingsplaner skall införas. Varje elev skall ha en utvecklingsplan som utgår ifrån de nationella kunskapsmålen där eleven kan välja att studera olika ämnen i olika takt. Den individuella utvecklingsplanen är ett verktyg för att nå en individualiserad skola.

Elever kan tappa motivation och intresse om de utmaningar skolan ställer dem inför inte upplevs som realistiska eller tvärtom tillräckligt stimulerande. En skola som anpassas efter elevers individuella takt och utveckling måste kunna tillfredsställa både elever som har behov av mer stöd och tid och elever som behöver gå fram i snabbare takt.

27. Individuella utvecklingsplaner (punkt 38) – c

av Håkan Larsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 38 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub477 yrkande 6.

Ställningstagande

Centerpartiet anser att individuella utvecklingsplaner skall införas från år ett. För att på ett tydligt sätt stödja varje enskild elevs kunskapsutveckling bör skolans planering utgå från varje enskild elev. Alla elever i grundskolan skall ges en individuell studieplan, i likhet med vad som gäller för gymnasieskolan.

28. Studieuppehåll för skoltrötta (punkt 39) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 39 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub480 yrkande 22.

Ställningstagande

Kristdemokraterna anser att det skall finnas möjlighet för elever att göra studieuppehåll under ett år eller en termin före årskurs åtta eller nio. I stället för att gå i skolan skall de då ha möjlighet att gå en lärlingsutbildning inom ett område som de är intresserade av. Detta skulle vara en möjlighet dels för skoltrötta elever, dels för elever som vill pröva en särskild yrkesinriktning.

29. Sommarundervisning (punkt 40) – m

av Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m) och Tomas Högström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 40 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub303 yrkande 11.

Ställningstagande

På flera håll i landet förekommer sommarskoleundervisning för elever som halkat efter eller inte klarat målen på våren i nionde klass. Sommarskola kan vara förvånansvärt effektivt. Efter nio år i skolan då man inte klarat målen kan tre intensiva sommarveckor av undervisning göra att många hinner i kapp. Små grupper och stor motivation kan vara förklaringen till detta. Sommarskola är ett exempel på individualisering av skoltiden.

30. Allmän och särskild kurs (punkt 42) – fp

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 42 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub258 yrkande 4.

Ställningstagande

Skolorna skall själva kunna besluta om att införa allmän och särskild kurs i grundskolans basämnen. För de högre årskurserna skall skolorna kunna välja att införa allmän och särskild kurs i matematik, engelska och svenska, om de anser det vara det bästa sättet att öka individualiseringen. Båda kurserna skall ha samma mål men ta olika lång tid på sig för att nå dem.

31. Stödundervisning (punkt 43) – fp

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 43 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub258 yrkandena 3 och 5

och avslår motionerna

2004/05:Ub477 yrkande 9 och

2004/05:Ub480 yrkande 21.

Ställningstagande

Grundskolans ansvar för stödinsatser skall tydliggöras. Grundskolan skall ansvara för att eleverna får de grundläggande kunskaper som var och en behöver. Att som i dag låta elever läsa in grundskolan på gymnasiet i det s.k. individuella programmet är olyckligt. Det innebär att grundskolan ges budskapet att stödinsatser kan skjutas på.

Det skall vara en rättighet för elever att få stöd av speciallärare om de behöver det. Specialpedagoger har alldeles för grunda kunskaper i barns språkutveckling för att kunna möta och hjälpa elever med läs- och skrivsvårigheter. Specialpedagoger är inte utbildade för att hjälpa elever som har svårigheter, utan för att stödja skolledningen och andra lärare i deras arbete.

32. Stödundervisning (punkt 43) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 43 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub480 yrkande 21

och avslår motionerna

2004/05:Ub258 yrkandena 3 och 5 samt

2004/05:Ub477 yrkande 9.

Ställningstagande

Elevers behov av särskilt stöd skall alltid tillgodoses. Elever med behov av särskilt stöd är inte en tydligt avgränsad grupp, utan de flesta elever har någon gång under sin skoltid behov av extra stöd. En av de viktigaste faktorerna när det gäller särskilt stöd är att insatserna sätts in tidigt.

33. Stödundervisning (punkt 43) – c

av Håkan Larsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 43 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub477 yrkande 9

och avslår motionerna

2004/05:Ub258 yrkandena 3 och 5 samt

2004/05:Ub480 yrkande 21.

Ställningstagande

En översyn bör göras av hur stödet som eleven har rätt till enligt grundskoleförordningen skall stärkas. Om vi ser på hur det fungerar på högskolor och universitet i jämförelse med grundskola och gymnasieskola är skillnaderna stora. I dag får studenter på högskolan hjälp med t.ex. förlängd tid för examina, tillgång till andra examinationsformer, pedagogiskt datorstöd, extra stöd från läraren genom extra undervisning, anteckningshjälp, läromedelsutveckling etc. I grundskolan får eleverna förlita sig till grundskoleförordningen och att skolan och kommunen tar sitt ansvar. Centerpartiet begär en översyn för att stärka det stöd som eleven har rätt till enligt grundskoleförordningen.

34. Tillsyn av stödinsatser (punkt 44) – fp

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 44 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub258 yrkande 6.

Ställningstagande

När elever avverkat nio år i grundskolan utan att nå målen i grundskolans basämnen, skall huvudmannen rapportera detta till en nationell skolinspektion tillsammans med uppgifter om vilka åtgärder som vidtagits. Om den nationella skolinspektionen bedömer att det är oklart huruvida skolan gett eleverna den undervisning och det stöd de har rätt till, skall en tillsyn inledas. Syftet är att rätta till eventuella brister i skolans arbete, så att fler elever inte drabbas av bristande undervisning eller stöd.

35. Tidiga stödinsatser (punkt 45) – m, fp, kd

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Axel Darvik (fp) och Tomas Högström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 45 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ub390 yrkande 25.

Ställningstagande

Tidiga stödinsatser måste sättas in för de elever som riskerar att inte nå målen. Det är att kunskapsmålen kan nås som är det viktiga, inte i första hand vilken tid det tar.

Redan i dag finns en formell möjlighet till extraår i skollagen för elever som behöver, men den utnyttjas ytterst sällan. Extra insatser, stöd eller skolår skall komma tidigt i ett barns skolgång för att ge resultat. I dag kommer extra stöd ofta för sent, när problem blir uppenbara i samband med att de första betygen ges i åttonde klass.

36. Barn med svårigheter i det sociala samspelet (punkt 46) – m, fp, kd

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Axel Darvik (fp) och Tomas Högström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 46 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub479 yrkande 7

2004/05:Ub480 yrkande 23

och avslår motion

2004/05:Ub281.

Ställningstagande

En utredning bör göras rörande utbildningen för de s.k. bokstavs barnen. De s.k. bokstavs barnen står för en stor del av ökningen i särskolan. Särskolan är till för barn med en utvecklingsstörning, barn som saknar den intellektuella förmågan att klara grundskolan. Bokstavs barnen tillhör oftast inte denna kategori. De kan ha en hög intellektuell kapacitet men saknar förmåga till socialt samspel. Självklart skall inte dessa barn placeras i särskola. Den ordinarie skolan måste möta dessa barns behov.

Vi vill här framhålla den lilla gruppens betydelse för god inläring. Speciellt de elever som har sociala svårigheter har möjlighet att få studero i en lugnare miljö.

37. IT vid undervisning av barn som lider av dyslexi (punkt 47) – m

av Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m) och Tomas Högström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 47 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ub302 yrkande 6.

Ställningstagande

Möjligheterna att använda IT vid undervisning av barn som lider av dyslexi måste utvecklas. Dessa elever kan på ett helt annat sätt hantera bokstäver och siffror när de förmedlas elektroniskt.

38. Bildningens betydelse i läroplaner och kursplaner (punkt 49) – fp

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 49 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ub307 yrkande 1.

Ställningstagande

För att åstadkomma en attitydförändring som ger skolan möjlighet att stå emot dagens nedbrytande krafter behövs bestämda riktade ansträngningar att återupprätta bildningen som en livsviktig del av skolarbetet. Instruktioner och regleringsbrev som Kultur- och utbildningsdepartementet riktar till underordnade myndigheter bör lyfta fram bildningens betydelse för en skapande utveckling av skolan. Det finns behov av en revidering av läroplaner och kursplaner med tanke på förbättrad dialog mellan eleverna och kulturarvet.

39. Obligatoriska och frivilliga ämnen i grundskolan (punkt 50) – m

av Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m) och Tomas Högström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 50 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ub390 yrkande 26.

Ställningstagande

Det skall finnas en avvägning mellan obligatoriska och frivilliga ämnen. Alla skall få grundläggande färdigheter i t.ex. svenska, matematik och engelska. Denna grundläggande kunskapsbas kräver huvuddelen av den obligatoriska tiden i skolan. Denna gemensamma kunskapsbas skall alla elever dela. Inom den individuellt valda delen kan fördjupningskurser i de grundläggande ämnena och ämnen med specialinriktning finnas. Dessa väljs efter elevens intresse och fallenhet.

40. Praktiska och teoretiska ämnen (punkt 51) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 51 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub480 yrkandena 12 och 36.

Ställningstagande

Det skall finnas en lagom fördelning mellan praktisk-estetiska och teoretiska ämnen i skolan. Både praktisk och teoretisk förmåga måste värderas. Undervisningen i praktiska ämnen bör få en mer framskjuten plats i skolan. Teori och praktik bör varvas under skoldagen för att ge såväl stimulans för alla sinnen som omväxling i vardagen. De praktisk-estetiska ämnena, som hemkunskap, slöjd, musik, bild och idrott, är därför en viktig del av helheten i skolan.

Det föreligger också ett behov av att kvalitetsgranska ämnen som läses i block, samt fördelningen mellan praktiska och teoretiska ämnen. Det är väl känt att ämnen som t.ex. geografi och religionskunskap lätt hamnar i stryk-klass när tiden fördelas mellan de olika blocken. Orsakerna till detta bör utredas och åtgärder i form av t.ex. fortbildning sättas in, om det anses nödvändigt.

41. Avskaffande av timplanen (punkt 52) – m, kd, c

av Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Tomas Högström (m) och Håkan Larsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 52 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2004/05:Ub226,

2004/05:Ub390 yrkande 9 och

2004/05:Ub480 yrkande 33

och bifaller delvis motion

2004/05:Ub230 yrkande 1.

Ställningstagande

Det är en självmötsägelse att en målstyrd skola även har en timplan med regler för hur många undervisningstimmar som skall ges i varje ämne. Att ta bort den nationella timplanen skulle möjliggöra såväl större hänsynstagande till enskilda elevers behov som en mer sammanhängande undervisning. Ett borttagande av den nationella timplanen kräver en ökad nationell kvalitetskontroll för att garantera en likvärdig utbildning i hela landet.

Samtliga landets skolor måste ges ökad pedagogisk frihet och möjlighet att arbeta utan nationell timplan. Kommunförbundet har visat att resultaten vad gäller betyg och meritvärde förbättrats mest på de skolor som inom ramen för försöksverksamheten tillåts arbeta utan nationell timplan.

Det förändrade arbetssätt som försöksverksamheten har genererat har lett till omfattande och positiv skolutveckling. Undervisningen har moderniserats, individualiserats och blivit mer flexibel. Större frihet för skolan och avskaffad timplan har inte minst gynnat invandrarelevens kunskapsutveckling. Mot bakgrund av alla de positiva effekter som försöksverksamheten har fört med sig borde nästa steg vara att avskaffa den nationella timplanen för samtliga skolor.

42. Modersmålsundervisning (punkt 54, motiveringen) – m

av Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m) och Tomas Högström (m).

Ställningstagande

Skolor skall ha möjlighet att ge elever tvåspråkig undervisning. För många barn kan det vara enklare att ta till sig ämnesundervisning på modersmålet. Den som har ett fungerande förstaspråk har lättare att lära ett nytt språk, varför modersmålsundervisning är viktig.

Rekrytering av lärare med kunskap i berörda elevgruppers modersmål är viktigt, naturligtvis för undervisning i och på detta språk, men också för att stärka skolans kontakter med barnens föräldrar.

Skolor med god erfarenhet av och kompetens för undervisning på olika språk, eller ämnesundervisning på dessa, kan bli "värdskolor" för elever i andra skolor. Studiehandledning eller ämnesstöd skall kunna ges på distans.

43. Modersmålsundervisning (punkt 54) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 54 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2004/05:Ub480 yrkande 24 och

2004/05:Sf365 yrkande 7

och bifaller delvis motion
2004/05:Ub477 yrkande 21.

Ställningstagande

Modersmålet är det första språk vi lär. Genom modersmålet får man tillgång till det egna kulturarvet, och därigenom utvecklar vi en tydlig identitet och självkänsla. Trots en tydligt reglerad skyldighet att erbjuda eleverna modersmålsundervisning är det en verksamhet som är satt på undantag i de flesta kommuner. Detta har resulterat i att enbart hälften av de elever som är berättigade till det får modersmålsundervisning i dag. För att stärka kvaliteten i modersmålsundervisningen krävs att den i högre grad integreras med övrig skolverksamhet. Det är inte rimligt att modersmålsundervisningen förvandlas till stödundervisning. Undervisning på och i modersmål är två olika saker som fyller helt olika syften.

Rätt till modersmålsundervisning under hela skoltiden bör införas samt en motsvarande skyldighet för kommunen att erbjuda undervisning om det finns minst tre elever som är berättigade till sådan. Tvåspråkighet hos barnen underlättar både deras och föräldrarnas möjlighet att delta i samhället. De båda språken är huvudnyckel till en dubbel förenlig identitet.

44. Modersmålsundervisning (punkt 54) – c

av Håkan Larsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 54 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub477 yrkande 21

och bifaller delvis motionerna

2004/05:Ub480 yrkande 24,

2004/05:Sf365 yrkande 7.

Ställningstagande

Åtgärder bör vidtas för att stärka svenska som andraspråk och modersmålsundervisningen i skolan. I arbetet för att se till att elever med utländsk bakgrund når bättre studieresultat är samarbetet med föräldrarna viktigt. Föräldrarna måste få information om den svenska skolan, rätten att välja, elevens utveckling och hur föräldrarna kan uppmuntra elevens skolarbete. Språkets roll i skolan för elever med utländsk bakgrund bör ytterligare uppmärksammas.

45. Ämnesundervisning på annat språk än svenska på distans (punkt 55) – c

av Håkan Larsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 55 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub477 yrkande 20.

Ställningstagande

Ämnesundervisning på ett annat språk än svenska bör kunna ske på distans.

Skolor med god erfarenhet av undervisning i ett främmande språk, eller ämnesundervisning på ett annat språk än svenska, skall kunna vara värdskola för elever i en annan skola och ge dem denna undervisning på distans.

46. Prioritera kunskaper i svenska (punkt 56) – c

av Håkan Larsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 56 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub477 yrkande 19.

Ställningstagande

Elever med utländsk bakgrund skall kunna prioritera svenska, och undervisningen i andra ämnen skall därför kunna skjutas upp. Eleverna med utländsk bakgrund måste ges bättre förutsättningar att nå goda studieresultat. Kunskaper i svenska skall kunna prioriteras, och det måste göras tidiga satsningar på läsning av skönlitteratur. Detta kan innebära att undervisningen i andra ämnen skjuts upp. Detta är ett led i att göra skolan mer elevenpassad.

47. Historieämnet (punkt 57) – m, fp, kd

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Axel Darvik (fp) och Tomas Högström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 57 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2004/05:Ub306 yrkande 2,

2004/05:Ub480 yrkande 7 och

2004/05:Sf365 yrkande 34

och avslår motionerna

2004/05:Ub387 yrkande 2,

2004/05:Ub490 och

2004/05:T335 yrkande 9.

Ställningstagande

Genom ökade kunskaper i 1900-talets historia kan ungdomar få kännedom t.ex. om bakgrunden till många av de extrema politiska rörelser som finns i dag. På så sätt kan skolan bidra till att minska ungdomars lockelse till dessa rörelser och stärka arbetet mot t.ex. rasism, främlingsfientlighet och anarkism.

Skolans undervisning om förtryck och intolerans som ägt och äger rum med olika ideologiska eller religiösa förtecken måste stärkas. Skolan måste lämna sitt bidrag i det förebyggande arbetet för att förhindra att tonåringar dras in i intoleranta rörelser. Alla former av politik byggd på rasism, klasshat eller intolerans bör utgöra ämne för en ständigt pågående debatt i skolorna. Skolorna har länge drivit ett utmärkt arbete med att informera om och stödja diskussioner kring Förintelsen. Motsvarande arbete har nyligen kommit i gång när det gäller den intolerans som har sina rötter i kommunismen. Det är viktigt att detta arbete utvecklas. Fanatism och intolerans med olika religiösa och politiska förtecken bör bli föremål för systematisk analys i skolarbetet.

Vi behöver också förändra Sverigebilden genom att synliggöra minoriteternas roll i den svenska historien och det nutida samhället i historie-, litteratur- och samhällsundervisningen. Den svenska kulturella identiteten speglar i stor utsträckning endast majoritetsgruppens bild av den svenska kulturen.

48. Religionskunskap (punkt 58) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 58 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub480 yrkandena 8 och 10.

Ställningstagande

Religionskunskapens roll bör utvecklas. Ämnet skall vara en naturlig förankringsbas för värdegrundsarbetet. Religionskunskapen är viktig för att lära känna det svenska kulturarvet men också andra länders religiösa och kulturella arv.

Kristendomens ställning i religionsämnet behöver stärkas. Kristendomen måste ha en särställning i religionsämnet. Genom att bli förtrogen med både sin egen och andras kulturella tradition kan en ömsesidig respekt och tolerans skapas där främlingsrädsla och främlingshat minskar.

49. Mediekunskap (punkt 65) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 65 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ub443 yrkande 2.

Ställningstagande

Det finns ett behov av medieutbildning för alla i skolan. Genom att stärka barnens kunskaper om medier och lära dem att mer kritiskt förhålla sig till det de ser, kan vi göra dem än mer förberedda att möta medierna och därigenom minska risken för negativ påverkan.

50. Elevens fria val (punkt 67) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 67 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ub480 yrkande 15.

Ställningstagande

Det bör finnas möjlighet att arbeta inom ideell sektor samt inom vård och omsorg under elevens fria val. Detta skulle vara en nyttig erfarenhet för många elever samtidigt som det är en samhällsnyttig insats.

51. Skolans roll för entreprenörskap (punkt 68) – fp

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 68 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:N392 yrkande 2.

Ställningstagande

Skolan bör spela en roll för intresset för entreprenörskap. Arbetet med att skapa ett naturligt intresse för entreprenörskap måste börja tidigare och ta sig uttryck i motivation och möjligheter snarare än utveckling av direkta kunskaper i företagande.

52. Naturskolor (punkt 70) – mp

av Jan Lindholm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 70 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub384 yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Det är oerhört viktigt att naturskolorna finns kvar och sprids till fler kommuner. Det finns också ett behov av att sprida kunskap och information om naturskolor och utomhuspedagogik. Det är viktigt att idéer och kunskap om utomhuspedagogik sprids till alla skolor och lärare.

53. Musik- och kulturskolor (punkt 72) – kd, mp

av Inger Davidson (kd) och Jan Lindholm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 72 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub480 yrkande 14

och avslår motion

2004/05:Ub347 yrkandena 1–4.

Ställningstagande

Kulturen bör spela en stor roll i skolan. Musik- och kulturskolorna har en mycket stor betydelse för barns utveckling. Kulturen bör leva i skolan och genomsyra verksamheten. Bild, ord, film, musik och rörelse är naturliga

element som kan fungera som självklara inslag i alla ämnen. Musik- och kulturskolornas betydelse för barns och ungdomars utveckling bör tas till vara i ännu högre grad.

54. Läromedlens betydelse (punkt 73) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 73 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub480 yrkande 40

och avslår motionerna

2004/05:Ub383 yrkande 3,

2004/05:Ub412,

2004/05:Ub446 yrkande 1,

2004/05:Ub483 yrkande 2 och

2004/05:K460 yrkande 3.

Ställningstagande

Bra och uppdaterade böcker är en viktig förutsättning för att skolarbetet skall fungera. Varje elev bör få behålla minst en lärobok per årskurs. För att betona vikten av goda läroböcker anser Kristdemokraterna att läromedelsinventering skall vara en viktig punkt vid den statliga kvalitetsgranskningen av skolorna. Även i skolornas egna kvalitetsredovisningar bör situationen gällande läroböcker klargöras.

55. Läromedlens betydelse (punkt 73) – mp

av Jan Lindholm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 73 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub383 yrkande 3

och avslår motionerna

2004/05:Ub412,

2004/05:Ub446 yrkande 1,

2004/05:Ub480 yrkande 40,

2004/05:Ub483 yrkande 2 och

2004/05:K460 yrkande 3.

Ställningstagande

Sponsrade läromedel har ökat som företeelse i skolan. Det finns en stor risk att det uppstår ett omfattande beroende om sponsrade läroböcker breder ut sig

i skolorna i samma takt som nu. Kommer vi i takt med att beroendet breder ut sig kunna garantera gratis och allsidiga läromedel för alla barn? Denna utveckling bör uppmärksammas och följas så att skolans oberoende och allsidighet minskar.

56. IT som pedagogiskt hjälpmedel (punkt 74) – m, kd

av Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m) och Tomas Högström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 74 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2004/05:Ub302 yrkande 1 och

2004/05:Ub480 yrkande 41.

Ställningstagande

IT är ett värdefullt verktyg för att nå skolans mål. Tekniken öppnar nya möjligheter att anpassa arbetsmetoder, material, redovisningssätt och andra delar av pedagogiken till varje individs förutsättningar och behov.

Datorerna ger möjligheter till mer individualiserad och effektiv undervisning utan att eleverna behöver lämna gruppgemenskapen. Det kan gälla invandrarelever som behöver enskild språkträning i både svenska och sitt eget modersmål. Det kan gälla elever med läs- och skrivsvårigheter och elever med behov av extra övning i t.ex. matematik.

Att fler skolor använder datorn som hjälpmedel är inte minst viktigt för de elever som inte har tillgång till dator hemma. God tillgång till tekniska hjälpmedel i skolan kan motverka framtida klasskillnader.

57. Föräldrars rätt till information och inflytande i skolan (punkt 75) – m, fp, kd, c

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Axel Darvik (fp), Tomas Högström (m) och Håkan Larsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 75 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub480 yrkande 39.

Ställningstagande

Föräldrar bör ha rätt till information och inflytande i skolan. Föräldrars rätt till information och medinflytande i skolan behöver stärkas. Deras intressen, kunskap och kapacitet skall tas till vara i beslut som rör skolans och därmed

de egna barnens vardag. Gott samarbete med hemmen är avgörande för en framgångsrik skola. Rätt till ett ökat inflytande innebär även ett ansvar. Föräldrar får aldrig frånsäga sig sitt ansvar för barnets uppfostran och lägga över det på skola och barnomsorg. Det är alltid föräldrarna som har det yttersta ansvaret och i det arbetet är skolan och barnomsorgen ett stöd.

**58. Skriftligt omdöme rörande elevers uppträdande i skolan
(punkt 76, motiveringen) – m, fp**

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m), Axel Darvik (fp) och Tomas Högström (m).

Ställningstagande

Skolans signaler om hur det går för elever måste vara tydliga. Betyg skall ges tidigare och i fler steg än i dag. Skolverkets detaljerade föreskrifter om hur ett betyg skall se ut skall tas bort. Om reglerna i stället utformas som minimikrav ges utrymme för skolor att ge betygen en anpassad utformning med ytterligare information, t.ex. med frånvaroredovisning i betyget. Skriftliga omdömen skall kunna vara betygsliknande.

**59. Skriftligt omdöme rörande elevers uppträdande i skolan
(punkt 76) – kd**

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 76 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ub480 yrkande 4.

Ställningstagande

För att stärka arbetet för en positiv arbetsmiljö i skolan anser Kristdemokraterna att det krävs tydligare uppföljning av elevernas uppträdande. En elev som betar sig illa måste få ett tydligt besked om att hans eller hennes uppförande inte accepteras i skolan likaväl som en elev som anstränger sig, är aktiv på lektionerna och omtänksam mot sina klasskamrater skall uppmuntras i sitt beteende. Därför skall skriftligt omdöme rörande elevens uppträdande i skolan införas. Detta omdöme om elevens uppträdande och engagemang i skolan bör bifogas betyget. Omdömet kan liknas vid ett arbetsintyg.

60. Ansvarskontrakt mellan skola och föräldrar (punkt 77) – kd
av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 77 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Sf365 yrkande 9.

Ställningstagande

Föräldrars engagemang i skolan måste öka. För att eleverna skall lyckas krävs insatser från eleven, skolan och hemmet. Det är ett delat ansvar där alla parter måste hjälpas åt för att främja den enskilda elevens kunskapsmässiga, sociala och individuella utveckling. För att tydliggöra det gemensamma ansvaret för barns utveckling vill Kristdemokraterna att den individuella studieplanen skall ha utformningen av ett kontrakt, ett ansvarskontrakt. I detta skall framgå vad som är skolans ansvar och vad som är föräldrarnas ansvar när det gäller elevens utbildning. I kontraktet konkretiseras skriftligen och årligen det gemensamma ansvaret och vilka delar som åligger respektive part. Därmed tydliggörs skolans och föräldrarnas roller, ansvar och skyldigheter

61. Elektroniskt distribuerad information till föräldrar (punkt 78) – m, fp, kd, c

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Axel Darvik (fp), Tomas Högström (m) och Håkan Larsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 78 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ub302 yrkandena 2 och 7.

Ställningstagande

IT är ett effektivt dokumentationsredskap för elever, lärare och föräldrar. Föräldrar bör kunna få löpande och uppdaterad information om de egna barnens skolgång och kunskapsutveckling distribuerad elektroniskt.

62. Striktare regler vid skolk (punkt 80) – m, fp, kd

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Axel Darvik (fp) och Tomas Högström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 80 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ub217.

Ställningstagande

Striktare regler vid skolk bör införas. Det skall alltid vara så att föräldrarna kopplas in och får en rapport om att deras barn skolkar. Den typen av frånvaro måste rapporteras till föräldrarna. Varje skola bör ha en utarbetad plan och klara regler för hur denna rapportering skall gå till.

63. Ogiltig frånvaro (punkt 81) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 81 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ub480 yrkande 5.

Ställningstagande

Kristdemokraterna ser det som en självklarhet att ogiltig frånvaro från skolan skrivs in i betygen. I dag är detta frivilligt men bör vara obligatoriskt i både grundskolan och gymnasieskolan. Frånvaro för sjukdom eller elevrådsarbete skall inte tas upp som ogiltig frånvaro.

64. Mandat för lärare och skolledare att tillrättaföra elever som skolkar eller stör undervisningen (punkt 82) – m, fp, kd

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Axel Darvik (fp) och Tomas Högström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 82 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ub390 yrkande 22.

Ställningstagande

För att eleverna skall kunna nå målen krävs att de följer undervisningen. Lärare och skolledare skall få ett tydligt mandat att tillrättaföra elever som

skolkar eller stör undervisningen. Pedagogisk frihet måste mötas av en faktisk möjlighet att verka. Undervisningen måste alltid säkerställas för elever som har skolplikt, men elever som stör skall kunna ges enskild undervisning.

65. Ändring i skollagen så att en skola uttryckligen ges rätt att hindra obehöriga från att vistas på skolområdet (punkt 83) – fp

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 83 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ub306 yrkande 1.

Ställningstagande

Riksdagen bör besluta om en ändring i skollagen så att en skola uttryckligen ges rätt att hindra obehöriga från att vistas på skolområdet. Skolan skall, om man bedömer att det är nödvändigt, kunna utesluta alla från skolans område utom de som studerar eller arbetar i skolan. Inte heller vårdnadshavare skall ha en absolut rätt att närvara i undervisningssituationen om inte läraren har gett sitt medgivande.

66. Val av skola (punkt 84) – m

av Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m) och Tomas Högröm (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 84 borde ha följande lydelse: Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:Ub390 yrkande 11 och 2004/05:Sf237 yrkande 11.

Ställningstagande

Det bör finnas större möjlighet till individualisering i skolan och alla skall ha möjlighet att fritt välja den skola som passar dem bäst.

Närhetsprincipen skall inte behöva vara styrande för skolans rekrytering. Alla skall fritt kunna välja den skola vars profil passar dem bäst och ha makten att välja bort dåliga skolor.

Det bör finnas nationell information om möjligheterna till skolval. Om visionen av en individuell kunskapsgrund skall bli verklighet måste det finnas en mångfald av skolinriktningar och huvudmän. För att få en verklig valfrihet måste det finnas alternativ att välja mellan, och det måste finnas information om valfriheten och hur valet går till.

67. Kommunala friskolor (punkt 85) – m, fp, kd

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Axel Darvik (fp) och Tomas Högström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 85 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2004/05:Ub258 yrkande 21 och

2004/05:Ub322 yrkande 8.

Ställningstagande

Alla skolor skall verka under likvärdiga villkor. De bästa erfarenheterna från friskolorna skall kunna förverkligas vid alla skolor, även de kommunala. De bör få möjlighet att fungera som kommunala friskolor. De hinder som de kommunala skolorna i dag har för att kunna tillgodose sina elevers intresse behöver därför tas bort.

Rektorer och lärare skall kunna fatta pedagogiska och andra avgöranden självständigt i högre grad än i dag. Friskolorna har visat att det går att bedriva skolor med minimal inblandning från kommunala politiker och tjänstemän.

68. Självstyre i kommunala skolor (punkt 86) – m

av Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m) och Tomas Högström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 86 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub390 yrkande 2.

Ställningstagande

Alla skolor bör göras till fria självständiga skolor. Alla skolor skall få samma förmånliga arbetsutrymme som friskolor, och besluten skall läggas hos skolans professionella – lärare och skolledare. De bästa erfarenheterna från friskolorna skall kunna förverkligas vid alla skolor.

Dagens kommunala skola är inte fri. Den tvingas följa den kommunala skolpolitikens direktiv. Den kan inte fritt förfoga över sina resurser. Finansieringsansvaret bör därför övergå från kommunerna till staten. En nationell skolpeng bör på sikt införas. Pengarna skall följa eleven till vald skola och inte gå omvägen via kommunen.

Den nationella skolpengen ger skolledningarna möjlighet att lägga skolans pengar där de gör störst nytta. Detta förutsätter lika stor frihet att utveckla verksamheten som de fristående skolorna har. Skolpengen undanröjer de hinder som de kommunala skolorna i dag har att tillgodose just sina elevers intressen på grund av en alltför långtgående politisk styrning.

69. Entreprenadverksamhet inom skolområdet (punkt 87) – m

av Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m) och Tomas Högström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 87 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub390 yrkande 33.

Ställningstagande

Det föreligger ett behov av att öppna för entreprenadverksamhet inom skolområdet. Den snabba kunskapsutvecklingen och komplexiteten i skolans uppdrag innebär ökade svårigheter att tillgodose kraven på ämneskompetens. Både reglerna för kommunala och fristående skolor måste ge skolorna ökade möjligheter att använda specifik kompetens, exempelvis genom undervisning på entreprenad.

70. Vikten av konkurrens inom utbildningsområdet (punkt 88) – m

av Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m) och Tomas Högström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 88 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub390 yrkande 14.

Ställningstagande

Det är av stor vikt att få konkurrens inom utbildningsområdet. Konkurrens ger kvalitet. Det stora problemet i dag är att många elever saknar möjlighet att ta sig ifrån en skola som inte motsvarar kraven. Eleven har rätt till en miljö där han eller hon kan utvecklas.

71. Publicering av skolkvalitetsdata (punkt 89) – mp

av Jan Lindholm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 89 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:K459 yrkande 14.

Ställningstagande

De skolkvalitetsdata som finns skall publiceras. För att elever och lärare skall kunna göra informerade val behövs statistik och indikatorer även för frågor

som lärartäthet, mobbning, våld och trakasserier, upplevd trivsel, pedagogisk utveckling och elevernas delaktighet. De skolkvalitetsdata som finns tillgängliga bör publiceras för varje skola på ett användarvänligt sätt.

72. Elevinflytande (punkt 91) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 91 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ub480 yrkandena 37 och 38.

Ställningstagande

Kristdemokraterna menar att en lagstadgad miniminivå av elevinflytande bör införas. Dagens lagutformning stadgar endast att elevinflytande skall finnas, inte i vilken omfattning eller på vilket sätt. Det är därför nödvändigt att skollagen blir mer konkret. Goda förslag finns i det nya förslaget till skollag som presenterades av Skollagsutredningen våren 2003.

Kristdemokraterna vill också betona vikten av ett ökat elevinflytande i takt med stigande ålder. I grundskolan skall inflytandets omfattning och utformning anpassas efter elevernas ålder och mognad. Utformningen av elevinflytandet skall bestämmas lokalt. Dessvärre visar undersökningar att elever upplever att deras inflytande avtar med stigande ålder trots att det borde vara tvärtom. Att ge eleverna inflytande och ansvar är det bästa sättet att utveckla deras känsla för demokratiska beslutsformer och förmåga till ansvarstagande för gemensamma samhällsangelägenheter.

73. Stärkt elevmakt (punkt 92) – mp

av Jan Lindholm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 92 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ub230 yrkande 12.

Ställningstagande

Elevmakten måste stärkas. Det är skolans uppgift att bidra till att fostra demokratiska individer med respekt för medmänniskor och deras olikheter. Ändå är det demokratiska inslaget i skolorna starkt begränsat. I Miljöpartiet brukar vi prata om elevmakt när vi talar om elevers inflytande, för att särskilt betona var makten i skolan skall ligga. Skolan är till för eleverna och självklart skall de då ha inflytande över den.

För att förbättra förutsättningarna för ökad demokrati inom skolan skall varje skola skall ha ett fungerande representativt forum för elevinflytande.

74. Lokala skolstyrelser (punkt 96) – fp

av Ulf Nilsson (fp) och Axel Darvik (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 96 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub242 yrkande 19

och avslår motionerna

2004/05:Ub477 yrkande 11 samt

2004/05:Ub480 yrkande 32.

Ställningstagande

Att föräldrar och elever ges valmöjligheter och inflytande över skolans arbetsformer är mycket viktigt. Elever och föräldrar skall delta i fler beslut i skolan. Samtidigt kan inte styrelser med lekmän och elever få fatta beslut om avgörande ekonomiska, pedagogiska och ämneestetiska frågor i skolan. Vi måste värna om lärarnas och rektorernas professionalism.

75. Lokala skolstyrelser (punkt 96) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 96 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub480 yrkande 32

och bifaller delvis motion

2004/05:Ub477 yrkande 11

samt avslår motion

2004/05:Ub242 yrkande 19.

Ställningstagande

Varje skola bör ledas av en styrelse. I styrelsen som skall ledas av rektor skall finnas representanter för personal, elever och föräldrar. Även andra intressenter som representanter för näringslivet på orten, elever som tidigare gått på skolan eller släkting som mor- eller farföräldrar bör kunna förekomma. Styrelsens uppgift skall vara att arbeta för skolans bästa. Rektor och styrelse bör utifrån den ekonomiska ram och de mål som är uppsatta vara fria att själva besluta om och utforma skolans verksamhet.

I de skolstyrelser som Kristdemokraterna förespråkar bör det alltid finnas föräldrarepresentanter. Föräldrars rätt till information och medinflytande i

skolan behöver stärkas. Deras intressen, kunskap och kapacitet skall tas till vara i beslut som rör skolans och därmed de egna barnens vardag.

76. Lokala skolstyrelser (punkt 96) – c

av Håkan Larsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 96 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub477 yrkande 11

och bifaller delvis motion

2004/05:Ub480 yrkande 32

samt avslår motion

2004/05:Ub242 yrkande 19.

Ställningstagande

Det krävs en förändrad syn på elever och deras rätt till inflytande och skyldighet att ta ansvar för läroprocessen. Elevinflytande får inte bara vara vackra ord som står i läroplanen, men sällan efterlevs. Eleverna skall ha ett inflytande redan från skolstart som sedan växer med stigande ålder. Varje skola har ett uppdrag att se till att alla elever får ett verkligt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen.

Centerpartiet medverkade till den försöksverksamhet med lokala styrelser med föräldramajoritet som nu genomförs i landet. Denna möjligheten för skolor att inrätta lokala styrelser bör snarast permanentas. Då styrelserna blir permanenta bör deras befogenheter avgränsas så att skiljelinjen mellan lärarnas och skolledningarnas pedagogiska ledarskap och föräldrastyrelsernas uppgifter blir tydlig.

77. Rolfördelningen i den målstyrda skolan (punkt 97) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 97 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub480 yrkande 31.

Ställningstagande

Både roll- och ansvarsfördelningen måste bli tydligare. De kommunala skolorna måste få större frihet att besluta om sina egna angelägenheter. De politiska nämndernas makt över de enskilda kommunala skolorna bör minska till förmån för ökat lokalt självstyre på varje skola.

78. Rektors och lärares ansvar för beslut (punkt 98) – m, fp

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m), Axel Darvik (fp) och Tomas Högström (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 98 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ub242 yrkandena 13 och 16.

Ställningstagande

Rektorn och lärarna skall ha ansvar för beslut om ekonomi, personal och pedagogik. Politiker har till uppgift att sätta upp målen för skolans verksamhet och med uppföljning och utvärderingar tillse att målen nås. Men det är skolans pedagoger, lärare och skolledare som måste bestämma hur målen skall uppnås. Politiker skall inte lägga sig i det pedagogiska arbetet i skolan.

Skolledaren skall ges goda förutsättningar för att leda den skola där han eller hon verkar. Ledarskapet i skolan måste uppvärderas. Som pedagogisk ledare har rektorn det övergripande ansvaret för att målen uppfylls och för att verksamheten följs upp och utvärderas i förhållande till de mål skolan har. En översyn bör göras av på vilket sätt villkoren för rektorstjänsterna kan förbättras.

79. Förstärkning av rektors pedagogiska roll (punkt 99) – m, c

av Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m), Tomas Högström (m) och Håkan Larsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 99 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub477 yrkande 13

och bifaller delvis motion

2004/05:Ub480 yrkande 26.

Ställningstagande

Skolledaren skall ha det pedagogiska ansvaret för utbildning som bedrivs på skolan. Därför bör skolledarna till stor del avlastas när det gäller administrativa och ekonomiska ärenden som inte rör det pedagogiska ansvaret. Ett sätt att förbättra rollen som skolledare är att stärka skolledarutbildningen.

80. Förstärkning av rektors pedagogiska roll (punkt 99) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 99 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub480 yrkande 26

och bifaller delvis motion

2004/05:Ub477 yrkande 13.

Ställningstagande

Rektorns roll som pedagogisk ledare måste stärkas. Förutsättningar måste skapas för skolledaren att vara närvarande i vardagsarbetet. Svensk skola behöver tydligt ledarskap på det lokala planet. Ett skolområde bör inte vara större än att skolledaren hinner vara pedagogisk ledare och inspiratör men också administratör och ekonomisk förvaltare. Det är viktigt att rektorn har goda ledaregenskaper och är väl förtrogen med de lagar och förordningar som reglerar skolans verksamhet. I dag är det en stor andel av rektorerna som inte har gått den rektorsutbildning som genomförs av Myndigheten för skolutveckling. Det är inte acceptabelt eftersom den målstyrda skolan ställer mycket stora krav på rektorernas kompetens och ansvarstagande. Kristdemokraterna anser att genomgången rektorsutbildning skall vara obligatoriskt för en person som skall anställas som rektor.

81. Lärare (punkt 100) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 100 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub472 yrkandena 3 och 8

och avslår motion

2004/05:Ub426.

Ställningstagande

En lärare skall inte ha huvudansvar för fler än 15 elever. Undervisningsgruppernas storlek har stor betydelse för lärarens möjlighet att ge eleverna individuellt stöd och uppmärksamhet.

Särskilda uppgifter (som institutionsföreståndare och liknande) kompenseras på sätt som bidrar till skolutveckling. Kompensation kopplad till de särskilda uppdragen bör införas för att freda dem och tydiggöra deras betydelse.

82. Studie- och yrkesvägledare (punkt 101) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 101 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:Ub480 yrkande 29

och avslår motion

2004/05:A321 yrkande 14.

Ställningstagande

En studie- och yrkesvägledare måste ha aktuell kunskap och hålla sig ajour med förändringar inom utbildningsväsendet, och därför är det nödvändigt att vägledaren får ständig kompetensutveckling. Hon eller han kan också medverka i att motarbeta könssegregering inom utbildningar och på arbetsmarknaden genom att stödja elever som vill göra val som bryter traditionella könsmonster.

83. Studie- och yrkesvägledare (punkt 101) – mp

av Jan Lindholm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 101 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2004/05:A321 yrkande 14

och avslår motion

2004/05:Ub480 yrkande 29.

Ställningstagande

Unga män och pojkar skall uppmuntras att göra utbildningsval utifrån intresse och färdigheter och stimuleras att göra val som motverkar könssegregeringen på arbetsmarknaden. Miljöpartiet anser att arbetet med att bryta denna könssegregation måste börja redan i grundskolan och att man aktivt uppmärksammar detta i den SYO-verksamhet som bedrivs på våra skolor.

84. Ökad samverkan mellan grund- och gymnasieskolan (punkt 102) – kd

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 102 borde ha följande lydelse:
Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ub480 yrkande 30.

Ställningstagande

Ökad samverkan mellan grund- och gymnasieskolan är viktig. Bland annat måste informationen bli bättre så att gymnasieskolans lärare inte behöver börja om från början med att identifiera en elevs styrkor och svagheter.

85. Uppdrag till Skolverket att informera kommuner och skolor om den vägledning som finns för sponsring av skolor (punkt 104) – v

av Britt-Marie Danestig (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 104 borde ha följande lydelse:
Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ub338.

Ställningstagande

Skolverket bör ges i uppdrag att aktivt informera kommuner och skolor om den vägledning som finns för sponsring av skolor.

För att den vägledning som Konsumentverket har utarbetat i samarbete med Skolverket och Kommunförbundet skall bli känd i kommuner och skolor bör Skolverket ges i uppdrag att aktivt informera om denna vägledning.

86. Reklamfri zon (punkt 105) – mp

av Jan Lindholm (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 105 borde ha följande lydelse:
Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som framförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:Ub383 yrkande 1.

Ställningstagande

Överallt runt oss matas vi från morgon till kväll med reklam. Det är en utveckling som kanske är svår att hejda, men vissa områden i samhället borde

vara fredade från reklam. Våra barn och ungdomar borde kunna vara i skolan utan att inom skolan utsättas för påverkan från kommersiell reklam. Skolan har en mycket viktig uppgift i vårt samhälle där vår gemensamma värdegrund som den uttrycks i läroplanen måste få vara det viktiga budskapet. Det får inte finnas tvivel om att skolan står fri från kommersiella företags påverkan. Skolor måste vara en reklamfri zon. Skolorna skall inte belamras av reklamskyltar från företag som sponsrar verksamheten.

Särskilda yttranden

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttranden. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i yttrandet.

1. Värdegrunden i skolan m.m – v

av Britt-Marie Danestig (v).

Med anledning av de pågående förhandlingarna om ett förslag till ny skollag anser vi att riksdagen bör avvakta att fatta beslut i de frågor som rör skollagen. Vi vill ändå klargöra vår ståndpunkt i några principiellt viktiga frågor, som har anknytning till en ny skollag.

Grundskolan skall vara fri från avgifter för eleverna. Enligt skollagen får det dock förekomma enstaka inslag i verksamheten som medför obetydliga kostnader. Många elever lever i en ekonomiskt utsatt situation och för dem kan även dessa mindre kostnader vara oöverstigliga och hindra dem från att delta i skolans verksamhet på samma villkor som andra elever. Vi anser därför att principen om en avgiftsfri skola skall förtydligas i skollagen.

Skolans elever har ett stort behov av stöd och vägledning inför fortsatta studier och framtida yrkesval. Skolans studie- och yrkesvägledare har ett särskilt ansvar för detta, vilket ställer krav på att de har lämplig kompetens. Det bör därför finnas ett fortsatt krav på att studie- och yrkesvägledare har utbildning för att tillsvidareanställas i skolan.

Skrivningarna i läroplanerna (Lpo 94 och Lpf 94) om kristen tradition och västerländsk humanism utgör ett avsteg från den anda som i övrigt präglar läroplanernas värdegrund. Det strider mot kravet på att undervisningen skall vara icke-konfessionell och motverkar strävan att skapa ett mångkulturellt samhälle. I förskolans läroplan (Lpfö 98) saknas hänvisningar till kristen tradition och västerländsk humanism. Vi anser att de tre läroplanerna bör samordnas på denna punkt med formuleringen: "Detta sker genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande."

I den svenska skolan är det målen som skall styra undervisningen och varje elev skall få det stöd som behövs för att nå målen. Det innebär att timplanen inte längre fyller någon funktion. Den försöksverksamhet med utbildning utan timplan som har bedrivits vid nära 900 grundskolor i 79 kommuner har också visat att verksamheten fungerar väl utan timplan. Vi anser därför att timplanen kan avskaffas.

Jämställdhet är en politisk viljeyttring som alla politiska partier har enats om. Därför har jämställdhetssträvandena också skrivits in i de dokument som styr skolan. För att kunna leva upp till dessa skrivningar krävs kunskap hos all personal i skolan. Men framför allt måste elever och studenter ges kunskap för att själva kunna bilda sig en egen uppfattning, ta ställning och själva agera för förändring. För att nå dit är kunskap om könsmaktsordningen, kvinnors

och mäns olika livssituation i olika tid och rum och olika feministiska teorier och samhällsanalyser ett grundläggande verktyg. Detta måste tydligt framgå av lagstiftning och skrivas in i olika styrdokument.

Vi vill utveckla en verklig skoldemokrati med delaktighet och inflytande för alla elever. Elevinflytandet kan exempelvis stärkas genom inrättandet av institutioner med representanter för eleverna och genom att öka elevernas möjligheter att påverka sin vardag. För att ge förutsättningar för detta skall elever ha rätt att frånvara från undervisning för arbete med elevinflytande, skyddsombudsarbete, arbete med skoltidning eller liknande. Dessutom skall det framgå av en elevs slutbetyg om denna har varit engagerad i arbete av detta slag. Eleverna skall ha tolkningsföreträde om vad som är elevinflytande.

Reklam och annan typ av marknadsföring omger oss överallt. Barn och ungdomar har blivit en allt viktigare målgrupp för reklamen. Därför är det viktigt att skolan får vara en reklamfri zon och att skolsponsring begränsas. Ett annat motiv till att stoppa reklamen i skolan är att undervisningen skall vara saklig och allsidig, vilket den knappast kan vara om kommersiella intressen tillåts verka i skolan.

2. Behovet av forskning (punkt 16) – mp

av Jan Lindholm (mp).

Vi ser ett allt större behov av att i skolan arbeta än mer intensivt med värderingar och livsstilsfrågor. Att ge eleverna utrymme att reflektera, diskutera och förstå sina känslor måste prioriteras högre i skolan. Det finns ett behov av ytterligare forskning om möjligheterna att arbeta med utveckling av barns och ungdomars värderingar samt kring olika metoder för att göra detta.

3. Minst en genuspedagog i varje kommun (punkt 27) – v

av Britt-Marie Danestig (v).

Tyvärr har bara drygt hälften av landets genuspedagoger antagit erbjudandet att vidareutbilda någon eller några av sina anställda till genuspedagoger. För att inte förskolan och skolan skall vara miljöer där barn formas olika utifrån sitt kön i stället för utifrån sin personlighet och sina intressen bör varje kommun ha åtminstone en utbildad jämställdhetspedagog anställd som kan sprida sin kunskap vidare och inspirera resten av personalen i förskolan och skolan att arbeta för ökad jämställdhet.

4. Kommunala teknikskolor (punkt 71) – v

av Britt-Marie Danestig (v).

För att öka intresset för teknik och för att minska den snedvridna könsfördelningen vid val i skolan och av yrke krävs det genomgripande satsningar i vårt samhälle. Kommunala teknikskolor borde finnas runt om i hela landet. Ett ökat teknikintresse är till gagn för hela samhället. Därför borde staten ge ekonomiskt stöd till denna verksamhet.

5. Läromedlens betydelse (punkt 73) – v

av Britt-Marie Danestig (v).

Redan från födseln gör fördomar och uppfostran att tjejer och killar får olika möjligheter och förutsättningar. Detta förstärks inte minst under skoltiden. Skolan är den plats där ungdomar tillbringar mest tid under sin uppväxt. Det är här man formas, utvecklas och förbereds för sitt vuxna liv. Det ligger på skolans ansvar att ge eleverna en undervisning där man redan från början lär sig att arbeta mot könsdiskriminering, sexuella trakasserier och där man uppmuntrar unga att bryta de traditionella yrkesvalen. Läroböcker och annat material måste därför granskas ur ett genusperspektiv.

6. Läromedlens betydelse (punkt 73) – v

av Britt-Marie Danestig (v).

I takt med att skolan får allt mindre resurser växer markanden för sponsrade läromedel. Flera hundratusen högstadie- och gymnasieelever kommer i höst att få sina läroböcker finansierade via sponsring från företag. Det finns en stor risk att det uppstår ett omfattande ekonomiskt beroende om sponsrade läroböcker breder ut sig i skolorna i samma takt som nu. Sponsringen riskerar att bli en förevändning för spartörstande skolpolitiker att dra ned anslagen till läromedel ännu mer. Kommer vi i takt med att beroendet ökar att kunna garantera gratis och allsidiga läromedel för alla barn? Sponsrade läromedel kan förekomma som komplement, men inte ersätta de vanliga läromedlen. Företag som tillverkar sponsrade läromedel hävdar att ingen annonsör har inflytande över läromedlens innehåll. Men hur skall man kunna garantera läromedlens allsidighet när särintressen avgör vilka läroböcker som ges ut? Naturligtvis skrivs texterna så att de passar dem som skall sponsra. Det är viktigt att skolan står fri från olika ekonomiska intressen. Det blir allt svårare att se skillnad på läromedel för eleverna och för skolan att upprätthålla en neutral och opartisk undervisning.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2004

2004/05:Ub202 av Sofia Larsen (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utreda möjligheten till en permanent ekonomisk lösning för de kommunala teknikskolorna.

2004/05:Ub205 av Carl-Axel Roslund (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införande av skoluniform i grundskolan.

2004/05:Ub206 av Anders Sjölund (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av preciserade krav på kvalitetsredovisningar samt sanktionsmöjligheter mot kommuner som bryter mot skollagen.

2004/05:Ub212 av Rolf Gunnarsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om barns/elevs rätt att lämna grundskolan med tillräckliga baskunskaper.

2004/05:Ub216 av Rolf Gunnarsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om tidpunkt för skolstart.

2004/05:Ub217 av Rolf Gunnarsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om striktare regler vid skolk.

2004/05:Ub219 av Carl-Axel Roslund (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om profilklasser för särskilt begåvade barn.

2004/05:Ub226 av Peter Danielsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att permanent avskaffa den nationella timplanen för alla svenska skolor.

2004/05:Ub230 av Peter Eriksson m.fl. (mp):

1. Riksdagen beslutar att den nationella timplanen skall avskaffas.
2. Riksdagen beslutar att flexibel skolstart från 6–8 års ålder skall införas.

5. Riksdagen begär att regeringen tillsätter en utredning med syfte att se över hur man kan främja den pedagogiska mångfalden i skolan i enlighet med vad som anförs i motionen.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att elevmakten måste stärkas i enlighet med vad som anförs i motionen.
13. Riksdagen beslutar att skollagen skall ändras så att den garanterar att det framgår av en elevs slutbetyg om denne varit engagerad i elevinflytande, skyddsombudsarbete, skoltidningsarbete eller dylikt.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att skollagen skall tydliggöra vad som är att betrakta som arbete med elevinflytande.
15. Riksdagen beslutar att skollagen skall ändras så att den föreskriver att varje skola är skyldig att upprätta jämlikhetsplaner i enlighet med vad som anförs i motionen.

2004/05:Ub233 av Sten Tolgfors m.fl. (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolans uppgift att förmedla kunskap och goda värden.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om föräldrarnas ansvar för barnens uppfostran.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rätten till respekt för varje elev.

2004/05:Ub242 av Ulf Nilsson m.fl. (fp):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att rektorn och lärarna skall ha ansvar för beslut om ekonomi, personal och pedagogik.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skolledaren skall ges goda förutsättningar för att leda den skola där han eller hon verkar.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att styrelser med lekmän och elever inte skall få fatta beslut om avgörande ekonomiska, pedagogiska och ämnesteoretiska frågor i skolan.

2004/05:Ub247 av Ulrik Lindgren och Erling Wälivaara (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förutsättningarna för ett särskilt tidsbegränsat stöd till glesbygdsskolor utreds.

2004/05:Ub253 av Hillevi Engström och Lena Adelsohn Liljeroth (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kunskap om EU måste öka inom grund- och gymnasieskolan.

2004/05:Ub254 av Peter Danielsson (m):

Riksdagen begär att regeringen skyndsamt återkommer till riksdagen med förslag som innebär att lagstiftningen avseende förtroendefull informations offentlighet inom skolan anpassas till den moderna individualiserade skolan.

2004/05:Ub258 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förskoleklassen bör ersättas av en tidigare skolstart.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att svenska, matematik och engelska skall vara prioriterade ämnen i en timplanefri skola.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att grundskolans ansvar för stödinsatser skall tydliggöras.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skolorna skall kunna besluta om att införa allmän och särskild kurs i grundskolans basämnen.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att elever som så behöver skall ha rätt till stöd av speciallärare.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att när elever avverkat nio år i grundskolan utan att nå målen i grundskolans basämnen, skall huvudmannen rapportera detta till en nationell skolinspektion tillsammans med uppgifter om vilka åtgärder som vidtagits.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kommuner som inte gör utbildningen fullt tillgänglig för funktionshindrade skall kunna bötfällas.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att även kommunala skolor skall kunna vara mer självstyrande i förhållande till kommunen vad gäller den pedagogiska verksamheten.

2004/05:Ub266 av Kerstin Kristiansson Karlstedt och Göran Norlander (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utbildningsinsatser inom IT-området.

2004/05:Ub271 av Mikaela Valtersson m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en precisering av skollagen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att Skolverket tar fram en policy vad gäller avgifter i skolan.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stärka Skolverkets sanktionsmöjligheter mot kommuner som bryter mot skollagen.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att göra en översyn av i vilken utsträckning kommunerna följer skollagen vad gäller grundskolans avgiftsfrihet.

2004/05:Ub281 av Yvonne Andersson och Anna Lindgren (kd, m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en utredning om skolgången för barn med svårigheter i det sociala samspelet.

2004/05:Ub284 av Christer Skoog och Kerstin Andersson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om det svenska sommarlovet.

2004/05:Ub297 av Nikos Papadopoulos och Paavo Vallius (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en analys av situationen för svenska elever utomlands.

2004/05:Ub302 av Tobias Billström (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om IT som ett värdefullt verktyg för att nå skolans mål.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om IT som ett effektivt dokumentationsredskap för elever, lärare och föräldrar.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om samråd med kommuner och skolor kring öppna IT-system.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjligheterna att använda IT vid undervisning av barn som lider av dyslexi.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att garantera föräldrar rätten att få löpande och uppdaterad information om de egna barnens skolgång och kunskapsutveckling distribuerad elektroniskt.

2004/05:Ub303 av Sten Tolgfors (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om flexibel skolstart.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjlighet till höst- och vårintagning av elever i grundskolan.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kunskapsmålen uppfyllande skall stå i centrum för skolpolitiken och styrningen av skolan.

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjligheterna att lämna grundskolan för elever som uppnår kunskapsmålen tidigare än under vårterminen i årskurs nio.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjligheten att få en individuellt anpassad skoltid för alla elever.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skoltidens längd.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om extra skolår för den som behöver.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om målstyrning av skolan.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skollagens kvantitativa detaljstyrning av skolan.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om individualiserad undervisning.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om sommarundervisning.

2004/05:Ub306 av Ulf Nilsson m.fl. (fp):

1. Riksdagen beslutar om ändring i skollagen så att en skola uttryckligen ges rätt att hindra obehöriga från att vistas på skolområdet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stärka skolans undervisning om förtryck och intolerans som ägt och äger rum med olika ideologiska eller religiösa förtecken.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kommunernas uppföljning av fullgörandet av skolplikten måste förbättras, så att skolgången säkras för flickor som växer upp i miljöer präglade av patriarkala värderingar.

2004/05:Ub307 av Ulf Nilsson m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om läroplaner och kursplaner.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om instruktioner och regleringsbrev.

2004/05:Ub322 av Sten Tolgfors m.fl. (m):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kommunala friskolor.

2004/05:Ub331 av Lennart Gustavsson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett uppdrag till Skolverket att utarbeta en nationell policy för hur skolor och lärare skall hantera frågan om avgifter i skolan.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att i skollagen förtydliga principen om avgiftsfrihet.

2004/05:Ub332 av Lennart Gustavsson och Britt-Marie Danestig (v):

Riksdagen begär att regeringen utreder frågan om en ändring av skollagen så att elever som till följd av funktionshinder har rätt till tillsyn i anslutning till skoldagens början och slut också skall ha rätt till kostnadsfri skolskjuts till och från sådana verksamheter i enlighet med vad i motionen anförs.

2004/05:Ub338 av Lennart Gustavsson m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Skolverket bör ges i uppdrag att aktivt informera kommuner och skolor om den vägledning som finns för sponsring av skolor.

2004/05:Ub341 av Mikaela Valtersson och Mona Jönsson (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skolans uppdrag att arbeta med värdegrundsfrågor bör förstärkas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Myndigheten för skolutveckling skall få i uppdrag att följa och sprida olika sätt att arbeta med värdegrundsfrågor.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av forskning om pedagogiska metoder för att arbeta med utveckling av barns och ungdomars värdegrund.

2004/05:Ub347 av Runar Patriksson (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att låta organisationen SMOK (Sveriges Musik- och Kulturskoleråd) utreda musikens betydelse och särskilt då den kommunala musik- och kulturskolan.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skriva in rätten till studier i kommunala musik- och kulturskolan i läroplanen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kommunala musikskolors avgifter.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om samverkan mellan försvarsmusiken och de kommunala musik- och kulturskolorna.

2004/05:Ub364 av Fredrik Olovsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om minst en genuspedagog i varje kommun som arbetar i förskolan och skolan.

2004/05:Ub368 av Lennart Axelsson m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att använda nutida ungdomslitteratur i svenskundervisningen på högstadiet för att bättre stimulera och vidmakthålla läslusten hos våra ungdomar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skolan börjar använda sig av den många gånger outnyttjade kompetensen hos skolbibliotekarier och ungdomsbibliotekarier.

2004/05:Ub373 av Johan Pehrson (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utöka retorikträningen i skolan och undersöka hur skolan lyckas med att lära ut retoriska kunskaper.

2004/05:Ub383 av Yvonne Ruwaida m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skolor skall vara en reklamfri zon.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utvecklingsfonder.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om läromedel.

2004/05:Ub384 av Mikaela Valtersson och Helena Hillar Rosenqvist (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av naturskolor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet att sprida kunskap och information om naturskolor och utomhuspedagogik.

2004/05:Ub387 av Viviann Gerdin m.fl. (c, fp, kd, mp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att icke-våldslig konflikthantering skall ingå i skolans undervisning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om betydelsen av systematiska icke-våldsmetoder i klassrummen för att förebygga alla former av kränkande behandling med hjälp av konstruktiv konflikthantering.

2004/05:Ub390 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om individuell kunskapsrätt.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att alla skolor bör göras till fria självständiga skolor.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en mer individanpassad undervisning.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett avskaffande av den nationella timplanen.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolans resurser.
11. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om vad i motionen anförs om en nationell information om möjligheterna till skolval.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolans huvuduppgift att förmedla kunskap.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening om vikten av konkurrens inom utbildningsområdet.
17. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om vad i motionen anförs om nationella kunskapsmål.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av tydliga mål och incitament i skolan.
22. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om vad i motionen anförs om behovet av att lärare och skolledare får ett tydligt mandat att tillrättaföra elever som skolkar eller stör undervisningen.
24. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om vad i motionen anförs om individuella kunskapsplaner.
25. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om vad i motionen anförs om tidiga stödinsatser för elever som riskerar att inte nå målen.
26. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om vad i motionen anförs om avvägning mellan obligatoriska och frivilliga ämnen.
27. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om vad i motionen anförs om individanpassad inriktning av utbildningen redan i grundskolan.
28. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om vad i motionen anförs om flexibel skolstart.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skoltidens längd.
33. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om vad i motionen anförs om undervisning på entreprenad.

2004/05:Ub393 av Rosita Runegrund (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kunskap om säkert surfande och chattande på Internet införs på läroplanen för grundskola och gymnasium.

2004/05:Ub401 av Veronica Palm m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om elevers rätt till skriftliga omdömen om skola och lärare.

2004/05:Ub403 av Joe Frans (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Matematikdelegationen.

2004/05:Ub409 av Martin Andreasson (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om omnämmandet av kristen tradition och västerländsk humanism i läroplanerna för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet samt de frivilliga skolformerna.

2004/05:Ub411 av Marianne Carlström m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om hem- och konsumentkunskapens betydelse för barn och ungdomar i såväl grund- som gymnasieskolan.

2004/05:Ub412 av Nyamko Sabuni (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillsätta en kommission för att granska läromedlen.

2004/05:Ub415 av Else-Marie Lindgren (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skyndsamt lägga fram ett förslag gällande skolskjuts för elever vid växelvis boende.

2004/05:Ub425 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att avskaffa läxor i skolan.

2004/05:Ub426 av Kerstin Andersson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av behöriga lärare.

2004/05:Ub442 av Johan Linander m.fl. (c, fp, v, mp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kursplanerna på grundskole- och gymnasienivå.

2004/05:Ub443 av Gunilla Tjernberg m.fl. (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs angående behovet av medieutbildning för alla i skolan.

2004/05:Ub446 av Joe Frans (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att uppmuntra kritisk granskning av landets skolböcker ur ett mångkulturellt perspektiv.

2004/05:Ub470 av Inger Davidson m.fl. (kd):

2. Riksdagen begär att regeringen ger Skolverket i uppdrag att utöva tillsyn över skolors värdegrunds- och mobbningsarbete.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om redovisning av skolornas värdegrundsarbete i skolornas kvalitetsredovisning.
4. Riksdagen begär att regeringen ger Skolverket i uppdrag att utfärda föreskrifter om skolornas skyldigheter att redovisa sitt arbete mot sexuella trakasserier i sina kvalitetsredovisningar.

2004/05:Ub472 av Torsten Lindström m.fl. (kd):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en lärare inte skall ha huvudansvar för fler än 15 elever.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att särskilda uppgifter (som institutionsföreståndare och liknande) kompenseras på sätt som bidrar till skolutveckling.

2004/05:Ub477 av Sofia Larsen m.fl. (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om en skola där elever uppnår kunskapsmålen efter den enskilde elevens förutsättningar.
2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till reformer för rätt till kunskaper, lokal makt och fler lärare i enlighet med vad i motionen anförs.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att utbildningen måste resultera i höjda kunskaper hos eleverna i grundskolan.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om kunskapsmål och en individuell kunskapsrätt.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om flexibel skolstart.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att individuella utvecklingsplaner skall införas från år ett.

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av hur stödet som eleven har rätt till enligt grundskoleförordningen skall stärkas.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att införa lokala skolstyrelser.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om skolledarens pedagogiska roll.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om inrättande av kunskapskontrakt.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att elever med utländsk bakgrund skall kunna prioritera svenska och att undervisningen i andra ämnen därför skall kunna skjutas upp.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att ämnesundervisning på ett annat språk än svenska bör kunna ske på distans.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att åtgärder skall vidtas för att stärka svenska som andraspråk och modersmålsundervisningen i skolan.

2004/05:Ub479 av Inger Davidson m.fl. (kd):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en utredning rörande utbildningen för de s.k. bokstavsbarne.

2004/05:Ub480 av Inger Davidson m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolans värdegrund.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att arbetet med skolans värdegrund skall ingå i skolornas kvalitetsredovisning.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett skriftligt omdöme rörande elevens uppträdande i skolan.
5. Riksdagen beslutar att en elevs ogiltiga frånvaro skall skrivas in i betyget.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om historieämnet.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utveckla religionskunskapsämnet.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kristendomens ställning i religionsämnet.
11. Riksdagen begär att regeringen återkommer till riksdagen med förslag om hur möjligheten till flexibel skolstart skall utnyttjas i högre grad.

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fördelningen mellan praktisk-estetiska och teoretiska ämnen i skolan.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kulturens roll i skolan och musik- och kulturskolornas betydelse för barns utveckling.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjligheten att arbeta inom ideell sektor samt inom vård och omsorg under elevens fria val.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att elevers behov av särskilt stöd skall tillgodoses.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjligheten till studieuppehåll före åttonde eller nionde skolåret i grundskolan.
23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utveckla metoder för att möta de s.k. bokstavs barnens behov.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om elever med invandrarbakgrund och modersmålsundervisning.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stärka rektorns roll som pedagogisk ledare.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om studie- och yrkesvägledarnas betydelse.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökad samverkan mellan grund- och gymnasieskolan.
31. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rollfördelningen i den målstyrda skolan.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lokala styrelser för skolorna.
33. Riksdagen beslutar att ta bort nationella timplanen för skolan.
36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av kvalitetsgranskning av ämnen som läses i block, samt fördelningen mellan praktiska och teoretiska ämnen.
37. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en lagstadgad miniminivå för elevinflytande.
38. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av ett ökat elevinflytande i takt med stigande ålder.
39. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om föräldrars rätt till information och inflytande i skolan.
40. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om läromedlens betydelse.

41. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om IT som pedagogiskt hjälpmedel.

2004/05:Ub483 av Börje Vestlund m.fl. (s):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att läroböcker och annat material skall granskas ur ett genusperspektiv.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att jämställdhetsplaner på svenska skolor uppdateras och efterföljs.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en lagstiftning tas fram för att garantera elever i skolan samma rättigheter som diskrimineringslagarna ger anställda.

2004/05:Ub490 av Eva Arvidsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införande av kvinnohistoria som en obligatorisk del av historieämnet.

2004/05:Ub492 av Christina Axelsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av mer kunskap om Kooperation i skolan.

2004/05:K459 av Peter Eriksson m.fl. (mp):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att de skolkvalitetsdata som finns publiceras.

2004/05:K460 av Yvonne Ruwaida och Gustav Fridolin (mp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av läromedel.

2004/05:L291 av Inger René m.fl. (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om konsumentkunskap.

2004/05:Sf237 av Per Westerberg m.fl. (m):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om större möjlighet till individualisering i skolan och att alla skall ha möjlighet att fritt välja den skola som passar dem bäst.

2004/05:Sf288 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om reformeringen av skolan och om skolan som murbräcka mot ut-
anförskapet.

2004/05:Sf365 av Sven Brus m.fl. (kd):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa rätten till modersmålsundervisning under hela skoltiden och en skyldighet för kommunen att erbjuda undervisning om det finns minst tre elever som är berättigade till sådan.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att upprätta ett slags ”kontrakt” mellan skola och föräldrar.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förändra Sverige bilden genom att synliggöra minoriteternas roll i den svenska historien och det nutida samhället i historie-, litteratur- och samhällsundervisningen.

2004/05:T335 av Johan Linander och Lars-Ivar Ericson (c):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skånska skolor borde undervisa i skånsk/dansk historia samt i danska språket.

2004/05:MJ510 av Anita Brodén m.fl. (fp, kd, c, mp):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att de globala hållbarhetsfrågorna skall ingå som en obligatorisk del i all utbildning i Sverige – från förskola till den högre utbildningen.

2004/05:N392 av Tina Acketoft (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om skolans roll för entreprenörskap.

2004/05:N409 av Martin Andreasson m.fl. (fp):

28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett generellt bemyndigande för de kommuner i Stockholmsregionen som så önskar att bedriva förnyelseverksamhet på skolans område.

2004/05:A321 av Ulf Holm m.fl. (mp):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att unga män och pojkar skall uppmuntras att göra utbildningsval utifrån intresse och färdigheter och stimuleras att göra val som motverkar könssegregeringen på arbetsmarknaden.